

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΣΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ – JOINT VENTURES:

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ, ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΠΟΓΙΑΤΖΗ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ : SMAF 1213

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΑΧΥΝΑΚΗΣ

ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στο Π.Μ.Σ. στη «Στρατηγική Διοικητική Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση»

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2014

Η παρούσα διπλωματική εργασία αφιερώνεται στις δύο μου χαρισματικές κόρες,
Ειρήνη – Στυλιανή και Δήμητρα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, της Σχολής Επιστημών Διοίκησης Επιχειρήσεων, του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και αυτούς που είχα ως διδάσκοντες κατά τη διάρκεια φοίτησής μου στο εν λόγω πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών και αυτούς που δεν είχα την τύχη να είμαι φοιτήριά τους.

Ευχαριστώ τον Επίκουρο Καθηγητή κ. Παναγιώτη Ταχυνάκη, επιβλέποντα της διπλωματικής εργασίας, ο οποίος με στήριξε τόσο κατά τη διάρκεια των σπουδών, όσο και στη συγγραφή της διπλωματικής μου εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους κ.κ. Δημήτριο Γκίνογλου, Καθηγητή και Πρόεδρο του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής καθώς και στον κ. Χρήστο Νεγκάκη, Καθηγητή και Διευθυντή των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, οι οποίοι στάθηκαν αρωγοί καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου στο εν λόγω πρόγραμμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΕΛΙΔΑ
	Ευχαριστίες	
Κεφάλαιο 1^ο	Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 2^ο	Βιβλιογραφική Επισκόπηση	
	2.1 Εισαγωγικά	5
	2.2 Ερευνητικές Εργασίες	5
Κεφάλαιο 3^ο	Θεσμικό πλαίσιο της Κοινοπραξίας – Joint Venture	
	3.1 Εισαγωγικά	14
	3.2 Ορισμός – Έννοια Κοινοπραξίας – Joint Venture	14
	3.3 Λόγοι Δημιουργίας της Κοινοπραξίας	16
	3.3.1 Λόγοι Δημιουργίας της Κοινοπραξίας – Που και πότε δημιουργούνται κοινοπραξίας	16
	3.3.2 Κριτήρια Επιτυχημένων Κοινοπραξιών	18
	3.3.3 Διαφορές ανάμεσα σε Συνεργασία και Κοινοπραξία	20
	3.4 Τύποι Κοινοπραξιών, Συμμαχιών – Μορφές Κοινοπραξίας	21
	3.4.1 Τύποι Κοινοπραξιών - Συμμαχιών	21
	3.4.2 Μορφές Κοινοπραξιών	23
	3.5 Νομοθετική Διάσταση της Κοινοπραξίας – Κοινοπραξία στην Ελλάδα – Σύσταση Κοινοπραξίας	24
	3.5.1 Κοινοπραξία στην Ελλάδα	24
	3.5.2 Σύσταση Κοινοπραξίας - Καταστατικό	25
Κεφάλαιο 4^ο	Λογιστική Διάσταση της Κοινοπραξίας – Αναλογική Ενοποίηση – Μέθοδος της Καθαρής Θέσης – Λογιστική Παρακολούθηση Κοινοπραξιών Εκτέλεσης Τεχνικών Έργων και Φορολογική αντιμετώπιση της Κοινοπραξίας	
	4.1 Εισαγωγικά	29
	4.2 Λογιστική Διάσταση της Κοινοπραξίας – Αναλογική Ενοποίηση	29
	4.3 Λογιστική Διάσταση της Κοινοπραξίας – Μέθοδος της Καθαρής Θέσης	30
	4.4 Οι Λογαριασμοί της Κοινοπραξίας σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. (Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο)	32
	4.5 Λογιστική Παρακολούθηση των Κοινοπραξιών Εκτέλεσης Τεχνικών Έργων	33
	4.6 Λογιστική Παρακολούθηση της Κοινοπραξίας σύμφωνα με το Αυστραλιανό Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (ASSB)	34
	4.7 Φορολογική Αντιμετώπιση της Κοινοπραξίας	36
Κεφάλαιο 5^ο	Κοινοπραξίες και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	
	5.1 Εισαγωγικά	38
	5.2 Κοινοπραξίες και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, Γενικά	38

	5.3 Σχήματα υπό κοινό έλεγχο, Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11	40
	5.4 Γνωστοποίηση Συμμετοχών σε άλλες Οντότητες, Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 12	45
	5.5 Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες (Investments in Associates and Joint Ventures), Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28	48
	5.6 Συμβάσεις Κατασκευής (Construction Contracts), Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 11	51
Κεφάλαιο 6^ο	Ελεγκτική Διάσταση της Κοινοπραξίας, Joint Venture	
	6.1 Εισαγωγικά	60
	6.2 Ορισμός της Ελεγκτικής, του Ελέγχου – Σκοπός του Ελέγχου	60
	6.3 Διακρίσεις Ελέγχων – Όργανα Άσκησης Ελέγχου	62
	6.4 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου	64
	6.5 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 315 ‘Έντοπισμός και Εκτίμηση των Κινδύνων Ουσιώδους Σφάλματος μέσω Κατανόησης της Οντότητας και του Περιβάλλοντός της».	65
	6.6 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 402 ‘Ελεγκτικά ζητήματα σχετικά με οντότητα που χρησιμοποιεί οργανισμό υπηρεσιών’	68
	6.7 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 600 ‘Ειδικά ζητήματα – έλεγχοι οικονομικών καταστάσεων ομίλου (περιλαμβανόμενης της εργασίας ελεγκτών συστατικού)’	69
Κεφάλαιο 7^ο	Μελέτη Περιπτώσεων	
	7.1 Εισαγωγικά	72
	7.2 Μελέτη Περιπτώσεων	72
Κεφάλαιο 8^ο	Συμπεράσματα – Περιορισμοί – Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	79
	Βιβλιογραφία	81
	Παραρτήματα	85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική ύφεση ανά τον κόσμο, η μείωση της αγοραστικής δύναμης των επιχειρήσεων, η ανάγκη εξάπλωσης τους σε νέες και έξω από τα σύνορα δράσης τους αγορές, η αναγκαιότητα συνένωσης για να αποκομίσουν τους απαραίτητους πόρους σε πρώτες ύλες, ανθρώπινο δυναμικό, τεχνογνωσία, η δημιουργία οικονομιών κλίμακας και η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης τους, ήταν οι κυριότεροι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία των κοινοπραξιών (joint ventures).

Ο άνθρωπος από μόνος του «επιχειρεί», αλλά επειδή οι δυνάμεις του δεν επαρκούν για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, γι' αυτό αντιμετωπίζει το πρόβλημα του «μη επιχειρείν» με τη συνένωσή του με άλλους επιχειρηματίες. Η λέξη κοινοπραξία προέρχεται από τη συνένωση των λέξεων κοινή και πράξη.

Οι εταιρίες «επιχειρούν» σαν κοινοπραξία, όταν ένα σχέδιο είναι πολύ μεγάλο για να διοικηθεί από μία μόνο επιχείρηση. Στο εξωτερικό, οι κοινοπραξίες εμφανίζονται κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα, τον ασφαλιστικό, την κτηματική περιουσία, τις ναυτιλιακές γραμμές, τις ιατρικές υπηρεσίες και τις βιομηχανίες πετρελαίου, αερίου. Στην Ελλάδα υπάρχουν κυρίως κοινοπραξίες κατασκευαστικών εταιριών, πλοιοκτητών, καθώς και κοινοπραξίες αγροτικών συνεταιρισμών.

Η κοινοπραξία είναι μία μορφή εταιρείας, η οποία χρησιμοποιείται ευρέως στη εγχώρια και διεθνή αγορά από τη δεκαετία του 1980. Επειδή οι επιχειρήσεις έπρεπε να επιβιώσουν σ' ένα περιβάλλον πειστικό, λόγω της παγκοσμιοποίησης και της αυξανόμενης ανταγωνιστικότητας δημιουργήθηκαν οι κοινοπραξίες (joint ventures).

Χαρακτηριστικό είναι, ότι οι κοινοπραξίες (joint ventures) απευθύνονται τόσο σε εταιρίες της ίδιας χώρας, όσο και σε εταιρίες διαφορετικών χωρών, διεθνή joint ventures και μπορούν να πάρουν διάφορες μορφές. Οι μικρές επιχειρήσεις μπορούν να ενωθούν για να αντιμετωπίσουν τους κολοσσούς του βιομηχανικού τους κλάδου. Οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να διαμορφώσουν συμμαχίες με τις καλύτερες και πιο ευέλικτες μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες μπορεί να έχουν μία πατέντα μοναδική. Με τη σειρά τους οι μικρές επιχειρήσεις έχουν την ευκαιρία να δημιουργήσουν στρατηγικές συμμαχίες με μεγάλες επιχειρήσεις με απώτερο σκοπό την γεωγραφική τους διεύρυνση.

Οι κοινοπραξίες είναι η πιο δημοφιλής μορφή συμφωνίας που υπάρχει αυτή τη στιγμή στο επιχειρηματικό προσκήνιο, καθώς έχει τη μορφή μιας βραχυπρόθεσμης συνεργασίας, στην οποία τα πρόσωπα αναλαμβάνουν από κοινού

μια συναλλαγή για το αμοιβαίο κέρδος, κατορθώνοντας έτσι να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο που περιλαμβάνει.

Βέβαια, η δημιουργία μιας κοινοπραξίας δεν έχει μόνο πλεονεκτήματα, αλλά και μειονεκτήματα. Ένα βασικό μειονέκτημα είναι ότι, οι ρόλοι των εταιριών που συνεργάζονται δεν είναι ξεκάθαροι, με αποτέλεσμα η συνεργασία να γίνεται δύσκολη.

Σήμερα η κοινοπραξία είναι η πιο συνηθισμένη μορφή εταιρείας, στην οποία προσφεύγουν οι επιχειρήσεις, για να ομαλοποιήσουν τις προκλήσεις του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος στο οποίο δρουν.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η εξέταση και η βαθύτερη μελέτη της κοινοπραξίας, η οποία αποτελεί μία ιδιαίτερη 'εταιρική μορφή', τόσο από λογιστικής, όσο και από ελεγκτικής πλευράς. Στην Ελλάδα, οι κοινοπραξίες ως μια μορφή επιχειρηματικής δραστηριοποίησης δεν αντιμετωπίζεται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και από το Ελληνικό Νομικό Πλαίσιο. Αντίθετα, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς αντιμετωπίζουν «λογιστικά» τις κοινοπραξίες και συνδράμουν στη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων, ακολουθώντας τις βασικές λογιστικές αρχές και αντικατοπτρίζοντας την πραγματική χρηματοοικονομική θέση τους για την ορθότερη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των χρηστών τους (προμηθευτές, πελάτες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κ.α.).

Τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας διπλωματικής άπτονται θεμάτων όπως: οι λόγοι δημιουργίας και τα πλεονεκτήματα μιας κοινοπραξίας, τα κριτήρια μιας επιτυχούς κοινής σύμπραξης, η νομοθετική και λογιστική διάστασή της κοινοπραξίας, καθώς και η άσκηση ελέγχου σ' αυτήν βάσει των διεθνών ελεγκτικών προτύπων.

Η διπλωματική εργασία αποτελείται από 7 κεφάλαια: Στο δεύτερο κεφάλαιο, το οποίο φέρει τον τίτλο «Βιβλιογραφική Επισκόπηση», γίνεται ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με τις κοινοπραξίες και εμφανίζονται όλες οι πληροφορίες, τα δεδομένα και τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τη μελέτη συγκεκριμένων άρθρων, αναφορικά με τη λογιστική παρακολούθηση των κοινοπραξιών, την ενοποίησή τους, η οποία γίνεται είτε με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, είτε με την αναλογική μέθοδο. Επίσης, μελετήθηκε η επιρροή του Συμβουλίου των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) στη λογιστική πληροφόρηση των κοινοπραξιών, οι αλλαγές στα λογιστικά συστήματα των κινέζικων επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε κοινοπραξίες, η λογιστική πληροφόρηση των κοινοπραξιών στον Καναδά, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Η.Π.Α., η εφαρμογή των ΔΛΠ, των US GAAP και του Γερμανικού Εμπορικού Κώδικα (HGB) από τις γερμανικές εταιρείες – κοινοπραξίες, το γεγονός ότι η κοινοπραξία θεωρείται ως μία πηγή κέρδους, ως μία μορφή συγχώνευσης και ότι τα κέρδη από τη διεταιρική επιχειρηματικότητα, όπως οι κοινοπραξίες, είναι μακροπρόθεσμα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, «Θεσμικό Πλαίσιο», καθορίζεται η κοινοπραξία ως μία εταιρική μορφή μέσω ορισμών, αναλύονται οι λόγοι που οδηγούν στη δημιουργία

της, πού και πότε δημιουργούνται. Επίσης, εξετάζονται τα κριτήρια επιτυχίας τους, οι διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα σε συνεργασία και κοινοπραξία, οι τύποι κοινοπραξιών, συμμαχιών και οι μορφές κοινοπραξίας, η νομοθετική διάσταση της κοινοπραξίας, η κοινοπραξία στην Ελλάδα και πως πραγματοποιείται η σύστασή της και το καταστατικό αυτής.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, με τίτλο «Λογιστική Διάσταση της Κοινοπραξίας», πραγματοποιείται μία «λογιστική» προσέγγιση της Κοινοπραξίας. Επίσης, παρουσιάζονται οι κύριοι λογαριασμοί της Κοινοπραξίας σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ., μελετάται η Κοινοπραξία εκτέλεσης τεχνικών έργων, επιπρόσθετα, επισημαίνεται η λογιστική παρακολούθηση της Κοινοπραξίας σύμφωνα με το Αυστραλιανό Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων. Το τέταρτο κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τη φορολογική αντιμετώπιση της Κοινοπραξίας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, το οποίο τιτλοφορείται ως « Κοινοπραξίες και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα», καταρχήν γίνεται μία σύντομη και περιληπτική αναφορά στον σκοπό των Δ.Λ.Π., καθώς και στην υιοθέτησή τους στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Κατά δεύτερο γίνεται μία προσέγγιση των Δ.Λ.Π. και Δ.Π.Χ.Α. που ακολουθούνται από την Κοινοπραξία. Αναλυτικότερα, μελετάται η εφαρμογή: 1) του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11 «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο», ο σκοπός του, οι τύποι επιχειρηματικών σχημάτων που το ακολουθούν και οδηγίες εφαρμογής του, 2) του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 12 «Γνωστοποίηση Συμμετοχών σε άλλες Οντότητες», ο σκοπός του, οδηγίες εφαρμογής του, οι τύποι των σχημάτων που το ακολουθούν και τις γνωστοποιήσεις που πρέπει να εκδίδουν, 3) του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες (Investments in Associates and Joint Ventures)», ο σκοπός του, οι λόγοι εφαρμογής της μεθόδου της καθαρής θέσης κατά τον λογιστικό χειρισμό των επενδύσεων σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, 4) του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 11 «Συμβάσεις Κατασκευής (Construction Contracts)», ο σκοπός του, οι προϋποθέσεις και οδηγίες εφαρμογής του.

Στο έκτο κεφάλαιο, με τον τίτλο «Ελεγκτική Διάσταση της Κοινοπραξίας, Joint Venture», αρχικά οριοθετείται η έννοια του «ελέγχου» και της «ελεγκτικής», τονίζεται ο σκοπός του ελέγχου και γίνεται μία περιγραφή των ειδών ελέγχου που μπορεί να υφίσταται η οικονομική μονάδα. Το κεφάλαιο εξελίσσεται και ολοκληρώνεται με την παρουσίαση και μελέτη των κυρίων Διεθνών Προτύπων Ελέγχου, τα οποία ακολουθούνται κατά τον έλεγχο της Κοινοπραξίας και αυτά είναι: Α) Το Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 315 «Έντοπισμός και Εκτίμηση των Κινδύνων Ουσιώδους Σφάλματος μέσω Κατανόησης της Οντότητας και του Περιβάλλοντός της». Κατά τη μελέτη αυτού του ΔΠΕ παρουσιάζονται οι στόχοι του, αναλύονται βασικοί όροι για την κατανόησή του, η διαδικασία ελέγχου, καθώς και τα θέματα που αντιλαμβάνεται ο ελεγκτής κατανοώντας τις σύνθετες δομές των κοινοπραξιών, οι οποίες είναι δυνατόν να αναδείξουν κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις οικονομικές τους καταστάσεις και να βοηθήσουν τον ελεγκτή να αντιληφθεί την ορθότητα ή μη των συναλλαγών της Κοινοπραξίας. Β) Το Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 402 «Ελεγκτικά ζητήματα σχετικά με οντότητα που χρησιμοποιεί οργανισμό υπηρεσιών», το οποίο επικουρεί τον ελεγκτή στην απόκτηση επαρκών και

κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων, όταν η επιχείρηση χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες ενός ή περισσότερων οργανισμών υπηρεσιών. Αναφέρονται τα επιχειρηματικά σχήματα στα οποία εφαρμόζεται και τονίζεται η επίδραση της χρήσης του οργανισμού υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις και τις κοινοπραξίες. Γ) Το Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 600 «Ειδικά ζητήματα – έλεγχοι οικονομικών καταστάσεων ομίλου (περιλαμβανόμενης της εργασίας ελεγκτών συστατικού)», το οποίο ακολουθείται κατά των έλεγχου των οικονομικών καταστάσεων των ομίλων. Στο εν λόγω ΔΠΕ μελετάται η συμβολή του στην απόκτηση των κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τις οικονομικές πληροφορίες των συστατικών-δραστηριοτήτων και τη διαδικασία ενοποίησης.

Στο έβδομο κεφάλαιο, «Μελέτη Περιπτώσεων» εξετάζονται περιπτώσεις κοινοπραξιών από το βιβλίο του Bleeke¹ και εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με τους λόγους δημιουργίας, της επιτυχίας ή αποτυχίας τους. Συγκεκριμένα, μελετούνται οι κοινοπραξίες: α) της ICA και της BDC, β) της Heartware και της Electrophysiology, γ) της Datacom Software Research και της Sockisha Co Ltd και δ) της MANA Systems Ltd (MLS) και της Fujitsu.

Στο όγδοο κεφάλαιο, που αποτελεί και το τελευταίο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας, παρατίθενται τα συμπεράσματα που παράχθηκαν από τη συγγραφή της, οι περιορισμοί που στάθηκαν εμπόδιο και δυσχέραναν τη βαθύτερη κατανόηση των κοινοπραξιών και άπτονται της έλλειψης ελληνικής βιβλιογραφίας και τονίζεται ο βασικός στόχος και σκοπός εκπόνησής της, που είναι η εφαρμογή της σε ένα μελλοντικό case study.

¹ Bleeke et al. (2002),σελ.45-46

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 2

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Εισαγωγικά

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η παρουσίαση των ερευνητικών εργασιών που συνδέονται με το υπό εξέταση θέμα.

2.2 Ερευνητικές Εργασίες

Οι Κοινοπραξίες (Joint Ventures) αποτελούν μία μορφή εταιρείας, όπου δύο ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα ή εταιρείες ενώνονται για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, τα οποία φυσικά ή νομικά πρόσωπα διατηρούν τη νομική τους αυτοτέλεια.

Για τη συγγραφή της παρούσας διπλωματικής έγινε αναδρομή σε βιβλία, άρθρα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και το διαδίκτυο ως πηγές για την άντληση βιβλιογραφίας - αρθρογραφίας σχετικής με τις κοινοπραξίες.

Οι Lourenco και Curto (2010) θεωρούν ότι οι κοινοπραξίες για τον τρόπο αναφοράς των κερδών τους, χρησιμοποιούν είτε τη μέθοδο καθαρής θέσης, είτε της αναλογικής ενοποίησης. Το κενό που υπάρχει στη βιβλιογραφία, καλύπτεται, εκμεταλλευόμενοι το αγγλικό οικονομικό σύστημα, όπου εξαιτίας της μετάβασης στα ΔΠΧΠ(IFRS), οι εταιρείες αναγκάστηκαν να αλλάξουν τον τρόπο της αναφοράς των κερδών τους που προέρχονταν από κοινοπραξίες. Έτσι, αντί να εφαρμόσουν τη μέθοδο ακαθάριστης θέσης, χρησιμοποίησαν τις μεθόδους της καθαρής θέσης ή της αναλογικής ενοποίησης. Η ανάλυσή τους, υποστηρίζεται από την κατάταξη κοινοπραξιών που έκανε ο Hennart (1988). Υπέθεσαν ότι οι κοινοπραξίες θα χρησιμοποιούν ως μέθοδο ενοποίησης την αναλογική, όταν η πλειοψηφία αυτών είναι δεσμοί συνεργασίας και όχι κλίμακες. Αφού έλεγξαν τα αποτελέσματά τους μέσω πολλών μεταβλητών, διαπίστωσαν ότι επιβεβαιώθηκε η αρχική τους υπόθεση. Πέρα των άλλων, παρείχαν και εμπειρικά στοιχεία που υποστηρίζουν τη σημασία του κόστους των χρεών συμβολαίου, καθώς και του κόστους παρακολούθησης στην επιλογή των εναλλακτικών μεθόδων πληροφόρησης.

Οι Richardson et al. (2010) αναφέρουν ότι το 1995 το Καναδικό Ινστιτούτο Λογιστών (CICA) τροποποίησε τις γενικά αποδεκτές αρχές του, σχετικά με τη λογιστική των κοινοπραξιών (επιλογή ανάμεσα στη μέθοδο καθαρής θέσης και αναλογικής ενοποίησης), απαιτώντας μόνο τη δεύτερη. Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) εξέδωσε ένα νέο πρότυπο που θα απέκλειε την επιλογή ανάμεσα στη μέθοδο καθαρής θέσης και αναλογικής ενοποίησης και θα απαιτούσε μόνο την πρώτη. Παρόλο, που οι δύο παραπάνω φορείς συμφωνούν ως προς το γεγονός, ότι πρέπει να υπάρξει αλλαγή όσον αφορά τη λογιστική πληροφόρηση των κοινοπραξιών, ωστόσο διαφέρουν ως προς τη μέθοδο που προτιμούν. Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα καναδικών εταιριών της περιόδου 1985-2003 για τη μελέτη της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των κοινοπραξιών. Το δείγμα ήταν το μοναδικό που αντικατόπτριζε μία μείωση της επιλογής των μεθόδων για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των κοινοπραξιών. Τα αποτελέσματά της έρευνας είχαν συνάφεια με την αξιολόγηση της επιλογής που προτείνει το IASB.

Πιο συγκεκριμένα, οι Richardson et al. (2010) εξέτασαν εάν οι εταιρίες που χρησιμοποίησαν τη μέθοδο καθαρής θέσης την περίοδο 1985-1994, διαπίστωσαν μείωση σε σημαντικά στοιχεία του ισολογισμού τους, όπως το ενεργητικό και το παθητικό, όταν υποχρεώθηκαν από το 1995 και μετά, να χρησιμοποιήσουν τη μέθοδο της αναλογικής ενοποίησης. Από το 1995 και μετά, οι εταιρίες ήταν επίσης υποχρεωμένες να συμπεριλαμβάνουν στο τμήμα των σημειώσεων, το μερίδιό τους, τις υποχρεώσεις τους, τα κέρδη τους, τα έξοδά τους και τις ταμειακές ροές τους. Χρησιμοποιώντας αυτές τις σημειώσεις, μελέτησαν αν οι εταιρείες ενσωματώνουν τα κέρδη απ' την κοινοπραξία και αν οι υποχρεώσεις είναι σχετικές με την αξία. Το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξαν ήταν ότι, οι εταιρίες που αναγκάστηκαν να κάνουν την αλλαγή που προαναφέρθηκε, παρουσίασαν μία μείωση στην αξία συνάφειας του ενεργητικού και του παθητικού τους. Αντίθετα, οι εταιρίες που από την αρχή χρησιμοποιούσαν τη μέθοδο αναλογικής ενοποίησης δεν παρουσίασαν μείωση. Ακόμα, διαπίστωσαν ότι τα κέρδη και οι υποχρεώσεις των κοινοπραξιών είναι σταδιακά και συνολικά σχετικά με την αξία από τότε που οι υποσημειώσεις καταστάθηκαν υποχρεωτικές. Τα αποτελέσματά της έρευνας έδειξαν, ότι η αλλαγή της μεθόδου οικονομικής πληροφόρησης δεν είχε συνέπειες στην αξία συνάφειας, κάτι που είναι σημαντικό για τους χρήστες. Επίσης, κατέληξαν στο συμπέρασμα, ότι η υποχρεωτική φύση των σημειώσεων είναι σχετική με την αξία, καθώς μπορεί να

αντισταθμίσει μέχρι ενός ορισμένου βαθμού το κόστος από τον περιορισμό της επιλογής. Οι αναφορές τους ίσως να έχουν συνέπειες σ' ένα μεγάλο αριθμό δικαιοδοσιών στην Ευρώπη και όπου αλλού επηρεάζονται από παρόμοιο περιορισμό στην επιλογή της λογιστικής μεθόδου από το IASB.

Οι Gugler and Siebert (2007), υποστηρίζουν ότι οι κοινοπραξίες αποτελούν μία βιώσιμη εναλλακτική των συγχωνεύσεων. Οι ελεγκτές των συγχωνεύσεων εγκρίνουν εκείνες που παρουσιάζουν αμυντική αποδοτικότητα. Ένας σημαντικός παράγοντας στην εκκαθάριση των συγχωνεύσεων είναι ότι οι δραστηριότητες πρέπει να είναι σχετικές με τη συγχώνευση. Οι κοινοπραξίες μπορεί να επιτύχουν συγκριτική αποτελεσματικότητα χωρίς να επηρεάζονται από τις συγχωνεύσεις. Εμπειρικά προσεγγίστηκε ο ενδογενής σχηματισμός των συγχωνεύσεων και των κοινοπραξιών και τα αποτελέσματα που αποδεικνύουν ότι επιτυγχάνουν καθαρό αποτέλεσμα αποδοτικότητας.

Οι Beckman et al. (2007,) παρουσίασαν τα αποτελέσματα της έρευνας τους, αναλύοντας συμψηφισμούς των καθαρών εσόδων και την καθαρή θέση των μετόχων από αναφορές που είχαν συνταχθεί σύμφωνα ή με τον Γερμανικό Εμπορικό Κώδικα (HGB) ή με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IFRS) ή με τα Αμερικανικά Λογιστικά Πρότυπα (US GAAP). Στο άρθρο τους περιέγραψαν τη συμβολή του συμψηφισμού αντικειμένων και αξιολόγησαν την αξία της συνάφειάς τους με τη σταθερή τιμή αγοράς 3 (τρεις) μήνες μετά την ημερομηνία της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης. Η εργασία αυτή επικουρεί στην αναγνώριση στοιχείων που δεν είναι εμφανή στις έρευνες, οι οποίες στοχεύουν στα ήδη ψηφισμένα λογιστικά πρότυπα. Εκτός των άλλων, η έρευνα απέδειξε ότι οι γερμανικές εταιρίες ακολουθούν τα IFRS ή τα US GAAP. Επίσης, δείχνουν μεγαλύτερο συντηρητισμό χρησιμοποιώντας τα HGB, κυρίως στην κεφαλαιοποίηση του ενεργητικού, στις διαγραφές, καθώς και στα αποθέματα. Η τελευταία κατηγορία έχει αξία συνάφειας με τη σταθερή τιμή αγοράς αφού ελεγχθούν όλες οι άλλες κατηγορίες για συμψηφισμένα στοιχεία από HGB σε IFRS ή US GAAP. Τα παραπάνω υποδηλώνουν ότι η γερμανική αγορά αξιολογεί αυτά τα στοιχεία με βάση το γερμανικό σύστημα πληροφόρησης.

Ο Soonawalla (2006), μελετώντας τη λογιστική πληροφόρηση των κοινοπραξιών στον Καναδά, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Η.Π.Α. συνέκριναν τα δεδομένα από τις τρεις αυτές χώρες και κατέληξαν στην πιθανή απώλεια της πρόβλεψης και αποτίμησης των σχετικών πληροφοριών του συνόλου της κοινοπραξίας και των συγγενών λογιστικών ποσών. Τα ευρήματα έδειξαν ότι το

σύνολο της κοινοπραξίας, τα ποσά των επενδύσεων, εσόδων και εξόδων οδηγούν το καθένα με τη σειρά του σε απώλεια της πρόβλεψης και αποτίμησης σχετικών πληροφοριών. Έτσι, οι λογιστικές αρχές των Η.Π.Α. συγκάλυπταν τις πληροφορίες ότι οι χρήστες της οικονομικής πληροφόρησης θα μπορούσαν να τα χρησιμοποιήσουν για να προβλέψουν τα μελλοντικά κέρδη και να εξηγήσουν τις τιμές των μετοχών.

Οι Stoltzfus and Epps (2005), στην έρευνα που διεξήγαγαν εξέτασαν το ασφάλιστρο κινδύνου των ομολόγων, ώστε να προσδιορίσουν, αν οι δανειστές των εταιρειών που ανήκουν σε κοινοπραξίες αντικατοπτρίζουν νόμιμα ή κρυφά μέτρα των χρεών των κοινοπραξιών. Από τη μία, η νόμιμη πλευρά υποστηρίζει, ότι το ποσό μιας ενδεχόμενης απώλειας από μια επένδυση σε κοινοπραξία είναι περιορισμένη. Από την άλλη, η κρυφή πλευρά υποστηρίζει ότι η δραστηριότητα της κοινοπραξίας και ο εταίρος είναι αλληλοεξαρτώμενοι. Η μέθοδος της καθαρής θέσης αντικατοπτρίζει τη νόμιμη πλευρά, ενώ της αναλογικής ενοποίησης την κρυφή πλευρά.

Η έρευνα των Stoltzfus and Epps (2005), αναδίφησε, αν το ασφάλιστρο κινδύνου των ομολόγων σχετιζόταν περισσότερο με τα λογιστικά νούμερα που προέρχονται από τη μέθοδο της αναλογικής ενοποίησης, απ' ότι από τη μέθοδο καθαρής θέσης. Η έρευνα χρησιμοποίησε δεδομένα από 10Ks, το « Wall Street Journal» και το « Moody's Bond Record» από 1 Μαΐου 1995 μέχρι 30 Απριλίου 1998. Επιλέχθηκαν αυτά τα τέσσερα χρόνια, επειδή εκείνη την περίοδο τα αμερικανικά επιτόκια ήταν σταθερά, πράγμα που είναι σημαντικό όταν εξετάζεται το ασφάλιστρο κινδύνου των ομολόγων. Επιπρόσθετα, οι εταιρίες, οι οποίες έλαβαν μέρος στην έρευνα έπρεπε να είναι σταθερές καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας, (όχι συγχωνεύσεις, αποκτήματα, εξαγορές ή ρευστοποίηση), ώστε να παραμείνουν ένα συγκριτικό δείγμα. Το μοντέλο του ασφαλιστρου κινδύνου χρησιμοποιεί μέτρα αθέτησης που αλλάζουν ανάμεσα στη μέθοδο καθαρής θέσης και αναλογικής ενοποίησης. Οι διαφορές που προέκυψαν στην επεξήγηση του μοντέλου αποκαλύπτουν και τον διαφορετικό τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι πιστωτές το χρέος της κοινοπραξίας.

Επίσης, η μελέτη των Stoltzfus and Epps (2005), έδειξε ότι σχεδόν οι μισές κοινοπραξίες χρησιμοποιούν τη μέθοδο καθαρής θέσης. Επιπλέον, ο μέσος όρος αυτών χρηματοδοτεί τα 2/3 των κεφαλαίων μέσω του χρέους. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η μέθοδος της αναλογικής ενοποίησης αποτυγχάνει να βελτιώσει την

επεξηγηματική δύναμη του μοντέλου όταν εξετάζεται ολόκληρο το σύνολο των εταιρειών που συμμετέχουν σε κοινοπραξίες. Παρόλα αυτά, τα δεδομένα απέρριψαν τη μηδενική υπόθεση της μη βελτίωσης, μέσω της μεθόδου της αναλογικής ενοποίησης όταν εξετάζονται εταιρίες που εγγυώνται το χρέος της κοινοπραξίας τους. Η έρευνα αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι μία αλλαγή στη μέθοδο αναλογικής ενοποίησης, θα παρείχε στους πιστωτές περισσότερες πληροφορίες σχετικές με την αξία, όταν οι εταιρίες εγγυώνται το χρέος της κοινοπραξίας τους.

Οι Lim et al. (2003), μελετώντας τη λογιστική ασυμμετρία και τις λογιστικές γνωστοποιήσεις των κοινοπραξιών κατέληξαν σ' ένα άρθρο, σύμφωνα με το οποίο το Σεπτέμβριο του 1999 το Ίδρυμα Λογιστικής εξέδωσε μία σημαντική ανακοίνωση προτείνοντας τη χρήση της μεθόδου καθαρής θέσης συνοδευόμενη από τις απαραίτητες υποσημειώσεις όσον αφορά τις κοινοπραξίες στις Η.Π.Α.. Σημειώνεται ότι για τη λογιστική των επενδύσεων των Κοινοπραξιών στις Η.Π.Α. εφαρμόζονται οι αρχές και οι κανόνες του Συμβουλίου των Λογιστικών Αρχών (Accounting Principles Board). Αυτή η έρευνα χρησιμοποιώντας δεδομένα από κοινοπραξίες στη Σιγκαπούρη παρείχε κάποια στοιχεία σχετικά με την επίδραση των πρόσθετων πληροφοριών από τις υποσημειώσεις στην αγορά όπως μετρήθηκαν απ' τα spreads προσφοράς και ζήτησης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι πράγματι σχετίζονται με τη μείωση στα spreads προσφοράς και ζήτησης. Επίσης, υποδηλώνουν ότι η μείωση είναι μεγαλύτερη όταν η επένδυση είναι μεγάλη και μικρότερη στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις απ' ότι στις μικρότερες. Κατέληξαν λοιπόν στο συμπέρασμα, ότι η παροχή συμπληρωματικών πληροφοριών σχετικά με κοινοπραξίες θα μπορούσε να μειώσει την ασυμμετρία πληροφόρησης των συμμετεχόντων στις αγορές μετοχών, ώστε να μπορούν να εξισορροπούν το πεδίο δράσης μεταξύ των εμπόρων, πράγμα το οποίο θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις για τη χάραξη πολιτικής.

Οι Park and Kim (1997), υποστηρίζουν ότι παράλληλα με τις κεφαλαιακές επενδύσεις, εταιρικές διασυνδέσεις, όπως οι κοινοπραξίες, χρησιμοποιούνται ευρέως από τις αμερικανικές εταιρίες ως ένα εργαλείο για την ενίσχυση της επιχειρηματικής τους ικανότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους μακροπρόθεσμα. Σήμερα η συνεργατική στρατηγική είναι η νέα μορφή ανταγωνισμού. Οι εταιρίες συνεργάζονται, ώστε ν' αναπτυχθούν τεχνολογικά και να ενισχύσουν την αγοραστική τους δύναμη. Οι διεταιρικές συνεργασίες επεκτείνουν την πρόσβαση σε πληροφορίες και πόρους και προωθούν την υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογικών και διοικητικών δομών. Μελέτες έχουν δείξει επανειλημμένως ότι τα κέρδη από τη

διεταυρική επιχειρηματικότητα, όπως οι κοινοπραξίες, είναι μακροπρόθεσμα. Παρόλα αυτά, το μεγαλύτερο εμπόδιο γι' αυτές είναι το χρηματιστήριο. Ωστόσο, ο ισχυρισμός αυτός δεν είναι ακόμη γερά θεμελιωμένος σε εμπειρικά ευρήματα. Η παρούσα μελέτη προσπάθησε να δώσει τέτοια στοιχεία από την εξέταση των κερδών, δηλαδή, από την αποτίμηση των αποθεμάτων της αγοράς από την κοινοπραξία μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με τους Park and Kim (1997), προηγούμενες έρευνες έδειξαν ότι, οι κοινοπραξίες έχουν τις ίδιες οικονομικές συνέπειες όπως οι συγχωνεύσεις, καθώς οδηγούν σε εσπευσμένες αποδόσεις. Η τρέχουσα μελέτη επανέρχεται στο συμπέρασμα σχετικά με θετικές έκτακτες αποδόσεις, εστιάζοντας σε διάφορα επιχειρηματικού κινδύνου απρόβλεπτα γεγονότα, που μπορεί να επηρεάσουν την απόδοση των κοινοπραξιών. Θεωρεί ότι οι μέτοχοι αντιλαμβάνονται τις κοινοπραξίες με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με το οικονομικό δυναμικό των επιχειρήσεων και τη διάθεση της εταιρικής διακυβέρνησης. Ειδικότερα, η μελέτη αυτή διερευνά τη διαφορά διατομής σε κέρδη. Τα δεδομένα προέρχονται από δύο κοινοπραξίες ανάμεσα στο 1979 και 1988 που αφορούν τη βιομηχανία ηλεκτρισμού.

Περαιτέρω οι Park and Kim (1997), υποστήριξαν ότι, σε αντίθεση με τη δημοφιλή πεποίθηση, τα αποτελέσματα τους έδειξαν μια συνολική ευνοϊκή αντίδραση του χρηματιστηρίου απέναντι στις κοινοπραξίες. Τα ευρήματα έδειξαν, ότι οι αποτιμήσεις των μετοχών στην αγορά αντανακλούν το οικονομικό δυναμικό των κοινοπραξιών και επηρεάζονται από το βαθμό ελέγχου και το είδος των μετόχων που οι συνεργάτες μπορούν να ασκήσουν. Το πρώτο βασικό εύρημα της μελέτης ήταν, ότι η αποτίμηση των κοινοπραξιών είναι πολύπλευρη, διότι η αποτίμηση της αγοράς των κοινών επιχειρήσεων εξαρτάται από τη σχέση μεταξύ των εταίρων, τη φύση των εταίρων, τις εισφορές, την έκταση του ελέγχου των εταίρων στις κοινοπραξίες, καθώς και την εταιρική διακυβέρνηση στις μητρικές επιχειρήσεις. Τα ευρήματα έδειξαν επίσης, ότι το μέγεθος του συνεργάτη, το οποίο δεν έχει μελετηθεί σε προηγούμενες μελέτες, είναι μια κρίσιμη μεταβλητή που επηρεάζει τα κέρδη. Η εν λόγω έρευνα βοήθησε στην κατανόηση της επίδρασης του μεγέθους των εταιρικών κερδών από κοινοπραξίες.

Η μελέτη των Park and Kim (1997), επεκτείνει τα προηγούμενα ευρήματα σχετικά με τα κέρδη των κοινοπραξιών, εξετάζοντας τις διάφορες επιρροές, προσπαθεί επίσης να καλύψει το κενό στον τομέα της διεταυρικής επιχειρηματικότητας. Η μελέτη αυτή αποτελεί μια επέκταση του ταχύτατα

αναδυόμενου πεδίου έρευνας για τη σχέση μεταξύ της διεταιρικής επιχειρηματικότητας και των οικονομικών επιδόσεων, εστιάζοντας για τα κέρδη στα από κοινού εγχειρήματα με άλλες επιχειρήσεις κατά την επιδίωξη των επιχειρηματικών στόχων.

Ο Firth (1996) υποστήριξε ότι η λογιστική διαχείριση πληροφοριών, η λεπτομερής ανάλυση κόστους και τα δεδομένα κέρδους χρησιμοποιούνταν περιορισμένα στη διοίκηση επιχειρήσεων στην Κίνα, μιας και οι ευθύνες των αποφάσεων ήταν λίγες και περιορισμένες. Η πρόσφατη απομάκρυνσή τους από τον κεντρικό οικονομικό σχεδιασμό, αλλά και η ταυτόχρονη ιδιωτικοποίησή τους όπως και η είσοδος νέων ανταγωνιστών τις οδήγησε να αναρωτηθούν, αν τα λογιστικά τους συστήματα είναι επαρκή και να αναζητήσουν νέες εναλλακτικές. Καθώς η Κίνα μετακινείται προς νέες ελεύθερες αγορές, είναι εύλογο ότι θα υιοθετήσει κάποια από τα λογιστικά συστήματα που χρησιμοποιούν στις κεφαλαιοκρατικές χώρες. Ένας τρόπος διάδοσης αυτών, είναι η συμμετοχή κινεζικών εταιριών σε κοινοπραξίες με ξένους εταίρους. Υποθέτοντας, ότι τα λογιστικά συστήματα που προέρχονται από αυτούς, θα έχουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη και στο περιεχόμενο των αντίστοιχων κινεζικών. Πολλές εξηγήσεις για το ρυθμό υιοθέτησής τους από τις κινεζικές εταιρίες έχουν διαμορφωθεί και εξεταστεί.. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι κινεζικές εταιρίες που ανήκαν σε κοινοπραξίες με ξένους εταίρους πραγματοποίησαν περισσότερες αλλαγές στα λογιστικά τους συστήματα απ' ότι αυτές που δεν ανήκαν.

Ο Balakrishnan (1995), μελετώντας τις κοινοπραξίες, θεωρεί ότι οι ενδιάμεσες μορφές οργανισμών, όπως οι κοινοπραξίες, είναι ανώτερες στην αγορά και στην ιεραρχία, όταν το κόστος της αποτίμησης των συμπληρωματικών περιουσιακών στοιχείων είναι ασήμαντο. Επιτρέποντας αποσπασματικές συναλλαγές υπό το καθεστώς μοιρασμένης ιδιοκτησίας και ελέγχου, οι κοινοπραξίες μπορούν να μειώσουν αυτό το κόστος σημαντικά. Η θεωρία του υποστηρίχθηκε από τα αποτελέσματα της ανάλυσης 64 (εξήντα τεσσάρων) κοινοπραξιών και 165 (εκατόν εξήντα πέντε) συγχωνεύσεων.

Οι Kenny and Larson (1993) σε έρευνά τους, μελέτησαν το ρόλο της άσκησης πίεσης (lobbying) σ' ένα πλαίσιο διεθνών λογιστικών προτύπων και εξετάζει τη διαδικασία του IASC περί δημοσιεύσεως του ΔΛΠ 31. Η έρευνά τους ξεκίνησε με

μια έρευνα του σχεδίου έκθεσης που υπήρχε πριν το ΔΛΠ 31 και ανέλυε τις προσπάθειες άσκησης πίεσης που παρατηρούνται κατά τη διαδικασία δημοσίευσης. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, το IASC τροποποίησε την εν λόγω, πράγμα που τους επέτρεψε να αναλύσουν τη στρατηγική του προσέγγιση. Κατά συνέπεια, η μελέτη αυτή ενσωμάτωσε τις πτυχές της θεσμικής θεωρίας που σχετίζονται με τη στρατηγική επιλογή από οργανισμούς.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων των Kenny and Larson (1993), υποστηρίζει την υπόθεση, ότι οι μεγάλες εταιρίες τείνουν να ασκούν πίεση ενάντια στην αλλαγή του υπάρχοντος καθεστώτος. Σύμμαχός τους σ' αυτή την πολιτική είναι και το IASC. Η αλληλεπίδραση των παραπάνω εξηγείται απ' το γεγονός ότι πρέπει ν' ανταπεξέλθουν στις αλλαγές των οργανισμών, αλλά και στην πίεση που δέχονται.

Σύμφωνα με τους Kenny and Larson (1993) οι πολυεθνικές εταιρίες δεν αντιμετωπίζουν το IASC ως ένα σοβαρό ρυθμιστικό μηχανισμό. Λίγοι νομικοί, κυβερνητικοί και ρυθμιστικοί μηχανισμοί παρουσίασαν συμμόρφωση στο ΔΛΠ 31² όταν συντάχθηκε το 1989-1990. Το 1993 εταιρίες από το Λονδίνο και το Χονγκ Κονγκ άρχισαν να το εφαρμόζουν. Επιπλέον, και η Διεθνής Οργάνωση Επιτροπών Εποπτείας Χρηματιστηρίων ήταν πολύ υποστηρικτική.

Η μελέτη των Kenny and Larson (1993), έγειρε πολλά ερωτήματα για μελλοντική μελέτη, καθώς η IASC ξεκίνησε τους μελλοντικούς στόχους της για διεθνοποίηση και εναρμόνιση των λογιστικών προτύπων, αυτά τα ερωτήματα νομιμοποίησης, αποδοχής, ευελιξίας και οικονομικών συνεπειών θα αυξηθούν σε σημασία.

Οι Mc Connell and Nantell (1985), υποστηρίζουν ότι το κέρδος για τους μετόχους από τις συγχωνεύσεις είναι καλά τεκμηριωμένο. Δεν είναι όμως γνωστό αν αυτό συμβαίνει λόγω της συνεργασίας ή της μετατόπισης της διαχείρισης. Η συγχώνευση είναι ένας τρόπος, με τον οποίο, οι επιχειρήσεις συνδυάζουν τους πόρους για να επιτύχουν κάποιο στόχο τους. Η κοινοπραξία είναι μία άλλη μορφή συνένωσης δύο ή και περισσότερων εταίρων για την επίτευξη του στόχου τους. Επίσης, όσον αφορά τις κοινοπραξίες, υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον, διότι η διοίκηση των μητρικών επιχειρήσεων παραμένει άθικτη, με αποτέλεσμα να μπορούμε να διαχωρίσουμε την υπόθεση της μετατόπισης της διαχείρισης απ' αυτή της συνεργασίας ως πηγές κερδών. Τα αποτελέσματά που εξήχθησαν από την ανωτέρω

² Το ΔΛΠ 31 αντικαταστάθηκε από ΔΠΧΑ 11 και 12.

έρευνα ήταν: 1) ότι υπάρχουν σημαντικά κέρδη από τις κοινοπραξίες, 2) ο «μικρότερος» εταίρος κερδίζει ένα μεγαλύτερο ποσοστό απόδοσης, ενώ τα κέρδη του δολαρίου είναι πιο ισομερώς μοιρασμένα, 3) τα κέρδη κλιμακώνονται ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους, αποδίδοντας "ασφάλιστρα" παρόμοια με αυτά των συγχωνεύσεων.

Τέλος, οι Mc Connell and Nantell (1985), κατέληξαν στο συμπέρασμα, ότι υποστηρίζουν την υπόθεση της συνεργασίας ως πηγή κέρδους των κοινοπραξιών.

Ολοκληρώνοντας τη συγγραφή αυτού κεφαλαίου μέσα από τη μελέτη των ανωτέρων άρθρων σε ξένα περιοδικά αναδεικνύονται όλες οι πληροφορίες, τα δεδομένα και τα στοιχεία που συλλέχθηκαν αναφορικά με τη λογιστική παρακολούθηση των κοινοπραξιών, την ενοποίησή τους, η οποία γίνεται είτε με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, είτε με την αναλογική μέθοδο. Επίσης, μελετήθηκε η επιρροή του Συμβουλίου των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) στη λογιστική πληροφόρηση των κοινοπραξιών, οι αλλαγές στα λογιστικά συστήματα των κινέζικων επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε κοινοπραξίες, η λογιστική πληροφόρηση των κοινοπραξιών στον Καναδά, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Η.Π.Α., η εφαρμογή των ΔΛΠ, των US GAAP και του Γερμανικού Εμπορικού Κώδικα (HGB) από τις γερμανικές εταιρείες – κοινοπραξίες, το γεγονός ότι η κοινοπραξία θεωρείται ως μία πηγή κέρδους, ως μία μορφή συγχώνευσης και ότι τα κέρδη από τη διεταιρική επιχειρηματικότητα, όπως οι κοινοπραξίες, είναι μακροπρόθεσμα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 3

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ - JOINT VENTURE

3.1 Εισαγωγικά

Σκοπός του κεφαλαίου είναι η παρουσίαση της έννοιας της κοινοπραξίας (joint venture), οι λόγοι δημιουργίας της, το που και πότε δημιουργούνται, τα κριτήρια επιτυχημένων κοινοπραξιών, διαφορές ανάμεσα σε συνεργασία και κοινοπραξία, τύποι κοινοπραξιών, μορφές, νομοθετική διάσταση, σύσταση και κοινοπραξία στην Ελλάδα.

3.2 Ορισμός – Έννοια Κοινοπραξίας – Joint Venture

Κοινοπραξία³ καλείται η από κοινού σύμπραξη δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων με σκοπό την επίτευξη κοινού σκοπού, συνήθως κερδοσκοπικού. Τα μέλη της κοινοπραξίας, φυσικά ή νομικά πρόσωπα συντονίζουν τις ενέργειές τους, προκειμένου να επιτύχουν το καλύτερο δυνατό οικονομικό αποτέλεσμα, παρόλα αυτά διατηρούν τη νομική τους προσωπικότητα.

Η κοινοπραξία (joint venture) είναι η πιο δημοφιλής μορφή συμφωνίας που υπάρχει αυτή τη στιγμή στο επιχειρηματικό προσκήνιο, καθώς έχει τη μορφή μιας βραχυπρόθεσμης συνεργασίας, στην οποία τα πρόσωπα αναλαμβάνουν από κοινού μια συναλλαγή για το αμοιβαίο κέρδος, κατορθώνοντας έτσι να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο που περιλαμβάνει.

Η κοινοπραξία⁴ αποτελεί ιδιαίτερη εταιρική μορφή στην οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνενώνονται και συμπράττουν με κοινά

³ Λεοντάρης (1994), σελ. 345

⁴ Νεγκάκης (2012), σελ 227

μέσα για την επίτευξη ενός σκοπού ή έργου που δε μπορεί να πραγματοποιηθεί μεμονωμένα, όπως η κατασκευή δημοσίων έργων, ιδιωτικών τεχνικών έργων κ.λ.π.

Ακόμη, σύμφωνα με τον Kogut⁵, η κοινοπραξία είναι μία συνένωση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων με σκοπό τη συναλλαγή πόρων.

Ως Κοινοπραξία ορίζεται μία συμβατική ένωση χωρίς νομική προσωπικότητα, η οποία είναι διαφορετική από μία συνεργασία ή έναν εμπορικό συνδυασμό ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα μέλη, προκειμένου να αναλάβουν ένα επιχειρηματικό project του οποίου οι συμμετέχοντες μοιράζονται τα έξοδα και τα έσοδα, Leo et al, 1992.

Σύμφωνα με τα άρθρα 741 και 783 του Αστικού Κώδικα, η κοινοπραξία χαρακτηρίζεται ως προσωπική εταιρεία που συστήνεται για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων οικονομικών και εμπορικών πράξεων των εταίρων.

Αναλυτικότερα, στο άρθρο 741 του Α.Κ. με τίτλο 'Έννοια' αναφέρεται ότι με τη σύμβαση της εταιρίας δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό. Στην νομοθεσία για το Γ.Ε.ΜΗ. - Γενικό Εμπορικό Μητρώο Εμπόρων και Εταιριών (Ν. 3419/2005 και 3853/2010), καθώς και άρθρα 249 – 294 Ν. 4072 τα οποία κωδικοποιούν σε ενιαίο κείμενο για πρώτη φορά την νομοθεσία για Ο.Ε, Ε.Ε., αφανή εταιρία και κοινοπραξία.

Επίσης, στο άρθρο 783 του Α.Κ. με τίτλο 'Ανεπάρκεια του Ενεργητικού' αναφέρεται ότι αν τα εταιρικά πράγματα δεν αρκούν για την εξόφληση των χρεών και την απόδοση των εισφορών, για ό, τι λείπει ενέχονται οι εταίροι κατά τον λόγο της συμμετοχής τους στις ζημίες. Αν δεν είναι δυνατόν να εισπραχθεί από έναν εταίρο το έλλειμμα που του αναλογεί, ενέχονται γι' αυτό κατά την ίδια αναλογία οι λοιποί εταίροι⁶.

⁵ Kogut (1988), σελ. 319-332

⁶ Σχόλια: - Βλ. την νομοθεσία για το Γ.Ε.ΜΗ. - Γενικό Εμπορικό Μητρώο Εμπόρων και Εταιριών (Ν. 3419/2005 και 3853/2010), καθώς και άρθρα 249 – 294 Ν. 4072 τα οποία κωδικοποιούν σε ενιαίο κείμενο για πρώτη φορά την νομοθεσία για Ο.Ε, Ε.Ε., αφανή εταιρία και κοινοπραξία.

3.3 Λόγοι Δημιουργίας της Κοινοπραξίας

3.3.1 Λόγοι Δημιουργίας της Κοινοπραξίας - Που και Πότε

Δημιουργούνται Κοινοπραξίες

Η δημιουργία μιας κοινοπραξίας αποτελεί απόφαση δύο ή και περισσότερων εταιριών. Οι λόγοι και τα κίνητρα που ωθούν τις εταιρίες να συσταθούν σε κοινοπραξία είναι πολλές φορές πολύπλοκα. Πρέπει οι εταιρείες να ξεκαθαρίσουν τους επιδιωκόμενους στόχους και σκοπούς τους, το όραμα και την αποστολή τους. Μπορεί στόχος των εταιριών να είναι να μουν σε μία νέα αγορά με μεγάλο ανταγωνισμό, ή να ξεπεράσουν κάποιους νομικούς περιορισμούς. Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει οι στόχοι των εταιρειών που αποτελούν μία κοινοπραξία να είναι όσο το δυνατόν κοινοί.

Επιπροσθέτως, οι κοινοπραξίες (joint ventures) δημιουργούνται εντός και εκτός συνόρων και όταν οι επιχειρήσεις κρίνουν ότι πρέπει να συνασπιστούν για να επιτύχουν τους στόχους τους, όπως π.χ. να εισέλθουν σε μία νέα αγορά.

Ποιοι είναι όμως οι κυριότεροι λόγοι οι οποίοι προκαλούν τη δημιουργία μιας κοινοπραξίας:

Εσωτερικοί λόγοι

- Εξασφάλιση παραγωγικών συντελεστών που δεν μπορούν να αποκτηθούν μέσω αγοράς
- Μείωση κόστους
- Οφέλη οικονομικών κλίμακας
- Πλεονεκτήματα μεγέθους
- Πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες
- Πρόσβαση σε νέους πελάτες
- Πρόσβαση σε καινοτόμες διοικητικές πρακτικές
- Ενθάρρυνση εργαζομένων

- Βελτίωση πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές πηγές

Στρατηγικοί στόχοι

- *Δημιουργία και εκμετάλλευση συνεργιών.*
- *Μεταφορά τεχνολογίας και δεξιοτήτων.*
- *Διαφοροποίηση*
- *Διεθνοποίηση*
- *Μείωση του κινδύνου (επιχειρησιακός κίνδυνος, αγοράς, πόρων κ.α.)*
- Αντιμετώπιση κρατικών περιορισμών – Είσοδος σε κράτη με νομικούς και πολιτικούς περιορισμούς

Ανταγωνιστικοί λόγοι

- Δημιουργία δυνατότερων ανταγωνιστικών μονάδων.
- Επηρεασμός δομικής εξέλιξης της βιομηχανίας.
- Αμυντική απάντηση στα θολωμένα βιομηχανικά σύνορα και στην παγκοσμιοποίηση.

Λόγοι ανάληψης και ολοκλήρωσης ενός δημόσιου έργου

- Πολλές φορές μία και μόνο επιχείρηση δεν μπορεί να αναλάβει και να ολοκληρώσει ένα δημόσιο έργο και γι' αυτό συμπράττουν και άλλες εταιρείες, οι οποίες αποτελούν κοινοπραξία.

Συμπερασματικά, οι κυριότεροι λόγοι για να σχηματιστεί μια κοινοπραξία είναι: η μείωση του κόστους παραγωγής, η δημιουργία οικονομιών κλίμακας, η πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες, η πρόσβαση σε αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό, η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης. Επίσης, η ανάπτυξη της επιχείρησης σε μία νέα αγορά, το ξεπέρασμα των νομικών και εμπορικών εμποδίων κ.α.

Ο Kogut ⁷(υποστηρίζει ότι οι κοινοπραξίες αναπτύσσονται για τρεις κυρίως λόγους, οι οποίοι είναι: α) για να μεταφέρουμε την γνώση από την μία επιχείρηση στην άλλη ή άλλες, β) για να βελτιώσουν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις την

⁷ Kogut (1989) , σελ. 183-188

ανταγωνιστική τους θέση και γ) για να ελαχιστοποιήσουν το κόστος παραγωγής και συναλλαγής.

Αναλυτικότερα, μία, δύο ή περισσότερα νομικά πρόσωπα ενώνονται και δημιουργούν μία κοινοπραξία για να μεταφέρουν την εξειδικευμένη γνώση της μίας στην άλλη ή άλλες επιχειρήσεις. Επίσης, οι επιχειρήσεις δημιουργούν κοινοπραξίες για να αυξήσουν τα έσοδά τους μέσω της καλύτερης ανταγωνιστικής τους θέσης στην αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται.

Τέλος, μία κοινοπραξία γεννάται για την ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής και συναλλαγής, που επιτυγχάνεται με την προμήθεια α' υλών από έναν συνεταιίρο και έτσι μειώνεται το κόστος των εισροών της κοινοπραξίας.

3.3.2 Κριτήρια Επιτυχημένων Κοινοπραξιών

Όταν οι επιχειρήσεις ενώνουν τις δυνάμεις τους, συνήθως έχουν ως στόχο να τονίζουν τις νομικές ή οικονομικές πλευρές της συμφωνίας. Αλλά, οι έξυπνοι managers ξέρουν ότι οι συμμαχίες περιλαμβάνουν πολύ περισσότερα. Όπως οι ανθρώπινες σχέσεις, έτσι και οι συνεργασίες των εταιρειών είναι ζωντανά συστήματα που έχουν ατελείωτες δυνατότητες. Οι εταιρείες λοιπόν που ξέρουν πως να χρησιμοποιήσουν αυτές τις δυνατότητες, έχουν το πλεονέκτημα. Η Kanter⁸ το ονομάζει «συνεργατικό πλεονέκτημα».

Οι καλύτερες οργανωτικές σχέσεις όπως και οι καλύτεροι γάμοι, είναι συνεργασίες που τείνουν να ανταποκρίνονται στα εξής κριτήρια:

- ✓ Ατομική εξαιρετική επίδοση

Και οι δύο συνεργάτες είναι ισχυροί και συμβάλλουν στη σχέση. Τα κίνητρα και των δύο γι' αυτού του είδους τη συνεργασία είναι θετικά (για να αναζητήσουν μελλοντικές ευκαιρίες) και όχι αρνητικά (για να κρύψουν αδυναμίες ή να αποφύγουν μία δύσκολη κατάσταση).

⁸ Kanter (2002), σελ. 126-128

✓ Σημαντικότητα

Η συνεργασία ικανοποιεί βασικούς στρατηγικούς σκοπούς των συνεταιίρων και γι' αυτό επιθυμούν να είναι επιτυχημένοι. Η συμμαχία αυτή έχει ρόλο κλειδί, διότι επηρεάζει τους στόχους των συνεργατών.

✓ Αλληλεξάρτηση

Οι συνεργάτες χρειάζονται ο ένας τον άλλον. Έχουν συμπληρωματικά πλεονεκτήματα και ικανότητες. Κανείς από τους δύο δεν μπορεί να επιτύχει μόνος του αυτό που μπορούν μαζί.

✓ Επένδυση

Οι συνεργάτες επενδύουν ο ένας στον άλλον, έχοντας ως στόχο να δείξουν σεβασμό ο ένας στον άλλον. Επίσης, δείχνουν χειροπιαστά σημάδια μακροχρόνιας δέσμευσης, παρέχοντας οικονομικούς και άλλους πόρους στη συνεργασία.

✓ Πληροφορίες

Οι συνεργάτες μοιράζονται πληροφορίες που χρειάζονται για να λειτουργήσει η συνεργασία, οι οποίες περιλαμβάνουν σκοπούς και στόχους, τεχνικές πληροφορίες και αναγνώριση προβλημάτων.

✓ Ενοποίηση

Οι σύμμαχοι διαμορφώνουν συνδέσεις και τρόπους συνεργασίας, ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν αρμονικά. Σχηματίζουν διευρυμένες συνδέσεις ανάμεσα σε πολλούς ανθρώπους και σε πολλά οργανωτικά επίπεδα. Οι σύμμαχοι γίνονται και δάσκαλοι και μαθητές.

✓ Θεσμοθέτηση

Η σχέση αποκτά έναν επίσημο χαρακτήρα με ξεκάθαρες αρμοδιότητες και τρόπους λήψης των αποφάσεων. Ξεπερνά τα όρια των συγκεκριμένων ανθρώπων που τη σχημάτισαν και δεν μπορεί να διαλυθεί χωρίς λόγο.

✓ Ακεραιότητα

Οι συνεργάτες συμπεριφέρονται ο ένας στον άλλον με αξιοπιστία και με τρόπο που να αποδεικνύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη τους. Δεν προσπαθούν να αποσπάσουν πληροφορίες με εκβιασμό, ούτε υποσκάπτουν η μία την άλλη.

3.3.3 Διαφορές Ανάμεσα σε Συνεργασία και Κοινοπραξία

Η Κοινοπραξία είναι μία μορφή συμφωνίας μεταξύ δύο ή και περισσότερων μερών και όχι απλώς μια μεταξύ τους συνεργασία. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στη συνεργασία εταιρειών και στην κοινοπραξία, οι εξής παρακάτω⁹:

- **Κυριότητα περιουσιακών στοιχείων:** Σε μία κοινοπραξία κάποια περιουσιακά στοιχεία μπορεί να ανήκουν σε ένα μόνο μέλος. Επίσης, κάποια άλλα μπορεί να έχουν αποκτηθεί ειδικά για τη συγκεκριμένη κοινοπραξία και να πρόκειται να πωληθούν μετά τη λήξη της. Σ' αυτήν την περίπτωση κάθε μέλος έχει στην ιδιοκτησία του ένα συγκεκριμένο και αδύνατο να μοιραστεί μερίδιο από κάθε περιουσιακό στοιχείο. Αντίθετα στη συνεργασία, όλοι οι μέτοχοι διαθέτουν κάποιο περιουσιακό στοιχείο.
- **Νομική ευθύνη:** Το κάθε μέλος της κοινοπραξίας δε μπορεί να δεσμεύσει τα υπόλοιπα όπως συμβαίνει στις συνεργασίες, εάν δεν υπάρχουν υπογεγραμμένα συμβόλαια. Γι' αυτό το λόγο, ένα μέλος δε θεωρείται υπεύθυνο για χρέη της κοινοπραξίας, εάν γι' αυτά είναι υπαίτια τα άλλα μέλη. Παρόλα αυτά, για αναμενόμενες δραστηριότητες το κάθε μέλος καθίσταται υπεύθυνο για ένα προκαθορισμένο μερίδιο.
- **Έσοδα – Έξοδα:** Στόχος της κοινοπραξίας είναι η παραγωγή ενός προϊόντος που θα μοιραστεί στους συμμετέχοντες και όχι αποκλειστικά το κέρδος όπως στις συνεργασίες.

⁹ Leo et al. (1992), σελ. 272-274

3.4 Τύποι Κοινοπραξιών, Συμμαχιών – Μορφές Κοινοπραξίας

3.4.1 Τύποι Κοινοπραξιών – Συμμαχιών

Αν θεωρήσουμε την κοινοπραξία ως μία συμμαχία κοινών στόχων και συμφερόντων τότε σύμφωνα με τον J. Bleeke and D. Ernst¹⁰ υπάρχουν έξι τύποι στρατηγικών συμμαχιών:

❖ *Συμμαχία ανάμεσα σε ανταγωνιστές*

Αυτές οι συμμαχίες δημιουργούνται από δύο ισχυρές εταιρείες, οι οποίες είναι αντίπαλες. Εξαιτίας των ανταγωνιστικών τους τάσεων, αυτές οι συμμαχίες τείνουν να είναι βραχυπρόθεσμες και αποτυγχάνουν να επιτύχουν τους στρατηγικούς και οικονομικούς τους στόχους. Οι περισσότερες καταλήγουν είτε σε διάλυση, είτε σε συγχώνευση. Μπορεί ακόμη η μία εταιρεία να απορροφηθεί από την άλλη.

❖ *Συμμαχίες των αδύναμων εταιρειών*

Δύο ή περισσότερες αδύναμες εταιρείες ενώνουν τις δυνάμεις τους ελπίζοντας ότι μαζί θα βελτιώσουν τις θέσεις τους στην αγορά. Συνήθως όμως, γίνονται ακόμα πιο αδύναμες και η συμμαχία αποτυγχάνει με αποτέλεσμα να διαλύεται ή να συγχωνεύονται από μία τρίτη εταιρεία.

❖ *Συμμαχίες συγκαλυμμένων πωλήσεων*

Σ' αυτόν τον τύπο των συμμαχιών, μία αδύναμη εταιρεία συμμαχεί με μία δυνατή. Η αδύναμη εταιρεία παραμένει αδύναμη και συγχωνεύεται με τη δυνατή εταιρεία. Αυτού του είδους οι συμμαχίες είναι βραχυπρόθεσμες και σπάνια κρατούν πάνω από πέντε έτη.

❖ *Συμμαχίες «σκαλωσιά»*

Μία ισχυρή εταιρεία και μία αδύναμη σχηματίζουν αυτόν τον τύπο συμμαχίας. Η αδύναμη εταιρεία επιχειρεί μέσω αυτής της συμμαχίας να βελτιώσει τις δεξιότητές

¹⁰ Bleeke et al., (2002), σελ.45

της. Συνήθως η αδύναμη εταιρεία παραμένει αδύναμη και συγχωνεύεται με την ισχυρότερη. Σε μερικές περιπτώσεις όμως, όπου η στρατηγική είναι επιτυχής η συνεργασία μετατρέπεται σε συμμαχία ίσων συνεταίρων, η οποία διαλύεται αφού η αδύναμη εταιρεία αποκτήσει την δυνατότητα να είναι ανταγωνιστική από μόνη της.

❖ *Συμμαχία που εξελίσσεται σε πώληση*

Αυτές οι συμμαχίες ξεκινούν με δύο ισχυρές και συμβιβαστικές εταιρείες, όμως στη συνέχεια διαμορφώνονται ανταγωνιστικές τάσεις. Υπάρχει ασυμφωνία σχετικά με το ποιος θα είναι επικεφαλής και τελικά ένας από τους δύο συνεργάτες πουλά την εταιρεία στον άλλον. Παρόλα αυτά αυτού του είδους οι συμμαχίες συνήθως καταφέρνουν να επιτύχουν τους αρχικούς σκοπούς των συνεργατών και μπορεί να ξεπεράσουν τη συνήθη διάρκεια των υπόλοιπων συμμαχιών που είναι τα επτά χρόνια.

❖ *Συμμαχίες συμπληρωματικών ισότιμων εταιρειών*

Αυτός ο τύπος συμμαχιών συμπεριλαμβάνει δύο ισχυρούς και συμπληρωματικούς συνεργάτες που παραμένουν ισχυροί καθ' όλη τη διάρκεια. Αυτές οι αμοιβαία ωφέλιμες σχέσεις είναι πολύ πιθανόν να διαρκέσουν πολύ περισσότερο από επτά χρόνια.

Μια άλλη κατηγοριοποίηση των Κοινοπραξιών – Joint Ventures είναι η ακόλουθη¹¹:

- Συμβατική κοινοπραξία - joint venture: Οι όροι, οι υποχρεώσεις, και τα στοιχεία του παθητικού των συμβαλλόμενων μερών εκτίθενται σε μια γραπτή συμφωνία που υπογράφεται από αμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη.
- Μη συμβατική κοινοπραξία - joint venture: Δεν υπάρχει καμία γραπτή συμφωνία, αλλά κάνει επιχειρήσεις με ένα επιλεγμένο όνομα, ενώ η συμπεριφορά των συμβαλλόμενων μερών και του νόμου καθιερώνει την ευθύνη και τις υποχρεώσεις των εταίρων στους τρίτους που πλαισιώνουν επιχειρήσεις με την κοινοπραξία.

Τέλος, λαμβάνοντας ως κριτήρια δημιουργίας κοινοπραξίας τις σχέσεις μεταξύ των εταίρων και τη στρατηγική τους επικέντρωση υπάρχουν έξι τύποι joint ventures:

¹¹ Bleeke et al., (2002), σελ.46

- Κοινοπραξία - Joint venture τεχνολογίας - αγοράς: Συνδυασμός του know-how του προϊόντος του ενός εταίρου με τη γνώση της αγοράς του άλλου.
- Κοινοπραξία - Joint venture συμπληρωματικών τεχνολογιών: Οι εταίροι συνδυάζουν τις τεχνολογίες τους για να διαφοροποιήσουν τα υπάρχοντα χαρτοφυλάκια προϊόντων – αγοράς.
- Κοινοπραξία - Joint venture πωλήσεων: Ο παραγωγός και ένας τοπικός εταίρος συνεργάζονται σε μια συμφωνία που είναι μίξη ανεξάρτητης εκπροσώπησης και ίδιου κλάδου.
- Συγκεντρωτικές Κοινοπραξίες – Joint ventures: Ανταγωνιστικές επιχειρήσεις συνεργάζονται για να δημιουργήσουν μεγαλύτερες και πιο οικονομικές μονάδες.
- Κοινοπραξία - Joint venture έρευνας και ανάπτυξης: Έχουν στόχο τη δημιουργία συνεργιών μέσω κοινής χρήσης έρευνας, εκμετάλλευσης ευκαιριών ειδίκευσης και τυποποίησης, συνδυασμού know-how και διαμοιρασμού κινδύνων.
- Κοινοπραξία - Joint venture προμηθειών: Ανταγωνιστές με παρόμοιες ανάγκες για συντελεστές παραγωγής συνεργάζονται για να εξασφαλίσουν προμήθειες, να μειώσουν τα κόστη προμηθειών ή να αποτρέψουν την είσοδο νέων ανταγωνιστών.

3.4.2 Μορφές Κοινοπραξιών

Οι κοινοπραξίες¹² ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν διακρίνονται σε:

1. Κοινοπραξίες που δεν επιδιώκουν εμπορικούς σκοπούς και τις ονομάζουμε κοινοπραξίες ως **αστικές εταιρείες**.
2. Κοινοπραξίες που επιδιώκουν εμπορικούς σκοπούς και θεωρούνται ως **εμπορικές εταιρείες**.

Η κοινοπραξία ως **αστική εταιρεία** έχει τη μορφή της εσωτερικής εταιρείας ή της εξωτερικής επιχείρησης:

- Η κοινοπραξία ως εσωτερική εταιρεία δεν εμφανίζεται συναλλακτικά προς τρίτους και ο κάθε συμβαλλόμενος ενεργεί αποκλειστικά στο όνομά του.

¹² Νεγκάκης (2012), σελ 227

- Η εξωτερική κοινοπραξία εμφανίζεται συναλλακτικά προς τρίτους είτε υπό εταιρική επωνυμία, είτε με το όνομα όλων των συμβαλλόμενων – εταίρων. Οι συναλλαγές της κοινοπραξίας διενεργούνται από όλους τους εταίρους ή από έναν εταίρο ή πληρεξούσιο που ενεργεί για λογαριασμό όλων των εταίρων.

Η κοινοπραξία ως **εμπορική εταιρεία**¹³ έχει τις ακόλουθες μορφές:

- ✓ Κοινοπραξία ως προσωπική εταιρεία, όπου ένας από τους εταίρους είναι ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία και δραστηριοποιείται εμπορικά (Εμπορικός Νόμος άρθρο 42).
- ✓ Κοινοπραξία ως αφανής εταιρεία ή μετοχική εταιρεία, πρόκειται για έναν ιδιόρρυθμο εταιρικό τύπο, διότι αποτελεί εταιρεία μόνο ως προς τις εσωτερικές σχέσεις των εταίρων μεταξύ τους. Ένας εταίρος είναι εμφανής και συναλλάσσεται με τρίτους (Εμπορικός Νόμος άρθρα 47-50).
- ✓ Κοινοπραξία ως κεφαλαιουχική εταιρεία, αποτελείται από εταίρους Α.Ε. και Ε.Π.Ε. και η λειτουργία τους είναι σύνθετη λόγω των διατάξεων που επιβάλλεται να εφαρμοστούν κατά τη σύστασή της και της οικονομικής οργάνωσης.

3.5 Νομοθετική Διάσταση της Κοινοπραξίας – Κοινοπραξία στην Ελλάδα – Σύσταση Κοινοπραξίας

3.5.1. Κοινοπραξία στην Ελλάδα

Η κοινοπραξία στην Ελλάδα είναι μία επιχειρηματική δραστηριότητα που δεν αντιμετωπίζεται από τον Εμπορικό Νόμο. Όμως η κοινοπραξία διαθέτει νομική και φορολογική οντότητα. Μόνο ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.), στο άρθρο 2 παρ. 2, μνημονεύει την κοινοπραξία επιτηδευματιών για να σημειώσει ότι υποχρεούται και αυτή να τηρεί τα προβλεπόμενα βιβλία και στοιχεία, εφόσον ενεργεί εμπορικά. Η κοινοπραξία αποδεικνύεται με έγγραφη συμφωνία που κατατίθεται στην αρμόδια φορολογική αρχή πριν από την έναρξη των εργασιών της και τα μέλη της είναι ελεύθεροι επαγγελματίες ή ασκούν εμπορική επιχείρηση ή είναι μέλη ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας.

¹³ Νεγκάκης (2012), σελ. 233

Ο χρησιμοποιούμενος όρος «κοινοπραξία»¹⁴ σε νομοθετικά κείμενα, αλλά και στις συναλλαγές υποδηλώνει, άλλοτε κοινωνία δικαίου ή δικαιώματος, άλλοτε συμφωνία μεταξύ επιχειρηματιών που αποβλέπει σε κερδοσκοπικές ή άλλες επιδιώξεις, όπως στον περιορισμό ή τον αποκλεισμό του ανταγωνισμού μεταξύ τους και άλλοτε σε εμπορική εταιρία.

Στην περίπτωση που δεν τηρηθούν οι σχετικές διατάξεις δημοσιότητας, τότε η κοινοπραξία θα είναι είτε ομόρρυθμη εταιρεία και τα μέλη της θα δεσμεύονται έναντι τρίτων με τα συνολικά περιουσιακά τους στοιχεία, είτε αφανής εταιρεία, η οποία στερείται νομικής οντότητας και άρα ίδιας περιουσίας. Τα εισφερόμενα περιουσιακά στοιχεία για την πραγμάτωση του σκοπού της παραμένουν στην κυριότητα του εισφέροντος, τα αποκτώμενα ανήκουν στον εμφανή εταίρο, ο οποίος υποχρεούται να τα μεταβιβάζει στους λοιπούς αφανείς εταίρους σύμφωνα με το ποσοστό συμμετοχής τους στην αφανή εταιρεία.

Επιπρόσθετα, η κοινοπραξία δεν αποτελεί έναν ιδιαίτερο εταιρικό τύπο, εκπροσωπείται από το διαχειριστή, τα μέλη της είναι υπεύθυνα για την εκτέλεση του σκοπού της σύστασής και το προσωπικό της μπορεί να προέρχεται είτε από εργαζόμενους που η ίδια προσέλαβε, είτε από εργαζόμενους που έχουν ως εργοδότη τους ένα μέλος της κοινοπραξίας.

Επίσης, σύμφωνα με το Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας άρθρο 64 παρ. 3, η κοινοπραξία¹⁵ παρίσταται στα δικαστήρια μέσω του διαχειριστή της.

3.5.2 Σύσταση Κοινοπραξίας – Καταστατικό

Για την αναγνώριση μιας κοινοπραξίας φορολογικά θα πρέπει να υπάρχει καταστατικό – έγγραφη συμφωνία. Το καταστατικό μπορεί να έχει τη μορφή ιδιωτικού εγγράφου και μοιάζει με το καταστατικό των προσωπικών εταιρειών. Το κοινοπρακτικό υποβάλλεται στην οικονομική εφορία της έδρας της κοινοπραξίας και αν στο καταστατικό της αναγράφεται κάποιο ποσό ως κατατιθέμενο κεφάλαιο¹⁶ από τα μέλη της, τότε καταβάλλεται στην οικονομική αρχή ο φόρος συγκεντρώσεως

¹⁴ Ε. Εμπ. Δ. 1976, σελ 430, Ν. 3190/55 άρθρο 53 παρ. 5, Ν. 3757/55 άρθρο 2

¹⁵ Εφετείο Αθηνών 4809/88, Ε. Εμπορ. Δ.1990, σελ.59

¹⁶ Νόμος 4254/14, άρθρο 1 υποπαρ. Στ. 22

κεφαλαίου 1%. Παρόλα αυτά, κοινοπραξία μπορεί να συσταθεί και χωρίς αρχικές οικονομικές εισφορές από τα μέρη της.

Για τη σύσταση της κοινοπραξίας πρέπει να συντρέχουν οι εξής βασικές προϋποθέσεις¹⁷:

A) *Έγγραφο συμφωνία*. Το καταστατικό – έγγραφο συμφωνία αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο της σύστασής της. Στο εν λόγω έγγραφο περιγράφονται οι όροι που διέπουν τις σχέσεις των μελών της.

B) *Διενέργεια μίας συγκεκριμένης πράξης*. Η σύσταση της κοινοπραξίας θα πρέπει να αποβλέπει σ' ένα συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος αναγράφεται, είναι συγκεκριμένος και δεν έχει διαρκή χαρακτήρα. Π.χ. η κατασκευή του μετρό της πόλης Θεσσαλονίκης σε δέκα χρόνια από σήμερα. Βεβαίως, δεν αποκλείεται η συγκεκριμένη αυτή πράξη να δεχθεί κάποιες διορθωτικές τροποποιήσεις.

Γ) *Ορισμένη επαγγελματική διεύθυνση*. Στο καταστατικό της κοινοπραξίας θα πρέπει να αναγράφεται ορισμένη επαγγελματική διεύθυνση και θα εντάσσει αυτήν στην Δ.Ο.Υ που θα πρέπει να υπαχθεί.

Δ) *Άσκηση ίδιας επιχείρησης κάθε μέλους της κοινοπραξίας*. Τα μέλη της κοινοπραξίας, φυσικά ή νομικά, θα πρέπει να ασκούν δική τους επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα ή να είναι ομόρρυθμα μέλη άλλης ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας.

Ε) *Κατάθεση του καταστατικού – έγγραφου συμφωνίας στην αρμόδια Δ.Ο.Υ*. Το κοινοπρακτικό πριν από την έναρξη λειτουργίας της κοινοπραξίας επιβάλλεται να κατατεθεί σε αντίγραφο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. Η καθυστερημένη κατάθεση του

¹⁷ Ερμηνευτική Εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών αριθ. 1118148/3/1992

καταστατικού παράγει έννομα αποτελέσματα από την ημερομηνία της κατάθεσής του και όχι από την ημερομηνία σύστασης της κοινοπραξίας.

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο της νομικής διάστασης της κοινοπραξίας στη Ελλάδα, εξάγεται το συμπέρασμα, ότι η κοινοπραξία δημιουργείται για την επίτευξη ενός σκοπού που μπορεί να είναι, είτε εμπορικός, είτε όχι. Αν δεν έχει εμπορικό σκοπό, προφανώς θα είναι μία εταιρεία αστικού δικαίου με νομική προσωπικότητα ή χωρίς νομική προσωπικότητα. Αν έχει εμπορικό σκοπό αναγκαστικά πρέπει να χαρακτηριστεί ως ένας από τους γνωστούς εταιρικούς τύπους που προβλέπει το δίκαιό μας. Έτσι, αν ο εκπρόσωπός της λειτουργεί υπό την εταιρική επωνυμία θα μιλάμε για ομόρρυθμη εταιρεία, η οποία τις περισσότερες φορές είναι αδημοσίευτη και συνεπώς θα πρόκειται πιο συγκεκριμένα για «εν τοις πράγμασι» ομόρρυθμη εταιρεία. Αν πάλι λειτουργεί στο όνομά του, αλλά και για λογαριασμό και των υπολοίπων μελών της, θα πρόκειται για αφανή εταιρεία.

Το κοινοπρακτικό δεν απαιτεί διαδικασίες δημοσιότητας στο Πρωτοδικείο της έδρας ή δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και υποβάλλεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. της έδρας της Κοινοπραξίας από όπου λαμβάνεται Αριθμός Φορολογικού Μητρώου. Η επωνυμία της περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία όλων των συμμετεχόντων ή τουλάχιστον ενός από αυτούς, καθώς και τη φράση «και Σια».

Η περιουσία της ανήκει εξ αδιαιρέτου σε όλους τους εταίρους της, οι οποίοι μάλιστα ευθύνονται για τα εταιρικά χρέη πλήρως και αποκλειστικά, εκτός εάν συμφωνηθεί διαφορετικά με τον δανειστή-χρεώστη.

Κάθε εταίρος είναι διαχειριστής και εκπρόσωπος της εταιρίας, εκτός εάν υπάρχει αντίθετη συμφωνία των εταίρων, η οποία θα πρέπει να γνωστοποιείται στον δανειστή της Κοινοπραξίας. Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν υποχρεώνονται σε μόνιμες δεσμεύσεις. Δεν καταστρατηγούνται οι κείμενες φορολογικές διατάξεις.

Για την εκτέλεση ενός διαφορετικού σκοπού απαιτείται η σύσταση νέας Κοινοπραξίας, έστω και εάν τα συμβαλλόμενα μέρη παραμένουν τα ίδια.

Ανατίθεται από τα συμβαλλόμενα μέρη στους διαχειριστές της, οι οποίοι, όπως ακριβώς και στην ομόρρυθμη εταιρία, δεσμεύουν την Κοινοπραξία με την υπογραφή τους. Οι διαχειριστές μπορεί να αναγράφονται στο καταστατικό έγγραφο σύστασης ή μπορεί να οριστούν αργότερα με σχετική τροποποίηση του κοινοπρακτικού της. Απαιτείται υποβολή τροποποιητικού στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Όταν επέλθει η επίτευξη του εταιρικού σκοπού, η Κοινοπραξία λύεται αυτόματα και εάν δεν ορίζεται διαφορετικά στο κοινοπρακτικό, οι διαχειριστές της αναλαμβάνουν και χρέη εκκαθαριστή.

Είναι δυνατή η είσοδος νέου μέλους ή η αποχώρηση κάποιου άλλου, αρκεί, στην περίπτωση της αποχώρησης, τα συμβαλλόμενα μέλη που παραμένουν, να είναι τουλάχιστον δύο. Τέλος, απαιτείται υποβολή τροποποιητικού στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 4

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ – ΑΝΑΛΟΓΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ – ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ

4.1 Εισαγωγικά

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η παρουσίαση της λογιστικής διάστασης της Κοινοπραξίας, η σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με τη χρήση της αναλογικής μεθόδου και με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι λογαριασμοί της σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ., η λογιστική παρακολούθηση των κοινοπραξιών εκτέλεσης τεχνικών έργων, η λογιστική της παρακολούθηση σύμφωνα με το Αυστραλιανό Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (ASSB) , καθώς και η φορολογική αντιμετώπισή της.

4.2 Λογιστική Διάσταση της Κοινοπραξίας - Αναλογική Ενοποίηση

Θεωρώντας ότι η Κοινοπραξία είναι μία από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα, θα πρέπει οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις να απεικονίζουν το μερίδιο του κάθε ενός μέλους της στα περιουσιακά της στοιχεία και στις υποχρεώσεις της.¹⁸

Για την επιτυχή απεικόνιση του μεριδίου του, τόσο στα έσοδα, όσο και στα έξοδα της από κοινού ελεγχόμενης μονάδας χρησιμοποιείται η αναλογική μέθοδος. Ακολουθώντας την ανωτέρω μέθοδο, στον ενοποιημένο ισολογισμό απεικονίζεται το

¹⁸ Πρωτοψάλτης (2009), σελ.360

μερίδιο του κάθε μέλους της κοινοπραξίας στα περιουσιακά στοιχεία που ελέγχει από κοινού με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, καθώς και το μερίδιο του στις υποχρεώσεις της.

Ο ενοποιημένος λογαριασμός αποτελεσμάτων εμπεριέχει το μερίδιο του κάθε μέλους της κοινοπραξίας στα έσοδα και στα έξοδα της από κοινού ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.

Με τη χρήση της αναλογικής μεθόδου το κάθε μέλος της Κοινοπραξίας μπορεί να καταχωρεί το μερίδιό του στα περιουσιακά στοιχεία, στα έσοδα στα έξοδα, στις υποχρεώσεις της Κοινοπραξίας στα όμοια στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων.

Για παράδειγμα μπορεί να δείξει το μερίδιό του στο μη κυκλοφορούν ενεργητικό της από κοινού ελεγχόμενης μονάδας ξεχωριστά, ως μέρος του κυκλοφορούντος ενεργητικού του.

4.3 Λογιστική Διάσταση της Κοινοπραξίας – Μέθοδος της Καθαρής Θέσης.

Η Κοινοπραξία ως εμπορική εταιρία μπορεί να έχει τη μορφή της προσωπικής εταιρείας όταν ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία με την προϋπόθεση ότι ασκείται εμπορική δραστηριότητα.

Η Κοινοπραξία μπορεί να έχει τη μορφή της αφανούς ή μετοχικής εταιρείας, όταν ένας από τους εταίρους συμβάλλεται στο όνομά του και η δράση του συνιστά εμπορική δραστηριότητα. Όταν οι συμμετέχουσες εταιρείες είναι Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. η Κοινοπραξία λειτουργεί ως κεφαλαιουχική εταιρεία.

Για τη λογιστική παρακολούθηση της Κοινοπραξίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εκτός από την αναλογική μέθοδο μπορούμε να κάνουμε χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης. Τη μέθοδο αυτή ακολουθούν επιχειρηματίες που πιστεύουν ότι δεν πρέπει να ενοποιούνται τα πλήρως ελεγχόμενα στοιχεία με τα από κοινού ελεγχόμενα στοιχεία και σε όσους ισχυρίζονται ότι ασκούν κύρια επιρροή και όχι έλεγχο από κοινού στην Κοινοπραξία.

Η μέθοδος της καθαρής θέσης είναι μία παλιά λογιστική μέθοδος. Ο επενδυτής πρέπει να παρουσιάζει τα κέρδη και τις ζημιές συγκεντρωτικά.

Το δικαίωμα σε μια από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα καταχωρείται αρχικά στο κόστος κτήσεως και προσαρμόζεται μετέπειτα για την μετά την απόκτηση μεταβολή του μεριδίου του κοινοπρακτούντος στην καθνή θέση της από κοινού ελεγχόμενης μονάδας.

Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων αντικατοπτρίζει το μερίδιο του κοινοπρακτούντος στα αποτελέσματα των εργασιών της από κοινού ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας. The gross equity method έχει μερικές ιδιότητες οι οποίες έχουν υψηλότερο επίπεδο διαφάνειας.

Ο επενδυτής –εταίρος πρέπει να δηλώνει το μερίδιό του χωριστά και ομαδικά στον ομαδικό ισολογισμό. Το μερίδιό του μπορεί να αλλάζει βάσει άλλων δικαιωμάτων που έχει ο επενδυτής –εταίρος.

Η μέθοδος της καθαρής θέσης παύει να υφίσταται όταν τα μέλη της κοινοπραξίας παύουν να ασκούν κύρια επιρροή σε μια από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα.

Πάντως, σε κάθε περίπτωση η χρήση της μίας ή της άλλης μεθόδου μπορεί να προτιμηθεί αρκεί να εξασφαλίζεται η διαφάνεια.

Επιπροσθέτως, η ιδέα των κοινοπραξιών απαιτεί οι αποφάσεις, όσον αφορά τα οικονομικά και την πολιτική τους να έχουν την έγκριση όλων όσων συμμετέχουν στην κοινοπραξία. Όλοι οι εταίροι πρέπει να παίζουν ενεργό ρόλο στη λειτουργία και στη στρατηγική της κοινοπραξίας.

4.4 Οι Λογαριασμοί της Κοινοπραξίας σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. (Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο)

Οι κυριότεροι λογαριασμοί¹⁹ που χρησιμοποιούνται από τις κοινοπραξίες είναι οι εξής:

- Πελάτες Ν.Π.Δ.Δ. και δημόσιες επιχειρήσεις 30.03, στον λογαριασμό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις σε δημόσιες επιχειρήσεις και Ν.Π.Δ.Δ.
- Προμηθευτές εσωτερικού 50.00, σ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της κοινοπραξίας προς τους προμηθευτές εσωτερικού.
- Ελληνικό δημόσιο – προκαταβεβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι 33.13, στον λογαριασμό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά του Ελληνικού δημοσίου από φόρους που προκαταβάλλονται από την κοινοπραξία ή παρακρατούνται από τρίτους για εισοδήματα που αποκομίζει.
- Δοσοληπτικοί λογαριασμοί μελών κοινοπραξίας 53.96, στον εν λόγω λογαριασμό παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της κοινοπραξίας προς τα μέλη της.
- Αμοιβές κοινοπρακτούντων 61.96, στον λογαριασμό αυτό καταχωρούνται οι αμοιβές και τα έξοδα που αναγνωρίζονται και καταβάλλονται στους μετέχοντες στην κοινοπραξία
- Λοιπά ταμεία κύριας ασφάλισης 55.01, στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της κοινοπραξίας προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς.
- Ενδιάμεσος λογαριασμός πωλήσεων 71.96, παρακολουθούνται τα έσοδα που πραγματοποιούνται για λογαριασμό της κοινοπραξίας.
- Ενδιάμεσος λογαριασμός εσόδων 73.95, παρακολουθούνται τα έσοδα που λαμβάνει η ανάδοχος εταιρεία από το δημόσιο για λογαριασμό της κοινοπραξίας.
- Ενδιάμεσος λογαριασμός ιδιοπαραγωγής 78.96, ο εν λόγω λογαριασμός χρησιμοποιείται για τη λογιστική αντιμετώπιση της ιδιοπαραγωγής έργων εταιριών που συμμετέχουν στην κοινοπραξία και εισφέρουν σ' αυτή.

¹⁹ Νεγκάκης (2012), σελ 239

- Φ.Π.Α. 54.00, στο λογαριασμό αυτό καταχωρείται ο Φ.Π.Α. που εισπράττεται από τους πελάτες και καταβάλλεται στους προμηθευτές και αυτός που αποδίδεται στο Ελληνικό Δημόσιο.

4.5 Λογιστική Παρακολούθηση των Κοινοπραξιών Εκτέλεσης Τεχνικών Έργων

Η Κοινοπραξία εκτέλεσης ενός ή περισσότερων τεχνικών έργων είναι η πιο διαδεδομένη μορφή κοινοπραξίας, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και παγκοσμίως. Επειδή υπάρχει η ανάγκη για ποιοτικότερη κατασκευή τεχνικών έργων δημιουργείται η ανάγκη για σύμπραξη τεχνικών εταιρειών με εξελιγμένες τεχνικές γνώσεις, ποιότητα υπηρεσιών, κεφάλαια κ.α.

Η Κοινοπραξία, Joint Venture που θα αναλάβει την εκτέλεση ενός συγκεκριμένου τεχνικού έργου από το Δημόσιο, δημόσιες επιχειρήσεις ή Ν.Π.Δ.Δ. θα ακολουθήσει την εξής διαδικασία:

- ❖ Εκτέλεση του συγκεκριμένου τεχνικού έργου από φυσικό πρόσωπο ή εταιρεία οποιασδήποτε μορφής.
- ❖ Αυτός που θα αναλάβει το τεχνικό έργο εργολήπτης (εργολάβος, ανάδοχος ή απ' ευθείας συμβασιούχος), το εκτελεί μέσω υπεργολάβων ή το εισφέρει σε κοινοπραξία ή επιχείρηση οποιασδήποτε μορφής, στην οποία (κοινοπραξία ή επιχείρηση) συμμετέχει και ο ίδιος.
- ❖ Η Κοινοπραξία ή επιχείρηση εκτελεί το τεχνικό έργο και φορολογείται για τα προκύπτοντα έσοδα, τα οποία δεν θεωρούνται έσοδα του εργολήπτη (εργολάβου, δηλαδή του αναδόχου του τεχνικού έργου που το εισέφερε στην κοινοπραξία ή επιχείρηση).
- ❖ Ο εργολήπτης καταχωρεί στα λογιστικά του βιβλία το τιμολόγιο που του εκδίδει η κοινοπραξία και εκδίδει ισόποσο τιμολόγιο προς το Δημόσιο

εργοδότη το οποίο εισπράττει. Το αντίτιμο που εισπράττεται αποδίδεται στην Κοινοπραξία.

- ❖ Η Κοινοπραξία τηρεί δικά της λογιστικά βιβλία και στοιχεία και εκδίδει τιμολόγιο προς τον εργολάβο.
- ❖ Στα τιμολόγια αναγράφονται οι φόροι υπέρ τρίτων.
- ❖ Τα προκύπτοντα κέρδη της Κοινοπραξίας εκτέλεσης έργου φορολογούνται αυτοτελώς.

Συνεπώς, όταν ο εργολάβος, ανάδοχος του τεχνικού έργου του Δημοσίου ή Δημοσίων Οργανισμών ή Ν.Π.Δ.Δ έχει εισφέρει το αναληφθέν τεχνικό έργο σε εταιρεία οποιασδήποτε νομικής μορφής ή σε κοινοπραξία στην οποία συμμετέχει, τότε η εταιρεία ή η κοινοπραξία που εκτελεί το τεχνικό έργο εκδίδει τιμολόγιο προς τον εργολήπτη και αυτός ισόποσο τιμολόγιο προς τον εργοδότη (Δημόσιο, Δημόσιους Οργανισμούς ή Ν.Π.Δ.Δ.). Και στα δύο τιμολόγια αναγράφονται όλοι οι φόροι υπέρ τρίτων (ΤΣΜΕΔΕ Φ.Π.Α. κ.α.), οι οποίοι αποδίδονται από την Κοινοπραξία, η οποία και φορολογείται.

Ο εργολήπτης (ανάδοχος του έργου και μέλος της κοινοπραξίας), υποχρεούται να υποβάλλει δηλώσεις Φ.Π.Α, στις οποίες εμφανίζει ίσα ποσά Φ.Π.Α. εισροών και εκροών, η δε αξία των τιμολογίων που εκδίδει προς τον εργοδότη (Δημόσιο κ.α.) δεν αποτελούν γι' αυτόν ακαθάριστα έσοδα με την έννοια του άρθρου 34 Ν.2238/1994, αλλά μόνο της κοινοπραξίας η οποία και φορολογείται.

4.6 Λογιστική Παρακολούθηση της Κοινοπραξίας σύμφωνα με το Αυστραλιανό Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (ASSB)

Σύμφωνα με το Αυστραλιανό Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (ASSB)²⁰ υπάρχουν δύο εναλλακτικοί τρόποι λογιστικής των βιβλίων των μελών της κοινοπραξίας:

²⁰ Leo et al (1992), 279-288

1. Η προσέγγιση *line-by-line*:

Σύμφωνα με την παραπάνω προσέγγιση, στους λογαριασμούς του μέλους αναγράφεται το αδιαίρετο μερίδιό του σε κάθε περιουσιακό στοιχείο και οι νομικές του ευθύνες. Τα παραπάνω εγγράφονται όχι μόνο στα βιβλία του μέλους, αλλά και της ίδιας της κοινοπραξίας.

2. Η προσέγγιση *one - line*:

Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, στους λογαριασμούς του μέλους αναγράφεται ο κάθε τόκος που προέρχεται από την κοινοπραξία, ενώ το μερίδιό του και η νομική ευθύνη περιέχονται σε διαφορετικό έντυπο.

Κάθε μία απ' τις δύο προσεγγίσεις έχει ασφαλώς τα θετικά και τα αρνητικά σημεία της. Η πρώτη ξεκαθαρίζει τη συμμετοχή του κάθε μετόχου στην κοινοπραξία, αλλά απ' την άλλη είναι δυνατόν να μην είναι φανερό ότι υπάρχει κοινοπραξία, εκτός και αν υπάρχει κάποιο ένθετο. Απ' την άλλη πλευρά, στη δεύτερη προσέγγιση είναι δύσκολο ν' αποκτηθούν οι πληροφορίες χωρίς τη συναίνεση όλων των μετόχων, όπως και να γίνουν διάφορες ενέργειες που αφορούν την κοινοπραξία χωρίς τη συμφωνία όλων των μελών. Παρόλα αυτά τονίζεται η ενότητα της κοινοπραξίας.

Οι παραπάνω περιπτώσεις όμως, αφορούν τη συμβολή των μετόχων σε μετρητά. Τα μέλη όμως μιας κοινοπραξίας μπορούν να συμβάλουν και με διαφορετικούς τρόπους όπως εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, γη, ευρεσιτεχνία ή υπηρεσίες. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, όταν αφορά ακίνητη περιουσία, υπολογίζεται η αντικειμενική της αξία και η αξία της τη στιγμή πώλησης, ενώ στην περίπτωση των υπηρεσιών υπολογίζεται η αξία τους σε μετρητά.

4.7 Φορολογική Αντιμετώπιση της Κοινοπραξίας

Οι κοινοπραξίες εξαπλώθηκαν δυναμικά²¹, διότι σύμφωνα με το τότε φορολογικό σύστημα δεν φορολογούνταν, παρά μόνο πλήρωναν χαρτόσημο επί των κερδών τους, και οι κοινοπρακτούντες ως ξεχωριστά φυσικά πρόσωπα φορολογούνταν για το δηλωμένο εισόδημά τους. Έτσι, δύο ή περισσότερες εταιρείες συνιστούσαν κοινοπραξία, αφού ο κάθε εταίρος (joint venturer) φορολογούνταν για τα κέρδη του από την αρχή σύμφωνα με τη συμμετοχή του στην κοινοπραξία.

Η κοινοπραξία φορολογείται αυτοτελώς σαν μία ξεχωριστή οντότητα και τα κέρδη που προκύπτουν επιμερίζονται με βάση το ποσοστό συμμετοχής του καθενός και δεν φορολογούνται ξανά. Επίσης, κάθε κοινοπραξία χρεώνεται με τέλος επιτηδεύματος.

Αργότερα με την ψήφιση του ν. 2238/94 και οι κοινοπραξίες φορολογούνται όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 του ανωτέρω νόμου. Το ποσό των καθαρών κερδών που απομένει μετά την αφαίρεση των κερδών, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται αυτοτελώς, με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης και των κερδών τα οποία προέρχονται από μερίσματα ημεδαπών Α.Ε. ή συνεταιρισμών και των κερδών από μερίδια ημεδαπής Ε.Π.Ε. ή από τη συμμετοχή σε υπόχρεους που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν. 2238/1994, φορολογείται στο όνομα της κοινοπραξίας με συντελεστή φορολογίας 25%. Με την επιβολή του φόρου αυτού, εξαντλείται και η φορολογική υποχρέωση των προσώπων που συμμετέχουν στις κοινοπραξίες για τα συγκεκριμένα κέρδη.

Με βάση τις διατάξεις του Ν. 3296/2004 ο φορολογικός συντελεστής με τον οποίο φορολογούνται οι κοινοπραξίες μειώνεται σταδιακά, από 35% που ήταν για διαχειριστικές περιόδους που άρχισαν πριν την 1.1.2005 σε 32% για διαχειριστικές περιόδους που άρχισαν μετά την 1.1.2005, 29% για διαχειριστικές περιόδους που άρχισαν από την 1.1.2006 και 25% για διαχειριστικές περιόδους που άρχισαν από 1.1.2007 και μετά.

²¹ Γκίνογλου (2004), σελ.173-174

Οι κοινοπραξίες, οι αστικές, συμμετοχικές και αφανείς εταιρείες φορολογούνται με αναλογικό συντελεστή 35%, ο οποίος εφαρμόζεται στα καθαρά κέρδη, τα οποία προκύπτουν λογιστικώς ή εξωλογιστικώς στην περίπτωση που τα βιβλία τους κριθούν ανεπαρκή ή ανακριβή. Έστω μία κοινοπραξία πραγματοποίησε καθαρά κέρδη λογιστικώς προσδιορισθέντα 200.000 ευρώ, ο φόρος που οφείλεται θα ανέλθει σε: $200.000 \times 35\% = 70.000$ ευρώ.

Με τον πιο πρόσφατο φορολογικό νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε στη Βουλή στις 11/01/2013, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 αλλάζει ο τρόπος φορολόγησης τόσο των προσωπικών εταιρειών (ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες), των αστικών κερδοσκοπικών ή μη των συμμετοχικών ή αφανών και των κοινοπραξιών για εισοδήματα που θα αποκτηθούν στη χρήση 2013 και επόμενες. Οι κοινοπραξίες (Joint Ventures) τηρούν διπλογραφικό σύστημα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 5

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

5.1 Εισαγωγικά

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι η μελέτη των κοινοπραξιών με βάση τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς, το διεθνές πρότυπο χρηματοοικονομικής αναφοράς 11 ‘ Σχήματα υπό κοινό έλεγχο’, το διεθνές πρότυπο χρηματοοικονομικής αναφοράς 12 ‘ Γνωστοποίηση Συμμετοχών σε άλλες οντότητες, το διεθνές λογιστικό πρότυπο 28 ‘ Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες’ και διεθνές λογιστικό πρότυπο 11 ‘ Συμβάσεις κατασκευής.

5.2 Κοινοπραξίες και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, Γενικά

Οι αλλαγές που έχουν σημειωθεί και σημειώνονται τόσο σε οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο έχουν οδηγήσει στην δημιουργία κοινοπραξιών διαφόρων μορφών, οι οποίες για να λειτουργήσουν αποτελεσματικά θα πρέπει να υιοθετήσουν τις αρχές, τους κανόνες και τις διερμηνείες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων – Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης για να επιτύχουν μια οργανωμένη εμφάνιση των λογαριασμών, των οικονομικών καταστάσεων και μια ορθή λογιστική παρακολούθηση.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς είναι ένα σύνολο κανόνων, αρχών, αξιωμάτων και μεθόδων, οι οποίες έχουν ως σκοπό τους να αντιμετωπίσουν λογιστικά θέματα και να βοηθήσουν τις οικονομικές μονάδες να καταρτίσουν τις οικονομικές τους καταστάσεις βάσει του προβλεπόμενου ομοιόμορφου τρόπου.

Η τυποποίηση της λογιστικής πληροφόρησης άρχισε στις Η.Π.Α. το 1934 από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Αργότερα και συγκεκριμένα το 1973 δημιουργείται το Financial Accounting Standards Board (F.A.S.B.) στις Η.Π.Α. και η International Accounting Standards Committee (I.A.S.C.) στην Ευρώπη που και οι δύο επιτροπές έχουν ως κύριο στόχο τους την τυποποιημένη λογιστική πληροφόρηση.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα²² αρχικά εκδίδονταν από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, International Accounting Standards Committee (IASC) στην οποία συμμετείχαν η Αυστραλία, η Γαλλία, Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, Η.Π.Α., η Ιαπωνία, Ιρλανδία, ο Καναδάς, το Μεξικό και η Ολλανδία. Μετά το 2001 η IASC αντικαταστάθηκε από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό International Accounting Standards Committee Foundation, IASCF. Ακόμη, η IASC μετονομάστηκε σε International Accounting Board, Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB).

Η IASC αποτελείται από το Συμβούλιο, τους Θεματοφύλακες, το Συμβουλευτικό Συμβούλιο Προτύπων και τη Μόνιμη Επιτροπή Διεργασιών.

Το έργο της Επιτροπής, IASC είναι η διαμόρφωση, κατάρτιση και δημοσίευση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σύμφωνα με τα οποία θα συντάσσονται οι οικονομικές καταστάσεις. Οι αρχές πάνω στις οποίες θα βασίζονται τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα κατά τη σύνταξη και δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων είναι η συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας από την επιχείρηση και η εφαρμογή της μεθόδου των δεδουλευμένων²³. Επίσης, επιτηρεί την αποδοχή και την ορθή τήρησή τους.

Από το 2005 η Ευρωπαϊκή Ένωση για την επίτευξη του στόχου της κοινής οικονομικής αγοράς γρήγορα υποχρέωσε τις οικονομικές μονάδες που λειτουργούσαν και αναπτύσσονταν στα κράτη μέλη της, να εναρμονιστούν λογιστικά με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση υποχρέωσε θα λέγαμε κατά κάποιο τρόπο τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να

²² Νεγκάκης (2014), σελ. 21

²³ Ο όρος λογιστική των δεδουλευμένων εσόδων/ εξόδων αναφέρεται σ' ένα σύστημα με το οποίο υπολογίζεται ο χρόνος αναγνώρισης των εσόδων/ εξόδων, δηλαδή το πότε πραγματοποιούνται τα έσοδα / έξοδα, πότε αναγνωρίζονται και καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία. Στη λογιστική ο χρόνος των δεδουλευμένων εσόδων δεν ταυτίζεται με το χρόνο είσπραξής τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις πρώτα πραγματοποιούνται τα έσοδα και μετά εισπράττονται. Σε άλλες περιπτώσεις τα έσοδα πρώτα εισπράττονται και μετά πραγματοποιούνται, όπως στις κατασκευαστικές εταιρείες όπου πρώτα πραγματοποιείται το έσοδο από τη μερική εκτέλεση του έργου και μετά παραδίδεται το έργο. Στα έξοδα είναι δυνατόν πρώτα να πραγματοποιούνται τα έξοδα και μετά να πληρώνονται.

καταρτίζουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Στην Ελλάδα, αρχικά υιοθετήθηκαν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα από τις ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες ήταν εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.). Το άρθρο 1 του Νόμου 3229/04 ορίζει όπως : « Οι ανώνυμες εταιρείες, των οποίων οι μετοχές ή άλλες κινητές αξίες είναι εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά, συντάσσουν Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις και Τριμηνιαίες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.....».

Οι ελληνικές επιχειρήσεις κάθε τύπου (Α.Ε. Ε.Π.Ε. κ.α.), μικρομεσαίες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες εφαρμόζοντας τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες διακρίνονται για την πραγματική και αμερόληπτη οικονομική παρουσίαση των επιχειρήσεων. Αυτό έχει ως συνέπεια οι ελληνικές επιχειρήσεις να εναρμονίζονται λογιστικά με τις επιχειρήσεις του εξωτερικού.

5.3 Σχήματα υπό κοινό έλεγχο, Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 11

Σκοπός του ΔΠΧΑ 11 είναι η καθιέρωση αρχών και κανόνων, τις οποίες θα πρέπει να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε επιχειρηματικά σχήματα με κοινό έλεγχο.

Το παρόν ΔΠΧΑ εφαρμόζεται από επιχειρήσεις που λειτουργούν σε σχήμα κοινού ελέγχου και από κοινοπραξίες.

Για την κατανόηση του εν λόγω προτύπου αναλύονται οι παρακάτω όροι και έννοιες (προσάρτημα Α):

Σχήμα υπό κοινό έλεγχο: Είναι ένα σχήμα που αποτελείται από οικονομικές οντότητες που επιχειρούν από κοινού και που ασκούν κοινό έλεγχο.

Κοινός έλεγχος: Οι επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται από κοινού.

Κοινοπραξία: Είναι ένα επιχειρηματικό σχήμα που δύο ή περισσότερα μέρη (κοινοπρακτούντες) έχουν κοινό έλεγχο και δικαιώματα στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία.

Μέλος Κοινοπραξίας: Το κάθε μέλος που συμμετέχει στην κοινοπραξία και την ελέγχει από κοινού με τ' άλλα μέρη (joint venturers).

Συμμετέχων σε σχήμα υπό κοινό έλεγχο: Μια επιχείρηση μετέχει σε σχήμα υπό κοινό έλεγχο, ανεξάρτητα αν έχει τον κοινό έλεγχο του επιχειρηματικού σχήματος.

Χωριστός φορέας: Μία χωριστά αναγνωρίσιμη χρηματοοικονομική δομή που αποτελείται από χωριστά νομικά πρόσωπα ή επιχειρήσεις αναγνωρίσιμες από το νόμο, ανεξάρτητα αν αυτές έχουν νομική προσωπικότητα.

ΚΟΙΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Κοινός έλεγχος²⁴ υφίσταται, όταν οι επιχειρηματικές αποφάσεις απαιτούν την κοινή συναίνεση όλων των μερών που μετέχουν σε μία επιχειρηματική δραστηριότητα από κοινού και η σύστασή τους έχει δημιουργηθεί βάσει μιας σύμβασης.

Σ' ένα επιχειρηματικό σχήμα, κανένα μέρος δεν ελέγχει το σχήμα, αλλά ο έλεγχος γίνεται από κοινού.

Επίσης, ένα επιχειρηματικό σχήμα, μπορεί να τελεί υπό κοινό έλεγχο, ακόμη και αν όλα τα μέρη του δεν έχουν κοινό έλεγχο.

Τέλος, μία επιχείρηση – οικονομική οντότητα θα πρέπει να αξιολογεί κατά πόσο τα μέρη του σχήματος έχουν τον κοινό έλεγχο, λαμβάνοντας υπόψη της τα πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις τα οποία παρακολουθεί συστηματικά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις οικονομικές καταστάσεις της κοινοπραξίας το κάθε μέρος της, αναγνωρίζει τη συμμετοχή του σε μία κοινοπραξία ως επένδυση και τη λογιστικοποιεί χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής θέσης, σύμφωνα με το ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες», εκτός αν η επιχείρηση απαλλάσσεται από την εφαρμογή της ανωτέρω λογιστικής μεθόδου.

²⁴ ΔΠΧΑ 11, παρ. 7-13

Ο κοινοπρακτών που συμμετέχει σε μία κοινοπραξία, αλλά δεν ασκεί κοινό έλεγχο, λογιστικοποιεί τη συμμετοχή του σ' αυτήν, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα». Σ' αντίθετη περίπτωση, όταν δηλαδή ασκεί κοινό έλεγχο, τότε λογιστικοποιεί τη συμμετοχή του ακολουθώντας τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες».

Κάθε μέλος της κοινοπραξίας συντάσσει τις ατομικές οικονομικές του καταστάσεις σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 27 « Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις». Όταν ένα μέρος της κοινοπραξίας δεν συμμετέχει στον κοινό έλεγχο, τότε ενεργεί λογιστικά σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα».

Οδηγίες Εφαρμογής

Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο – Συμβατική Ρύθμιση

Συμβατική Ρύθμιση: Η εν λόγω ρύθμιση ορίζει τους όρους και κανόνες βάσει των οποίων τα μέρη συμμετέχουν στο κοινό επιχειρηματικό σχήμα.

Τα θέματα τα οποία επιλύει η εν λόγω ρύθμιση²⁵ είναι:

- Η δραστηριότητα, ο σκοπός και η χρονική διάρκεια του υπό κοινό έλεγχο επιχειρηματικού σχήματος.
- Ο τρόπος διορισμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Η διαδικασία λήψης των αποφάσεων.
- Το κεφάλαιο ή άλλα περιουσιακά στοιχεία που συνεισφέρονται από τα μέρη.
- Ο τρόπος επιμερισμού των εσόδων – εξόδων, των κερδών – ζημιών, των περιουσιακών στοιχείων στα μέρη του σχήματος που τελεί υπό κοινό έλεγχο.

Τύποι Σχημάτων υπό κοινό έλεγχο

Επιχειρηματικά σχήματα υπό κοινό έλεγχο δημιουργούνται για διάφορους λόγους, όπως για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού, του επιμερισμού των εξόδων λειτουργίας, την πρόσβαση σε νέες αγορές και τεχνολογίες, τη διείσδυση σε χώρες με διαφορετικούς νόμους και δομές.

Το παρόν ΔΠΧΑ ταξινομεί τα σχήματα υπό κοινό έλεγχο σύμφωνα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών. Έτσι στην κοινοπραξία, τα μέρη έχουν δικαιώματα στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία αυτής.

²⁵ ΔΠΧΑ 11, παρ. 5 , 14,19 , Προσάρτημα Β.

Η κοινοπραξία είναι ένα επιχειρηματικό σχήμα υπό κοινό έλεγχο, όπου τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού ελέγχονται από χωριστό φορέα. Το αν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο είναι μέλος κοινοπραξίας ή όχι, εξαρτάται από τα δικαιώματά του στα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού του σχήματος – χωριστού φορέα.

Σε περίπτωση που τα μέρη έχουν οργανώσει ένα επιχειρηματικό σχήμα υπό κοινό έλεγχο σε χωριστό φορέα, τότε θα πρέπει να κρίνουν αν η νομική μορφή του χωριστού φορέα, οι όροι της σύμβασης και οποιαδήποτε άλλα γεγονότα τους παρέχουν δικαιώματα στο καθαρό ενεργητικό του σχήματος υπό κοινό έλεγχο. Περαιτέρω, η νομική μορφή του χωριστού φορέα βοηθά στην εκτίμηση των δικαιωμάτων των μερών στα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού του σχήματος. Στην κοινοπραξία εκείνο που μας ενδιαφέρει, είναι τα ότι, τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού είναι του χωριστού φορέα και όχι των μερών του.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να αξιολογούνται οι όροι της συμβατικής ρύθμισης.

Η συμβατική ρύθμιση:

- ✓ δίνει στα μέρη της κοινοπραξίας δικαιώματα στο καθαρό ενεργητικό της.
- ✓ Ορίζει ότι τα στοιχεία του ενεργητικού που εισφέρονται στην κοινοπραξία ή αποκτώνται μετά τη σύσταση αυτής, είναι στοιχεία του ενεργητικού της κοινοπραξίας. Τα μέρη της κοινοπραξίας δεν έχουν δικαιώματα στα στοιχεία του ενεργητικού της κοινοπραξίας που εισφέρονται ή αποκτώνται μετά.
- ✓ Η κοινοπραξία ευθύνεται για τα χρέη και τις υποχρεώσεις της και όχι τα μέρη της (κοινοπρακτούντες).
- ✓ Τα μέρη της κοινοπραξίας είναι υπεύθυνα μόνο μέχρι του ποσοστού της επένδυσής τους στην κοινοπραξία.
- ✓ Οι πιστωτές της κοινοπραξίας μπορούν να απαιτήσουν εισπράξεις, πληρωμές χρεών της μόνο απ' αυτή και όχι από τα μέλη της.
- ✓ Ορίζει το μερίδιο κάθε μέρους στα κέρδη ή τις ζημίες που απορρέουν από τις δραστηριότητες της κοινοπραξίας.
- ✓ Παρέχει στην κοινοπραξία το δικαίωμα της πώλησης σε τρίτους και αυτή η δραστηριότητα την επιβαρύνει με τους κινδύνους των αποθεμάτων και της ζήτησης.

Τέλος, επισημαίνεται ότι τα στοιχεία τα οποία αξιολογούνται και καθορίζουν αν ένα κοινό σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι κοινή επιχείρηση ή κοινοπραξία είναι τα εξής:

νομική μορφή του ξεχωριστού φορέα

όροι της σύμβασης

άλλα πραγματικά περιστατικά

Συνοψίζοντας, η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 11 από τα επιχειρηματικά σχήματα που τελούν υπό κοινό έλεγχο και τις κοινοπραξίες, τους παρέχει εκείνες τις αρχές και τους κανόνες για την ορθή λογιστική τους πληροφόρηση. Έτσι, η λογιστικοποίηση των εισφορών των μερών σε στοιχεία του ενεργητικού σε κοινό σχήμα, γίνεται στα κέρδη και στις ζημίες που προκύπτουν από μία τέτοια συναλλαγή, μόνο στο μέγεθος των συμμετοχών των άλλων μερών του κοινού σχήματος. Όταν οι ανωτέρω συναλλαγές μειώνουν την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των εισφερθέντων στοιχείων ή των προς πώληση στοιχείων στο επιχειρηματικό σχήμα υπό κοινό έλεγχο, τότε οι ζημίες αναγνωρίζονται εις ολόκληρο από το μέρος του σχήματος υπό κοινό έλεγχο.

Ακόμη, όταν ένα μέρος του σχήματος υπό κοινό έλεγχο αγοράζει στοιχείο του ενεργητικού, π.χ. έναν εκσκαφέα, από ένα άλλο μέρος του σχήματος, τότε δεν αναγνωρίζει το μερίδιό της στα κέρδη ή τις ζημίες, μέχρι το στοιχείο αυτό να επαναπωληθεί σε τρίτους. Οι συναλλαγές αυτές όταν μειώνουν την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία των στοιχείων του ενεργητικού που πρόκειται να αγοραστούν ή δημιουργούν ζημίες απομείωσης, τότε το μέλος του από κοινού ελεγχόμενου σχήματος αναγνωρίζει το μερίδιό του στις εν λόγω ζημίες.

Τέλος, επιστάται η προσοχή στις οικονομικές μονάδες που έχουν ως «λογιστικά τους εργαλεία» τα Δ.Λ.Π. και τα Δ.Π.Χ.Α., ότι το ΔΠΧΑ 11 «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο» αντικατέστησε το ΔΛΠ 31 «Χρημ/κή Πληροφόρηση για τα Δικαιώματα σε Κοινοπραξίες».

5.4 Γνωστοποίηση Συμμετοχών σε άλλες Οντότητες, Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 12

Σκοπός του ΔΠΧΑ 12 είναι να οδηγήσει μία επιχείρηση στη γνωστοποίηση πληροφοριών προς τους χρήστες των οικονομικών τους καταστάσεων για να μπορούν να αξιολογούν τη φύση και τους κινδύνους που απορρέουν από τη συμμετοχή τους σ' άλλες οικονομικές οντότητες, τα αποτελέσματα των συμμετοχών της, τις ταμειακές ροές και τη χρηματοοικονομική της επίδοση απ' αυτές τις συμμετοχές.

Για την επίτευξη του ανωτέρω σκοπού, θα πρέπει η οικονομική οντότητα να γνωστοποιεί: i) τις σημαντικές παραδοχές της για να καθορίσει τη συμμετοχή της σε ένα επιχειρηματικό σχήμα και ii) πληροφορίες σχετικά με τις συμμετοχές της σε σχήματα υπό κοινό έλεγχο.

Το ΔΠΧΑ 12 εφαρμόζεται και από τις κοινοπραξίες. Δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που τα μέλη της κοινοπραξίας δεν έχουν τον κοινό έλεγχο αυτής.

Για την κατανόηση του εν λόγω προτύπου αναλύονται οι παρακάτω όροι και έννοιες (*προσάρτημα Α*):

Δομημένη οικονομική οντότητα: Είναι μία οικονομική οντότητα στην οποία τα δικαιώματα ψήφου δεν παίζουν σημαντικό ρόλο στον έλεγχο αυτής.

Συμμετοχή σε άλλη οντότητα: Η συμμετοχή σ' άλλη οικονομική οντότητα είναι συμβατική και μη και οι αποδόσεις της συμμετέχουσας οικονομικής οντότητας επηρεάζονται από την απόδοση της οντότητας.

Εισόδημα από μία δομημένη οικονομική οντότητα: Το εισόδημα από μία δομημένη οικονομική οντότητα συγκεντρώνει αμοιβές, τόκους, κέρδη, ζημίες από

συμμετοχές και κέρδη ή ζημιές από τη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού στη δομημένη οικονομική οντότητα.

Μία οικονομική οντότητα που συμμετέχει σε επιχειρηματικό σχήμα υπό κοινό έλεγχο, γνωστοποιεί πληροφορίες σχετικά με τη φύση, την έκταση και τις επιπτώσεις των συμμετοχών σε σχήματα κοινού ελέγχου.

Ειδικότερα, για κάθε κοινοπραξία και συγγενή επιχείρηση που είναι σημαντική για την οικονομική οντότητα γνωστοποιεί:

α) αν η επένδυσή της στην κοινοπραξία υπολογίζεται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης ή στην εύλογη αξία

β) οικονομικές πληροφορίες εν συντομία σχετικά με την κοινοπραξία όπως κυκλοφορούν, μη κυκλοφορούν ενεργητικό, έσοδα, βραχυπρόθεσμες, μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, αποσβέσεις και όσα ορίζονται βάσει των παραγράφων Β12 και Β13, οι οποίες θα αναφερθούν παρακάτω.

γ) αν η κοινοπραξία λογιστικοποιείται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Μία οικονομική οντότητα γνωστοποιεί τους κινδύνους που σχετίζονται από τη συμμετοχή της σε κοινοπραξία, οι οποίοι αναφέρονται στις προβλέψεις από ενδεχόμενες υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη συμμετοχή της στην κοινοπραξία και στις δεσμεύσεις οι οποίες πιθανόν να προκαλέσουν εκροές.

Οδηγίες εφαρμογής του ΔΠΧΑ 12

Η οικονομική οντότητα για κάθε κοινοπραξία ή συγγενή επιχείρηση πραγματοποιεί τις παρακάτω γνωστοποιήσεις²⁶:

- τα μερίσματα που αποκτά από τη συμμετοχή της στην κοινοπραξία
- συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες για την κοινοπραξία ή συγγενή επιχείρηση όπως:

α. κυκλοφορούν ενεργητικό

β. μη κυκλοφορούν ενεργητικό

γ. βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

²⁶ ΔΠΧΑ 12 παρ. 12-21, προσάρτημα Β

δ. έσοδα, λοιπά έσοδα και συγκεντρωτικά έσοδα

ε. κέρδη ή ζημιές των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

στ. κέρδη μετά φόρων ή ζημιές

Παράλληλα, η οικονομική οντότητα που είναι μέλος μιας κοινοπραξίας γνωστοποιεί το ποσό: των μετρητών και των ισοδύναμων μετρητών, των αποσβέσεων, των τόκων, των εξόδων που προκύπτουν από τους τόκους του φόρου εισοδήματος, των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων εκτός των προβλέψεων και των εμπορικών και πιστωτικών υποχρεώσεων.

Όλες αυτές οι παραπάνω πληροφορίες παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις της κοινοπραξίας και όχι ως ποσοστό της οικονομικής οντότητας – μέλος της κοινοπραξίας. Επίσης, μία επιχείρηση, μέλος κοινοπραξίας γνωστοποιεί τις ανωτέρω οικονομικές πληροφορίες έχοντας ως οδηγό της τις οικονομικές καταστάσεις της κοινοπραξίας, όταν η επιχείρηση υπολογίζει τη συμμετοχή της στην κοινοπραξία στην εύλογη αξία και όταν η κοινοπραξία δεν καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις.

Όταν όμως η συμμετοχή μίας οικονομικής οντότητας σε κοινοπραξία τίθεται προς πώληση, τότε δεν είναι απαραίτητο να γνωστοποιήσει τις ανωτέρω συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες για την κοινοπραξία.

Ακόμη, μία επιχείρηση που είναι μέλος κοινοπραξίας θα πρέπει να γνωστοποιεί τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει, αλλά δεν έχει αναγνωρίσει κατά την ημερομηνία αναφοράς, έναντι της συμμετοχής της στην κοινοπραξία, διότι αυτές οι δεσμεύσεις μπορεί να προκαλέσουν εκροή μετρητών ή άλλων πόρων. Οι μη αναγνωρισμένες δεσμεύσεις αναφέρονται: στην εκροή μετρητών για τη σύσταση της κοινοπραξίας, χρηματοδότηση μέσω δανείων, εκροή μετρητών για την αγορά τεχνολογίας, εξοπλισμού, απόκτηση του δικαιώματος άλλου μέλους της κοινοπραξίας και άλλες μη αναγνωρίσιμες δεσμεύσεις.

Τέλος, επισημαίνεται ότι το ΔΠΧΑ 12 μαζί με το ΔΠΧΑ 11 αντικατέστησαν το ΔΛΠ 31 «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση για τα Δικαιώματα σε Κοινοπραξίες».

5.5 Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες (Investments in Associates and Joint Ventures), Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 28

Στόχος του Δ.Λ.Π. 28²⁷ είναι ο λογιστικός χειρισμός των επενδύσεων σε συγγενείς επιχειρήσεις, καθώς επίσης η ανάλυση και οι λόγοι εφαρμογής της μεθόδου της καθαρής θέσης κατά τον λογιστικό χειρισμό των επενδύσεων σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες.

Το Δ.Λ.Π. 28 εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις που είναι επενδυτές με από κοινού έλεγχο ή σημαντική επιρροή σε εκδότρια επιχείρηση. Δεν εφαρμόζεται σε οργανισμούς διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων, αμοιβαία κεφάλαια, unit trusts και ασφαλιστικά επενδυτικά κεφάλαια.

Για την κατανόηση του εν λόγω προτύπου αναλύονται οι παρακάτω όροι και έννοιες:

- **Συγγενής επιχείρηση** είναι μία οικονομική οντότητα στην οποία η επενδύτρια εταιρεία ασκεί σημαντική επιρροή.
- **Από κοινού έλεγχος** υφίσταται, όταν για τις οικονομικές, στρατηγικές αποφάσεις απαιτείται ομοφωνία όλων των από κοινού ενεργούντων εταιριών.
- **Ουσιώδης, σημαντική επιρροή** είναι το δικαίωμα συμμετοχής του επενδυτή στις οικονομικές, επιχειρηματικές αποφάσεις της εκδότριας εταιρείας χωρίς όμως να ασκείται έλεγχος πάνω σε αυτές. Για να γίνει αυτό πρέπει ο επενδυτής να κατέχει ποσοστό μεγαλύτερο από το 20% των δικαιωμάτων ψήφου της εκδότριας επιχείρησης άμεσα ή έμμεσα μέσω των θυγατρικών του. Εκτός όμως από το ποσοτικό αυτό κριτήριο θα πρέπει να υπάρχουν και ποιοτικά κριτήρια όπως:
 - I. αντιπροσώπευση της επενδύτριας επιχείρησης στο διοικητικό συμβούλιο της εκδότριας επιχείρησης
 - II. παροχή τεχνικής πληροφόρησης
 - III. ανταλλαγή υψηλόβαθμου προσωπικού μεταξύ επενδύτριας και εκδότριας εταιρείας

²⁷ Τζανάτος (2008), σελ. 307 -310

IV. συμμετοχή στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και στη χάραξη πολιτικών της εκδότριας εταιρείας

- **Μέθοδος της Καθαρής Θέσης** είναι μία λογιστική μέθοδος κατά την οποία, οι επενδύσεις αρχικά αναγνωρίζονται στο κόστος και στη συνέχεια προσαρμόζονται και λαμβάνεται υπόψη η μεταβολή του μεριδίου του επενδυτή στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της εκδότριας εταιρείας. Τα αποτελέσματα χρήσης περιλαμβάνουν τη συμμετοχή του επενδυτή στα κέρδη και στις ζημίες της εκδότριας εταιρείας.

Η εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης παρέχει ενημέρωση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων και των αποτελεσμάτων του επενδυτή. Στην αρχή η επένδυση λογίζεται στο κόστος και η λογιστική αξία αυξάνεται ή μειώνεται για να απεικονίσει το μερίδιο του επενδυτή στα κέρδη ή τις ζημίες της εκδότριας επιχείρησης μετά την ημερομηνία της απόκτησης. Κατόπιν η αναλογία αποτελεσμάτων μεταβάλλει την αξία της συμμετοχής. Επίσης, οι μεταβολές της καθαρής θέσης της συγγενούς επιχείρησης μεταβάλλουν την καθαρή θέση. Το μερίδιο του επενδυτή επί του κέρδους ή της ζημίας της εκδότριας περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα του επενδυτή. Τα μερίσματα που η επενδύτρια εταιρεία λαμβάνει από την εκδότρια, μειώνουν τη λογιστική αξία της επένδυσης. Επίσης, προσαρμογές στη λογιστική αξία μπορεί να είναι αναγκαίες για μεταβολές στην αναλογία των δικαιωμάτων του επενδυτή στην εκδότρια, που προκύπτουν από μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων της εκδότριας, οι οποίες δεν έχουν συμπεριληφθεί στα αποτελέσματά της. Στις μεταβολές αυτές περιλαμβάνονται εκείνες που προκύπτουν από αναπροσαρμογές πάγιων περιουσιακών στοιχείων και από συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής. Το μερίδιο του επενδυτή στις μεταβολές αυτές αναγνωρίζεται απευθείας στην καθαρή θέση του επενδυτή.

Η επενδυτική εταιρεία που ασκεί από κοινού έλεγχο στην εκδότρια επιχείρηση έχει συμμετοχή στην επίδοση της συγγενούς επιχείρησης ή της κοινοπραξίας και κατ' ακολουθία στην απόδοση της επένδυσής του. Ο επενδυτής λογιστικοποιεί την συμμετοχή του αυτή επεκτείνοντας το πεδίο των οικονομικών του καταστάσεων, ώστε να περιλαμβάνει το μερίδιο του στα κέρδη ή τις ζημίες της εκδότριας επιχείρησης.

Κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης δεν λαμβάνονται υπόψη τα πραγματικά δικαιώματα. Για την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης, ο επενδυτής χρησιμοποιεί τις πιο πρόσφατες οικονομικές καταστάσεις της συγγενούς

επιχείρησης. Όταν οι ημερομηνίες αναφοράς της μητρικής και της συγγενούς επιχείρησης διαφέρουν, η συγγενής επιχείρηση καταρτίζει επιπρόσθετες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες έχουν την ίδια ημερομηνία με τις οικονομικές καταστάσεις του επενδυτή, εκτός αν αυτό είναι πρακτικά αδύνατον. Αν μια συγγενής επιχείρηση χρησιμοποιεί λογιστικές πολιτικές που διαφέρουν από εκείνες του επενδυτή για όμοιες συναλλαγές σε όμοιες συνθήκες, θα γίνονται κατάλληλες προσαρμογές στις οικονομικές καταστάσεις της συγγενούς επιχείρησης, όταν χρησιμοποιούνται από τον επενδυτή για να εφαρμόσει τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Η οικονομική οντότητα δεν εφαρμόζει τη μέθοδο της καθαρής θέσης στην επένδυσή της σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία, αν κατέχεται από άλλη οικονομική οντότητα και οι ιδιοκτήτες της έχουν ενημερωθεί ότι η οντότητα δεν εφαρμόζει τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Επίσης, αν υπάρχει μείωση του ποσοστού στη συγγενή επιχείρηση, δηλαδή μη ουσιώδης επιρροή, τότε η ενοποίηση δεν γίνεται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Αν μία συγγενής επιχείρηση θεωρηθεί ως κατεχόμενη προς πώληση και τελικά δεν πωλείται και ξαναγίνεται συγγενής θα ενοποιηθεί με τη μέθοδο της καθαρής θέσης αναδρομικά από την ημερομηνία της κατάταξής της ως κατεχόμενη προς πώληση.

Κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης, το μερίδιο που κατέχει ένας όμιλος εταιριών σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία είναι το άθροισμα των συμμετοχών της μητρικής εταιρείας και των θυγατρικών της στη συγκεκριμένη συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία. Ακόμη, το μερίδιο του επενδυτή στα κέρδη ή τις ζημίες της συγγενούς επιχείρησης ή της κοινοπραξίας που προκύπτουν από τις συναλλαγές του όπως για παράδειγμα οι πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων από τον επενδυτή προς την συγγενή επιχείρηση ή την κοινοπραξία ή το αντίστροφο, απαλείφεται.

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 28 για την ενοποίηση των συγγενών εταιριών τίθενται ουσιώδη κριτήρια και όχι ποσοτικά, δηλαδή αν υπάρχει ουσιώδης επιρροή. Η ενοποίηση των συγγενών επιχειρήσεων είναι *must* εκτός αν μια συγγενή επιχείρηση αποκτήθηκε με σκοπό της πώλησής της.

Ακολουθώντας τις αρχές και τους κανόνες που διέπουν το εν λόγω πρότυπο, πρώτα υπολογίζονται τα αποτελέσματα της συγγενούς επιχείρησης, τα οποία

αναλογούν στη μητρική εταιρεία και στη συνέχεια υπολογίζονται οι μεταβολές στην καθαρή θέση της συγγενούς επιχείρησης.

Το Δ.Λ.Π. 28 δίνει τη δυνατότητα στις συγγενείς επιχειρήσεις να εμφανίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στην εύλογη αξία και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ενοποίηση των συγγενών εταιρειών να εμφανίζονται διακεκριμένα στην κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσης.

Πραγματοποιούνται οι κατάλληλες προσαρμογές στο μερίδιο του επενδυτή στα κέρδη ή τις ζημίες της συνδεδεμένης μετά την απόκτηση για λογιστικοποίηση, για παράδειγμα, της απόσβεσης των αποσβέσιμων περιουσιακών στοιχείων βάσει των εύλογων αξιών τους κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Ομοίως, γίνονται κατάλληλες προσαρμογές στο μερίδιο του επενδυτή, στα κέρδη ή στις ζημίες της συνδεδεμένης μετά την απόκτηση για ζημίες απομείωσης που αναγνωρίζονται από τη συνδεδεμένη, όπως για υπεραξία ή ενσώματες ακινητοποιήσεις.

Ανακεφαλαιώνοντας, τη μελέτη του Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες» γίνεται αντιληπτό ότι διαμορφώνει ένα διαφορετικό πλαίσιο ενοποίησης των συγγενών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τον οποίο οι μεταβολές του ισολογισμού γίνονται στην καθαρή θέση και όχι στα αποτελέσματα.

5.6 Συμβάσεις Κατασκευής (Construction Contracts), Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 11

Οι κατασκευαστικές εταιρείες έπαιξαν και παίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομία μίας χώρας, αν και σήμερα ο ρόλος τους έχει συρρικνωθεί. Οι κατασκευαστικές εταιρείες διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σ' αυτές που εκτελούν δημόσια κατασκευαστικά έργα (δρόμους, έργα Δ.Ε.Η. κ.α.) και σ' αυτές που ανοικοδομούν ιδιωτικά όπως οικοδομές.

Όταν οι κατασκευαστικές εταιρείες παρουσιάζουν μεγάλη ανάπτυξη, τότε πραγματοποιούνται και τα λεγόμενα αδήλωτα έσοδα από τη μη δήλωση των φόρων και τη μη καταχώρηση στα λογιστικά τους βιβλία.

Τα μεγάλα δημόσια έργα εκτελούνται από τεχνικές εταιρείες, οι οποίες συμμετέχουν σε κοινοπραξίες. Βέβαια σύμφωνα με το Ελληνικό Λογιστικό Πλαίσιο

²⁸οι τεχνικές εταιρείες οι οποίες δημιουργούν μία κοινοπραξία για την εκτέλεση κάποιου συγκεκριμένου δημόσιου έργου δεν ενοποιούνται και αυτό δημιουργεί πρόβλημα στις οικονομικές καταστάσεις. Η καθεμία τεχνική εταιρεία που συμμετέχει στην κοινοπραξία εμφανίζει ξεχωριστά τα έσοδά της, τα οποία είναι πολύ λιγότερα απ' αυτά της κοινοπραξίας. Επίσης, τα ποσά που πρέπει να εισπραχθούν λογίζονται σαν έσοδα μόνο όταν είναι βέβαια. Η τιμολόγηση του δημόσιου έργου γίνεται τις περισσότερες φορές όταν υπάρχει πίστωση και όχι όταν ολοκληρωθεί τμήμα του για να μην γίνει η εκταμίευση Φ.Π.Α., αφού η έκδοση κάθε τιμολογίου συνεπάγεται και παρακράτηση Φ.Π.Α. υπέρ του δημοσίου.

Υπάρχουν αρκετά λογιστικά θα λέγαμε θέματα που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες κατασκευής δημοσίων και ιδιωτικών έργων που είναι εταίροι κοινοπραξιών, οι οποίες μπορεί να μην υφίστανται και όμως να τηρούν βιβλίο εσόδων – εξόδων, να συντάσσουν ισολογισμούς και καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης.

Η μη ύπαρξη ειδικών ρυθμίσεων για τις εταιρείες κατασκευής, οι οποίες κοινοπρακτούν οδήγησε στην εφαρμογή του διεθνούς λογιστικού προτύπου 11, προκειμένου να λυθούν εν μέρει λογιστικά προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι εν λόγω εταιρείες και τα οποία επιλύονταν μερικώς από το νόμο 2190/20 και το Ε.Γ.Λ.Σ.

Σκοπός του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 11 είναι να καθορίσει το λογιστικό χειρισμό των εσόδων και των εξόδων που συνδέονται με τις συμβάσεις κατασκευής έργων. Λόγω της φύσης της δραστηριότητας που αναλαμβάνεται στις συμβάσεις κατασκευής έργων, η ημερομηνία κατά την οποία η σύμβαση κατασκευής έργου αρχίζει και η ημερομηνία που η δραστηριότητα ολοκληρώνεται, συνήθως εμπίπτουν σε διαφορετικές λογιστικές περιόδους. Επομένως, το βασικό θέμα για τη λογιστική παρακολούθηση των συμβάσεων κατασκευής έργων είναι η κατανομή των συμβατικών εσόδων και του συμβατικού κόστους στις λογιστικές περιόδους κατά τις οποίες εκτελείται το κατασκευαστικό έργο. Το συγκεκριμένο πρότυπο χρησιμοποιεί τα κριτήρια καταχώρησης που καθιερώνονται στο πλαίσιο σύνταξης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων για να καθορίσει πότε τα συμβατικά έσοδα και το συμβατικά έξοδα πρέπει να καταχωρούνται ως έσοδα και έξοδα στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

²⁸ Τζανάτος (2008), σελ.143.

Για την καλύτερη κατανόηση του διεθνούς λογιστικού προτύπου 11, με το οποίο ρυθμίζονται πρακτικά λογιστικά θέματα των κατασκευαστικών εταιρειών και της συμμετοχής τους σε κοινοπραξίες ακολουθούν οι ορισμοί που συνδέονται με τις συμβάσεις κατασκευής έργων²⁹:

Σύμβαση κατασκευής έργου: Σύμβαση κατασκευής ενός περιουσιακού στοιχείου, ή πολλών που είναι αλληλένδετα σε ό, τι αφορά τη λειτουργία, το σχεδιασμό και τη χρήση.

Σύμβαση σταθερής τιμής: Είναι μία σύμβαση κατασκευής έργου, όπου ο κατασκευαστής απαιτεί μία σταθερή τιμή ανά κατασκευαζόμενη μονάδα, ή μία συμβατική σταθερή τιμή που πολλές φορές υπόκειται σε ρήτρες αναπροσαρμογής κόστους.

Σύμβαση προστιθέμενης αμοιβής: Είναι μία σύμβαση κατασκευής κατά την οποία ο κατασκευαστής εισπράττει τη συμφωνημένη τιμή και ένα επιπλέον ποσοστό πάνω στο κόστος αυτό.

Συμβατικό κόστος: Περιλαμβάνει το άμεσο (άμεσα υλικά, εργατικά, μισθώσεις μηχανημάτων κ.α.), έμμεσο (κόστος σχεδιασμού, γενικά κόστη, κόστος μισθοδοσίας κ.α.), κόστος της σύμβασης και τα ειδικά κόστη (κόστη διοίκησης).

Συμβατικό έσοδο: Το συμβατικό έσοδο περιλαμβάνει το αρχικό έσοδο της σύμβασης, τα έσοδα των τροποποιήσεων της σύμβασης κατασκευής έργου, τα κίνητρα, και τις αξιώσεις αποζημιώσεων.

Μία τεχνική εταιρεία μπορεί να συνάπτει μία σύμβαση κατασκευής έργου με τον δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα για την κατασκευή ενός απλού έργου, όπως ενός δρόμου, ενός κτιρίου, ενός φράγματος, ενός αγωγού αερίου, μιας σήραγγας κ.α.. Μία σύμβαση κατασκευής έργου μπορεί επίσης, να περιλαμβάνει την κατασκευή ενός μεγάλου αριθμού περιουσιακών στοιχείων, που είναι στενά αλληλοσυνδεδεμένα ή αλληλοεξαρτώμενα σε ό, τι αφορά το σχεδιασμό τους, την τεχνολογία και τη λειτουργία τους ή τον τελικό σκοπό χρήσης τους. Τέτοιες συμβάσεις έργων έχουν να κάνουν με την κατασκευή διυλιστηρίων κ.τ.λ.

²⁹ ΔΛΠ 11 παρ. 3 , πρβλ. Τζανάτος (2008) σελ.142-153

Οι συμβάσεις κατασκευής έργων καταρτίζονται με διάφορους τρόπους, οι οποίοι, για τους σκοπούς αυτού του Προτύπου, ταξινομούνται ως συμβάσεις σταθερής τιμής και ως συμβάσεις προστιθέμενης αμοιβής.

Το ΔΛΠ 11 εφαρμόζεται για κάθε σύμβαση κατασκευής έργου. Όμως σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται ομαδοποίηση των συμβάσεων ή διάσπαση αυτών. Συγκεκριμένα, οι κανόνες του διεθνούς λογιστικού προτύπου 11 τις περισσότερες φορές εφαρμόζονται ξεχωριστά για κάθε σύμβαση κατασκευής έργου, όμως σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αναγκαίο να γίνει εφαρμογή του προτύπου για κάθε έναν από τους επιμέρους τομείς μιας απλής σύμβασης κατασκευής έργου ή συνολικά για μια ομάδα συμβάσεων, έτσι ώστε να παρουσιάζεται η ουσία μιας σύμβασης ή μιας ομάδας συμβάσεων.

Όταν μια σύμβαση κατασκευής έργου αναφέρεται σ' ένα πλήθος περιουσιακών στοιχείων, η κατασκευή του κάθε περιουσιακού στοιχείου πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία ξεχωριστή σύμβαση κατασκευής όταν υπάρχουν οι εξής προϋποθέσεις :

- I. τα κόστη και τα έσοδα από κάθε περιουσιακό στοιχείο μπορεί να εξατομικευθούν
- II. για κάθε περιουσιακό στοιχείο έχουν υποβληθεί ξεχωριστές προσφορές
- III. κάθε περιουσιακό στοιχείο υπόκειται σε ιδιαίτερη διαπραγμάτευση και ο κατασκευαστής και ο πελάτης να είναι σε θέση να αποδεχθούν ή να απορρίψουν το τμήμα της σύμβασης που σχετίζεται με κάθε ένα περιουσιακό στοιχείο.

Μία ομάδα συμβάσεων με ένα μόνο πελάτη ή με περισσότερους, πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία ενιαία σύμβαση κατασκευής όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

1. οι κατασκευαστικές συμβάσεις εκτελούνται συγχρόνως ή με μια συνεχή αλληλουχία
2. η ομάδα των συμβάσεων έχει συναφθεί ως ένα αδιαίρετο σύνολο
3. οι συμβάσεις κατασκευής έργου είναι τόσο στενά συνδεδεμένες, που αποτελούν στην πραγματικότητα μέρος ενός ενιαίου έργου με ένα συνολικό περιθώριο κέρδους

Μια σύμβαση μπορεί να προβλέπει την κατασκευή ενός πρόσθετου περιουσιακού στοιχείου ή μπορεί να τροποποιηθεί για να συμπεριλάβει την κατασκευή ενός

πρόσθετου στοιχείου. Η κατασκευή του πρόσθετου περιουσιακού στοιχείου πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία ξεχωριστή σύμβαση κατασκευής, εφόσον ισχύουν τα εξής:

- η τιμή του περιουσιακού στοιχείου διαπραγματεύεται ανεξάρτητα από την αρχική συμβατική τιμή
- το περιουσιακό στοιχείο διαφέρει ουσιαστικά σε λειτουργία, σχεδιασμό και τεχνολογία από το περιουσιακό στοιχείο ή στοιχεία που καλύπτει η αρχική σύμβαση

Από μία σύμβαση κατασκευής έργου προκύπτουν τα συμβατικά κόστη και τα συμβατικά έξοδα.

Συμβατικό Έσοδο

Το συμβατικό έσοδο περιλαμβάνει το αρχικό ποσό του εσόδου που συμφωνήθηκε στη σύμβαση εκτέλεσης του συγκεκριμένου έργου, τις τροποποιήσεις, τις αξιώσεις αποζημιώσεων και τα κίνητρα που προκύπτουν από τη σύμβαση έργου στο βαθμό που αναμένεται ότι θα καταλήξουν σε έσοδο, και που μπορεί να αποτιμηθούν αξιόπιστα.

Ο υπολογισμός του συμβατικού εσόδου γίνεται στην εύλογη αξία του εισπραχθέντος ή εισπρακτέου τιμήματος. Ο υπολογισμός αυτός επηρεάζεται από μια σειρά αβεβαιοτήτων, οι οποίες εξαρτώνται από μελλοντικά γεγονότα. Οι εκτιμήσεις συχνά χρειάζεται να αναθεωρούνται με βάση τα γεγονότα και την επίλυση των αβεβαιοτήτων. Επομένως, το ποσό του συμβατικού εσόδου μπορεί να αυξάνεται ή να μειώνεται από τη μία περίοδο στην άλλη. Για παράδειγμα μία τεχνική εταιρεία και ένας πελάτης μπορεί να συμφωνήσουν τροποποιήσεις ή αποζημιώσεις που αυξάνουν ή μειώνουν το συμβατικό έσοδο σε μια επόμενη περίοδο από εκείνη κατά την οποία συμφωνήθηκε αρχικά η σύμβαση.

Επίσης, το ποσό του συμβατικού εσόδου που συμφωνήθηκε σε μία σύμβαση σταθερής τιμής, μπορεί να αυξάνεται ως συνέπεια αναπροσαρμογής του κόστους και μπορεί να μειώνεται ως αποτέλεσμα ποινικών ρητρών που προκύπτουν από καθυστερήσεις με υπαιτιότητα της τεχνικής κατασκευαστικής εταιρείας στην ολοκλήρωση της σύμβασης έργου.

Η σύμβαση εκτέλεσης κάποιου τεχνικού έργου ενδέχεται να δεχτεί τροποποιήσεις από τον πελάτη, φορέα του δημοσίου ή ιδιώτη και αυτές οι τροποποιήσεις μπορεί να οδηγήσουν σε μείωση ή αύξηση του συμβατικού εσόδου. Π.χ. οι αλλαγές στη διάρκεια της σύμβασης, οι αλλαγές στις προδιαγραφές του έργου.

Πολλές φορές είναι δυνατόν η τεχνική εταιρεία του συμβατικού έργου να απαιτεί να εισπράξει από τον ανάδοχο αποζημίωση για να καλύψει κόστος που δεν περιλαμβάνεται στην αρχική συμβατική τιμή. Οι αξιώσεις μπορεί να προκύπτουν από καθυστερήσεις του αναδόχου και η είσπραξή τους τις περισσότερες φορές θεωρείται αβέβαιη.

Τέλος, είναι δυνατόν να καταβάλλονται στην/ στις κατασκευαστικές εταιρείες από τον ανάδοχο πρόσθετα ποσά ως κίνητρα μετά την επίτευξη καθορισμένων στόχων εκτέλεσης του έργου που μπορεί να είναι η ολοκλήρωσή του σε χρόνο νωρίτερο από τον συμφωνηθέντα.

Συμβατικό κόστος

Το συμβατικό κόστος πρέπει να περικλείει τα άμεσα κόστη της σύμβασης τεχνικού έργου και κόστη που επιβαρύνουν τους τρίτους σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης

Τα άμεσα έξοδα - κόστη τα οποία αφορούν μια ορισμένη σύμβαση τεχνικού έργου περιλαμβάνουν τα άμεσα υλικά κατασκευής, τα άμεσα εργατικά, μισθώσεις μηχανημάτων, έξοδα μετακίνησης μηχανημάτων και εξοπλισμού, κόστη σχεδιασμού, εγγυήσεις, αξιώσεις τροποποιήσεων, ασφάλιστρα κ.α.

Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη σύμβαση κατασκευής έργου υπάρχουν και γενικά κόστη γενικά κόστη διοίκησης και ανάπτυξης, των οποίων η καταβολή προς τον τεχνική εταιρεία / κοινοπραξία καθορίζεται από τους όρους της σύμβασης.

Το συμβατικό κόστος περιλαμβάνει το κόστος που αφορά σε μία κατασκευαστική σύμβαση για την περίοδο από την ημερομηνία που κατοχυρώνεται η σύμβαση μέχρι την πλήρη ολοκλήρωση αυτής. Επίσης, έξοδα που σχετίζονται άμεσα με μια σύμβαση και που έγιναν για την διασφάλιση της σύμβασης συμπεριλαμβάνονται επίσης ως μέρος του συμβατικού κόστους, εφόσον είναι δυνατόν να απομονωθούν και να αποτιμηθούν αξιόπιστα και αναμένεται ότι η σύμβαση θα συναφθεί. Τα κόστη για τη σύναψη μιας σύμβασης καταχωρούνται ως

έξοδα στην περίοδο κατά την οποία προέκυψαν και δεν περιλαμβάνονται στο συμβατικό κόστος, εφόσον η σύμβαση συνάπτεται σε επόμενη περίοδο.

Η καταχώρηση των εσόδων εξόδων των κατασκευαστικών εταιριών / τεχνικών κοινοπραξιών γίνεται ως εξής:

Όταν το αποτέλεσμα μιας σύμβασης κατασκευής έργου μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα και βάσιμα, τότε τα συμβατικά έσοδα και έξοδα που συνδέονται με τη συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να καταχωρούνται ως έσοδα και έξοδα, ανάλογα με το στάδιο ολοκλήρωσης της συμβατικής δραστηριότητας κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Κάθε αναμενόμενη ζημία από τη σύμβαση κατασκευής έργου πρέπει να καταχωρείται αμέσως ως έξοδο,

Για την καταχώρηση των εσόδων και των εξόδων με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης μιας σύμβασης τεχνικού έργου ακολουθείται η μέθοδος της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης. Βάσει αυτής της μεθόδου, το συμβατικό έσοδο συσχετίζεται με το συμβατικό κόστος που αναλήφθηκε μέχρι το συγκεκριμένο στάδιο ολοκλήρωσης, με αποτέλεσμα να καταχωρούνται τα έσοδα, τα έξοδα και το κέρδος που αναλογούν στο μέρος του έργου που ολοκληρώθηκε. Αυτή η μέθοδος παρέχει χρήσιμη πληροφόρηση ως προς την έκταση της συμβατικής δραστηριότητας και απόδοσης κατά τη διάρκεια μιας περιόδου.

Ακολουθώντας τη μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης, το συμβατικό έσοδο καταχωρείται ως έσοδο στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων των περιόδων κατά τις οποίες εκτελείται το έργο. Το συμβατικό κόστος καταχωρείται ως έξοδο στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης κατά τις λογιστικές περιόδους στις οποίες εκτελείται το έργο στο οποίο αφορά.

Το αποτέλεσμα μιας σύμβασης κατασκευής έργου μπορεί να εκτιμηθεί βάσιμα μόνο όταν αναμένεται ότι τα οικονομικά οφέλη που συνδέονται με τη συγκεκριμένα σύμβαση θα εισρεύσουν στην τεχνική εταιρεία/κοινοπραξία. Παρόλα αυτά, όταν ανακύπτει αβεβαιότητα σχετικά με την είσπραξη ενός ποσού, ήδη συμπεριλαμβανομένου στο συμβατικό έσοδο και ήδη καταχωρημένου στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων, το μη εισπρακτέο ποσό καταχωρείται ως έξοδο και όχι ως προσαρμογή του ποσού του συμβατικού εσόδου.

Το στάδιο ολοκλήρωσης μιας σύμβασης μπορεί να προσδιορίζεται με διάφορους τρόπους. Η επιχείρηση χρησιμοποιεί τη μέθοδο που αποτιμά αξιόπιστα το εκτελεσθέν έργο. Αναλόγως της φύσης της σύμβασης, η κατασκευαστική εταιρεία/κοινοπραξία υπολογίζει την αναλογία του συμβατικού κόστους που αναλήφθηκε για έργο που έχει εκτελεσθεί σε δεδομένη ημερομηνία, σε σχέση με το υπολογιζόμενο συνολικό συμβατικό κόστος, ή πραγματοποιεί επιμετρήσεις του έργου που έχει εκτελεστεί μέχρι εκείνη τη δεδομένη χρονική στιγμή.

Όταν το στάδιο ολοκλήρωσης προσδιορίζεται με βάση το συμβατικό κόστος που αναλήφθηκε μέχρι τη δεδομένη ημερομηνία, στο κόστος αυτό περιλαμβάνεται μόνο το συμβατικό κόστος που αντιπροσωπεύει το εκτελεσθέν έργο.

Δεν περιλαμβάνονται στο συμβατικό κόστος που αντιπροσωπεύει το εκτελεσθέν έργο, το συμβατικό κόστος που αφορά σε μελλοντική δραστηριότητα επί της σύμβασης, όπως το κόστος υλικών που έχουν παραδοθεί σε ένα εργοτάξιο ή είναι σε αναμονή για χρήση σε μια σύμβαση, αλλά ακόμη δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ή κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εκτός αν τα υλικά έχουν κατασκευασθεί ειδικά για τη σύμβαση. Επιπροσθέτως, δεν περιλαμβάνονται στο συμβατικό κόστος, οι πληρωμές που έγιναν προκαταβολικά σε υπεργολάβους για έργο εκτελούμενο με σύμβαση υπεργολαβίας.

Όσο προχωρά η κατασκευή ενός συγκεκριμένου τεχνικού έργου και η σύμβαση εκτελείται, πολλές φορές συμβαίνει να μην είναι δυνατή η αξιόπιστη εκτίμηση του αποτελέσματος της σύμβασης εκτέλεσης τεχνικού έργου. Παρόλα αυτά μπορεί να αναμένεται ότι η κατασκευαστική εταιρεία/κοινοπραξία θα ανακτήσει το συμβατικό κόστος που αναλήφθηκε. Επομένως, το συμβατικό έσοδο καταχωρείται μόνο κατά την έκταση που το αναληφθέν κόστος αναμένεται να ανακτηθεί.

Όταν το αποτέλεσμα της σύμβασης κατασκευής έργου δεν μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα τότε κανένα κέρδος δεν καταχωρείται. Όταν το αποτέλεσμα της σύμβασης κατασκευής τεχνικού έργου δεν μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα, μπορεί να αναμένεται ότι το συνολικό συμβατικό κόστος θα ξεπεράσει τα συνολικά συμβατικά έσοδα. Όταν αυτό συμβαίνει, τότε κάθε αναμενόμενη υπέρβαση του συνολικού συμβατικού κόστους από το συνολικό συμβατικό έσοδο του τεχνικού έργου, καταχωρείται αμέσως ως έξοδο. Τούτο συμβαίνει όταν η ολοκλήρωση του τεχνικού έργου εξαρτάται από μία επικείμενη νομοθετική ρύθμιση, όταν τρίτος που αναθέτει

το έργο στην κατασκευαστική εταιρεία / κοινοπραξία δεν αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του.

Σε μία σύμβαση κατασκευής τεχνικού έργου περιλαμβάνονται οι εξής γνωστοποιήσεις:

- ✓ Το ποσό του συμβατικού εσόδου που καταχωρήθηκε ως έσοδο της περιόδου.
- ✓ Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό του σταδίου ολοκλήρωσης των σε εκτέλεση συμβάσεων.
- ✓ Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό του συμβατικού εσόδου που καταχωρήθηκε στη περίοδο.
- ✓ Το συνολικό ποσό του κόστους που αναλήφθηκε και των κερδών που καταχωρήθηκαν (μείον καταχωρηθείσες ζημίες) μέχρι την ημερομηνία αυτή.
- ✓ Το ποσό των προκαταβολών³⁰ που εισπράχθηκαν, καθώς και το ποσό των παρακρατήσεων³¹.
- ✓ Γνωστοποίηση του μικτού ποσού που οφείλεται από τους πελάτες για συμβατικό έργο, ως απαίτηση, και του μικτού ποσού που οφείλεται στους πελάτες για συμβατικό έργο ως υποχρέωση. Το μικτό ποσό που οφείλεται από τους πελάτες για συμβατικό τεχνικό έργο, είναι η διαφορά: του κόστους που αναλήφθηκε πλέον των κερδών, μείον το ποσό των ζημιών που καταχωρήθηκαν και των τμηματικών τιμολογήσεων για όλες τις σε εκτέλεση συμβάσεις, για τις οποίες το κόστος που αναλήφθηκε (μείον καταχωρηθείσες ζημίες) υπερβαίνει τις τμηματικές τιμολογήσεις. Το μικτό ποσό που οφείλεται στους πελάτες για συμβατικό έργο, είναι η διαφορά: του κόστους που αναλήφθηκε πλέον των κερδών, μείον το ποσό των ζημιών που καταχωρήθηκαν και των τμηματικών τιμολογήσεων για όλες τις υπό εκτέλεση συμβάσεις, για τις οποίες οι τμηματικές τιμολογήσεις υπερβαίνουν το κόστος που έχει αναληφθεί πλέον των καταχωρηθέντων κερδών μείον καταχωρηθείσες ζημίες.

³⁰ Προκαταβολές είναι τα χρηματικά ποσά που καταβλήθηκαν στην κατασκευαστική εταιρεία πριν από την εκτέλεση του τεχνικού έργου

³¹ Παρακρατήσεις είναι τα ποσά των τμηματικών τιμολογήσεων τα οποία δεν καταβάλλονται μέχρι να ικανοποιηθούν οι ορισθέντες όροι της σύμβασης τεχνικού έργου

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 6

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ, JOINT VENTURE

6.1 Εισαγωγικά

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι ο ορισμός της ελεγκτικής και του ελέγχου γενικά, καθώς και ο σκοπός του ελέγχου, η παρουσίαση των διακρίσεων του ελέγχου, τα όργανα άσκησής του, η μελέτη των Διεθνών Προτύπων Ελέγχου, ΔΠΕ 315 ‘Έντοπισμός και εκτίμηση των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος μέσω κατανόησης της οντότητας και του περιβάλλοντός της’, ΔΠΕ 402 ‘Ελεγκτικά ζητήματα σχετικά με οντότητα που χρησιμοποιεί οργανισμό υπηρεσιών’ και ΔΠΕ 600 ‘Ειδικά ζητήματα – έλεγχοι οικονομικών καταστάσεων ομίλου (περιλαμβανόμενης της εργασίας ελεγκτών συστατικού)’

6.2 Ορισμός της Ελεγκτικής, του Ελέγχου - Σκοπός του Ελέγχου

Η ελεγκτική ορίζει κανόνες και αρχές πάνω στις οποίες θα πρέπει να στηρίζεται ο έλεγχος των οικονομικών μονάδων ως προς τις αρχές λειτουργίας τους και τα λογιστικά πρότυπα (ελληνικά και διεθνή) που ακολουθήθηκαν για τη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων.

Ο έλεγχος των επιχειρήσεων, κοινοπραξιών, νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα και μη, πραγματοποιείται για να διαπιστωθεί η νομιμότητα και η αξιοπιστία των δημοσιευμένων οικονομικών τους στοιχείων.

Σύμφωνα με την Αμερικανική Ένωση Λογιστικής, η «ελεγκτική» είναι μία συστηματική διαδικασία αντικειμενικής συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων που πιστοποιούν τις οικονομικές ενέργειες και γεγονότα και έχουν ως σκοπό την εξακρίβωση της ανταπόκρισης που υπάρχει μεταξύ των πιστοποιήσεων

και των κριτηρίων, για τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων σε ενδιαφερόμενους χρήστες³².

Οι Meigs και Larsen³³ ορίζουν την «ελεγκτική ως τον κλάδο της Οικονομικής των Επιχειρήσεων και Εκμεταλλεύσεων που πραγματεύεται τους γενικούς κανόνες, όρους και προϋποθέσεις για τη διενέργεια ελέγχου σε κάθε οικονομική μονάδα».

Ο Mattingly (1963) που ήταν και ένας από τους πρώτους συμβούλους του Σώματος Ορκωτών Λογιστών της χώρας μας, ορίζει τον έλεγχο, «ως την εξέταση των βιβλίων μιας οικονομικής μονάδος, των δικαιολογητικών εγγράφων, ώστε να αποδεικνύεται η αλήθεια, ακρίβεια και νομιμότητα των εγγράφων».

Επίσης, αναδεικνύοντας την αναγκαιότητα της «Ελεγκτικής» και του ελέγχου των οικονομικών μονάδων οποιασδήποτε νομικής μορφής, καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο έλεγχος και ειδικότερα, η ελεγκτική αποτελεί μία συστηματική διαδικασία συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων από ένα ανεξάρτητο και πλήρως καταρτισμένο πρόσωπο, τα οποία αφορούν μετρήσιμες πληροφορίες συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας, που έχουν ως σκοπό να ελέγξουν κατά πόσο οι πληροφορίες αυτές είναι αληθείς και ανταποκρίνονται στα κριτήρια που έχουν τεθεί.

Ο έλεγχος δεν πρέπει να αποτελεί τον «φόβο» των επιχειρήσεων, αλλά τον «θεματοφύλακα», ο οποίος ωθεί τις οικονομικές μονάδες κάθε μορφής να λειτουργούν σύμφωνα με τα διεθνή standards, να εφαρμόζουν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, τις αρχές και τους κανόνες τους στην παρουσίαση των οικονομικών τους καταστάσεων και κάθε στοιχείου που θα βοηθούσε τους χρήστες αυτών.

Ο σκοπός του ελέγχου είναι να προλαμβάνει, να αποκαλύπτει και να καταπολεμά τα ακούσια και εκούσια λογιστικά λάθη, να πιστοποιεί, αλλά όχι να εγγυάται απόλυτα την αξιοπιστία και την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων και την εφαρμογή των εκάστοτε φορολογικών διατάξεων.

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο ορισμός ελέγχου – ελεγκτικής και σκοπός αυτού, θα ήθελα να τονίσω ότι ο έλεγχος αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο που εξασφαλίζει την ορθή επιχειρηματική λειτουργία της κάθε οικονομικής μονάδας,

³² Νεγκάκης,, Ταχυνάκης, (2012), σελ. 3 -7

³³ Meigs, Larsen, Meigs (1984)

αφού την ωθεί να λειτουργεί εφαρμόζοντας τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, αλλά και εθνικά, καθώς και τους εκάστοτε νόμους.

6.3 Διακρίσεις Ελέγχων – Όργανα Άσκησης Ελέγχων

Οι έλεγχοι ανάλογα με το εύρος, το σκοπό της διενέργειάς τους, την εξάρτηση του ελεγκτή από την ελεγχόμενη εταιρεία, την περιοδικότητα και το αντικείμενο ελέγχου³⁴ διακρίνονται:

A) Ανάλογα με το εύρος :

- ✓ Σε γενικούς ελέγχους, οι οποίοι πραγματοποιούνται στις συνολικές δραστηριότητες της επιχείρησης και διενεργούνται σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.
- ✓ Σε ειδικούς ελέγχους, οι οποίοι πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες δραστηριότητες της επιχείρησης και οι οποίοι έχουν αιφνιδιαστικό χαρακτήρα

B) Ανάλογα με το σκοπό:

- Προληπτικοί έλεγχοι, οι οποίοι διενεργούνται για την πρόληψη των λαθών
- Κατασταλτικοί έλεγχοι, οι οποίοι έχουν σκοπό τους την εύρεση των ακούσιων ή εκούσιων λαθών και την καταστολή αυτών

Γ) Ανάλογα με την εξάρτηση του ελεγκτή από την ελεγχόμενη εταιρεία:

- Εσωτερικός έλεγχος, ο οποίος πραγματοποιείται από υπάλληλο της επιχείρησης, ο οποίος έχει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του «ελεγκτή», αλλά υπακούει στις εντολές της διοίκησης και μπορεί μερικές φορές ο διενεργούμενος απ' αυτόν έλεγχος να αποκλίνει από τις αρχές και τους κανόνες των διεθνών ελεγκτικών προτύπων.
- Εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο δεν έχει επαγγελματική και οικονομική εξάρτηση από τη ελεγχόμενη εταιρεία, διαθέτει σε μεγάλο βαθμό τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που απαιτούνται από τα διεθνή πρότυπα ελέγχου για την άσκηση του ελεγκτικού επαγγέλματος.

Δ) Ανάλογα με την περιοδικότητα:

³⁴ Νεγκάκης,, Ταχυνάκης, (2012). Καζαντζής, (2006)

- Μόνιμους ελέγχους, οι οποίοι πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια της χρήσης.
- Τακτικούς ελέγχους, οι οποίοι πραγματοποιούνται ανά έτος, εξάμηνο, τρίμηνο.
- Έκτακτους ελέγχους, οι οποίοι διενεργούνται έκτακτα και όχι προγραμματισμένα.

Ο έλεγχος αποτελεί μία συστηματική διαδικασία η οποία εκτελείται από εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές.

Ε) Ανάλογα με το αντικείμενο:

- Έλεγχοι Οικονομικών Καταστάσεων, οι οποίοι διενεργούνται για την εξασφάλιση της ορθότητας σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων
- Λειτουργικοί Έλεγχοι, οι οποίοι αξιολογούν την αποδοτικότητα κάθε τμήματος της οικονομικής μονάδας ως προς το επίπεδο εκτέλεσης των δραστηριοτήτων της
- Ειδικοί Έλεγχοι είναι οι έλεγχοι δικαστικού περιεχομένου
- Έλεγχοι της Διοίκησης, οι οποίοι διενεργούνται για την αξιολόγηση των διοικούντων της οικονομικής μονάδας
- Έλεγχοι συμμόρφωσης προς τους κανόνες και τις διαδικασίες που έχουν τεθεί από το κράτος και τους φορείς ελέγχου
- Έλεγχοι κοινωνικής ευθύνης, οι οποίοι διενεργούνται για να επαληθεύσουν την κοινωνική ευθύνη (προσφορές, δωρεές) και αφορά τους πελάτες και τους εργαζόμενους της οντότητας

Τα όργανα που ασκούν ελεγκτικό έργο είναι :

Α) Το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ), του οποίου ανάμεσα στις κύριες αρμοδιότητές του είναι η έκδοση οδηγιών στις οποίες θα πρέπει να στηρίζονται οι έλεγχοι των οικονομικών μονάδων, η επιμόρφωση και η εποπτεία του έργου των μελών του.

Β) Η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) , η οποία έχει ως κύριο έργο της την εξασφάλιση της ποιότητας των ελέγχων.

Γ) Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς με έργο της την τήρηση της νομιμότητας των συναλλαγών και της ομαλής λειτουργίας της χρηματιστηριακής αγοράς.

Δ) Ειδικοί Ελεγκτές Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίοι επαγρυπνούν για την τήρηση της ‘πιστότητας’ των οικονομικών καταστάσεων τόσο των επιχειρήσεων, όσο και των Ν.Π.Δ.Δ., (φορολογικοί ελεγκτές, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κ.α.).

6.4 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου

Τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (International Auditing Standards) εκδίδονται από το Διεθνές Συμβούλιο Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης (International Auditing and Assurance Standards Board ‘IAASB’) και έχουν ως στόχο και σκοπό να σταθούν ως αρωγοί του ελεγκτικού έργου τόσο σε επίπεδο ελεγκτών, όσο και στο επίπεδο των χρηστών αυτού του έργου.

Σύμφωνα με την Ε.Δ.ΕΛ.³⁵ τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου και τα Διεθνή Πρότυπα Δικλίδων Ποιότητας εκδόθηκαν το 2009 από το Διεθνές Συμβούλιο Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης (IAASB) της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC) στην αγγλική γλώσσα³⁶ και το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ) τα μετέφρασε έχοντας την εξουσιοδότηση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) το 2010. Αναπαράγονται με την έγκριση της ‘IFAC’.

Το IAASB εκτός από την έκδοση των ΔΠΕ, είναι αρμόδιο και για την παραγωγή ελεγκτικών οδηγιών που παρέχουν επεξηγηματικές οδηγίες στους ‘ασκούντες’ τον έλεγχο (ορκωτοί ελεγκτές, επαγγελματίες ελεγκτές), έτσι ώστε η εφαρμογή των ΔΠΕ να είναι αποτελεσματική.

Τα ΔΠΕ έχουν ως σκοπό τους την υποβοήθηση στη διενέργεια ‘ορθών’ ελέγχων. Ελέγχων που θα διακρίνονται για την ποιότητά τους, την ορθότητά τους και θα διασφαλίζουν σε αυτούς που ασκούν τον έλεγχο την ανεξαρτησία, ακεραιότητα, αντικειμενικότητα και την παροχή ενός ‘ελέγχου’ ποιοτικού και αποτελεσματικού στους χρήστες του που μπορεί να είναι είτε στελέχη της επιχείρησης, εργαζόμενοι κλπ, είτε να βρίσκονται εκτός της επιχείρησης και να είναι προμηθευτές, πελάτες, κράτος, δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς κ.α.

³⁵ Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.) είναι ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου.

³⁶ Πρωτότυπος Τίτλος: ‘IFAC Handbook of International Standards on Auditing and Quality Control’ ISBN number: 978-1-934779-92-7

Τα ΔΠΕ, τα οποία εφαρμόζονται κατά κύριο λόγο κατά τον έλεγχο των κοινοπραξιών, είναι το ΔΠΕ 315, 402 και 600 και τούτα εξετάζονται στην εν λόγω διπλωματική εργασία.

6.5 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 315³⁷ «Εντοπισμός και Εκτίμηση των Κινδύνων Ουσιώδους Σφάλματος μέσω Κατανόησης της Οντότητας και του Περιβάλλοντός της».

Επειδή η Κοινοπραξία αποτελεί μία ιδιαίτερη μορφή επιχειρησιακής δραστηριότητας στην οποία μετέχουν δύο και συνήθως περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την επίτευξη κοινών στόχων όπως π.χ. η δημιουργία ενός υποθαλάσσιου αγωγού αερίου, γι' αυτό και οι υπηρεσίες ελέγχου τόσο του εσωτερικού και εξωτερικού είναι επιτακτικές για την ορθολογικότερη ενημέρωση τόσο των μελών της κοινοπραξίας όσο και των εξωτερικών χρηματοδοτών της όπως είναι οι τράπεζες. Οπότε, κρίνεται επιτακτική η εφαρμογή των ΔΠΕ από τις κοινοπραξίες.

Το ΔΠΕ 315 ισχύει για τους ελέγχους των οικονομικών καταστάσεων για περιόδους που αρχίζουν από τις 15 Δεκεμβρίου ή αργότερα και θα πρέπει να εφαρμόζεται παράλληλα με το ΔΠΕ 200 «Γενικοί στόχοι του ανεξάρτητου ελεγκτή και η διενέργεια ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου».

Εφαρμόζεται για να εντοπίζει και να εκτιμά τους κινδύνους δημιουργίας σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις, μέσω της κατανόησης της οικονομικής οντότητας και του περιβάλλοντος που αυτή δραστηριοποιείται, περιλαμβανομένων των εσωτερικών δικλίδων της οντότητας, ενέργειες οι οποίες σχεδιάζονται και υλοποιούνται από την οικονομική οντότητα για την επίτευξη των στόχων της στο μέρος που αφορά την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής αναφοράς, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των λειτουργιών και τη λειτουργία της σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο του περιβάλλοντός της.

Για την κατανόηση του ΔΠΕ 315 αναλύονται οι παρακάτω όροι:

- ✓ **Ισχυρισμοί – Διαβεβαιώσεις** της διοίκησης ρητές ή κατ' άλλο τρόπο, οι οποίες εντάσσονται στις οικονομικές καταστάσεις, όπως χρησιμοποιούνται

³⁷ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τεύχος δεύτερο)

από τον ελεγκτή για να εξετάσει τους διαφορετικούς τύπους ενδεχόμενων σφαλμάτων που μπορεί να λαμβάνουν χώρα

- ✓ **Επιχειρηματικός Κίνδυνος**, ο οποίος προκύπτει από σοβαρές καταστάσεις, γεγονότα, ενέργειες ή μη, περιστάσεις και μπορεί να επηρεάσει την επιχειρηματική δραστηριότητα της οντότητας και την υλοποίηση των στόχων της μέσω των στρατηγικών της.
- ✓ **Εσωτερικές Δικλίδες**, ενέργειες οι οποίες σχεδιάζονται και υλοποιούνται από την οικονομική οντότητα για την επίτευξη των στόχων της, στο μέρος που αφορά την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής αναφοράς, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των λειτουργιών και τη λειτουργία της σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο του περιβάλλοντός της.
- ✓ **Διαδικασίες Εκτίμησης Κινδύνου**, Οι ελεγκτικές διαδικασίες που επιτελούνται για την κατανόηση της οικονομικής οντότητας και του περιβάλλοντός της, για τον εντοπισμό και μέτρηση των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος που οφείλονται είτε σε απάτη, είτε σε σφάλμα.
- ✓ **Σοβαρός κίνδυνος**, κίνδυνος ουσιώδους σφάλματος που έχει εντοπιστεί και εκτιμηθεί και που κατά την άποψη του ελεγκτή απαιτεί ειδική ελεγκτική εξέταση.

Για τη διεξαγωγή του ελεγκτικού έργου³⁸ στην οικονομική οντότητα που μπορεί να έχει τη μορφή κοινοπραξίας, πολλές από τις πληροφορίες που εξάγονται από τις διερευνητικού χαρακτήρα ερωτήσεις του ελεγκτή λαμβάνονται από τη διοίκηση και εκείνους που είναι υπεύθυνοι για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

Πιο συγκεκριμένα, ο ελεγκτής των οικονομικών μονάδων για να λάβει πληροφορίες και να εντοπίσει κινδύνους ουσιώδους σφάλματος διενεργεί ερωτήσεις προς όλους τους εργαζομένους της οντότητας σε όποιο επίπεδο ιεραρχίας και αν βρίσκονται.

Έτσι, οι ερωτήσεις διερευνητικού χαρακτήρα του ελεγκτή απευθύνονται:

- στο προσωπικό της οντότητας, το οποίο επεξεργάζεται και καταγράφει ασυνήθιστες συναλλαγές. Βοηθούν τον ελεγκτή στην κατανόηση και στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών.

³⁸ ΔΠΕ 315, παρ. Α6

- στο νομικό σύμβουλο της επιχείρησης είναι δυνατόν να δίδουν πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωση ή μη στους νόμους και κανόνες, τις δίκες που εκκρεμούν σε σχέση με την οντότητα, τις δεσμεύσεις, τις ρυθμίσεις στις κοινοπραξίες με τους εταίρους, τους όρους της σύμβασης .
- στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση μπορεί να βοηθήσουν τον ελεγκτή να κατανοήσει το περιβάλλον στο οποίο καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις.
- στο προσωπικό εσωτερικού ελέγχου παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου που εκτελούνται κατά τη διάρκεια του έτους και αν η διοίκηση της οικονομικής οντότητας είναι δεκτική στον εσωτερικό έλεγχο και δέχεται την αξιολόγηση και τις συμβουλές του εσωτερικού ελέγχου.
- στο προσωπικό μάρκετινγκ και πωλήσεων μπορεί να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με αλλαγές στις στρατηγικές μάρκετινγκ και πωλήσεων της οικονομικής οντότητας, ή συμβατικών διακανονισμών με πελάτες της.

Ο ελεγκτής μιας οικονομικής οντότητας και δη μιας κοινοπραξίας κατανοώντας τη φύση της οντότητας, αντιλαμβάνεται θέματα³⁹ τα οποία σχετίζονται με:

- δομή της οικονομικής οντότητας, αν είναι σύνθετη π.χ. έχει να κάνει με όμιλο εταιρειών, με οντότητα που δραστηριοποιείται σε πολλές τοποθεσίες, όπως κοινοπραξίες τεχνικών έργων που αναλαμβάνουν τεχνικά έργα σε διάφορες τοποθεσίες και χώρες ανά τον κόσμο. Οι σύνθετες τούτες δομές αναδεικνύουν κινδύνους ουσιώδους σφάλματος. Τα ζητήματα αυτά είναι δυνατόν να περιέχουν την κατάλληλη λογιστικοποίηση των κοινοπραξιών.
- την κυριότητα και τις σχέσεις μεταξύ των μελών- εταίρων, που βοηθούν τον ελεγκτή να αντιληφθεί εάν οι συναλλαγές μεταξύ των μελών έχουν λογιστικοποιηθεί κατάλληλα.

Τελικά, ο ελεγκτής για να κατανοήσει τη φύση της οντότητας και να ασκήσει τον κατάλληλο έλεγχο σ' αυτήν, που είναι άλλωστε και ένας από τους στόχους αυτού του ελεγκτικού προτύπου, θα πρέπει να εξετάσει: τις επιχειρηματικές της λειτουργίες, τις πηγές των εσόδων της, τις συμμαχίες, την τοποθεσία εγκατάστασης, τους βασικούς της πελάτες, προμηθευτές, συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, επενδυτικές δραστηριότητες, απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, επενδύσεις σε

³⁹ ΔΠΕ 315, παρ.Α24

τίτλους, συμμετοχή σε συγγενείς οντότητες, διάρθρωση χρέους, αριθμός απασχολουμένων και συνθήκες απασχόλησης, πληροφορίες σχετικά με τους εταίρους (εμπειρία, επιχειρηματική φήμη), χρήση λογιστικών αρχών και πρακτικών αναγνώρισης εσόδων, λογιστική εύλογης αξίας, έσοδα και υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα, ασυνήθιστες συναλλαγές και λογιστικοποίηση αυτών.

6.6 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 402 ⁴⁰ «Ελεγκτικά ζητήματα σχετικά με οντότητα που χρησιμοποιεί οργανισμό υπηρεσιών»

Το ΔΠΕ 402 ισχύει για τους ελέγχους των οικονομικών καταστάσεων για περιόδους που αρχίζουν από τις 15 Δεκεμβρίου ή αργότερα και θα πρέπει να εφαρμόζεται παράλληλα με το ΔΠΕ 200 «Γενικοί στόχοι του ανεξάρτητου ελεγκτή και η διενέργεια ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου».

Η ορθή εφαρμογή του από τον ελεγκτή, τον βοηθά να αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια, όταν η οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες ενός ή περισσότερων οργανισμών υπηρεσιών. Εφαρμόζεται παράλληλα με το ΔΠΕ 315⁴¹ και ΔΠΕ 330⁴² και στηρίζει τον ελεγκτή στην κατανόηση της ελεγχόμενης οντότητας και στον εντοπισμό του κινδύνου εντοπισμού σφάλματος

Υπάρχουν επιχειρήσεις οι οποίες αναθέτουν ορισμένους τομείς τους, οι οποίοι αναφέρονται στην εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου, π.χ. της φορολογικής τους συμμόρφωσης έως και της εκτέλεσης ορισμένων λειτουργιών τους σε οργανισμούς υπηρεσιών .

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από οργανισμό υπηρεσιών είναι σχετικές με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων μιας οντότητας, όταν οι υπηρεσίες εκείνες, και οι δικλίδες τους, αποτελούν μέρος του πληροφοριακού συστήματος της οντότητας, περιλαμβανομένων και των σχετικών επιχειρηματικών διαδικασιών, που είναι σχετικές με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Είναι πιθανό οι περισσότερες δικλίδες του οργανισμού υπηρεσιών να έχουν σχέση με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, υπάρχουν όμως και δικλίδες σε σχέση με τον έλεγχο, όπως δικλίδες επί της προστασίας στοιχείων του ενεργητικού (π.χ. μηχανολογικός εξοπλισμός)

⁴⁰ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τεύχος δεύτερο

⁴¹ ΔΠΕ 315 «Εντοπισμός και Εκτίμηση των Κινδύνων Ουσιώδους Σφάλματος μέσω Κατανόησης της Οντότητας και του Περιβάλλοντός της»

⁴² ΔΠΕ 330 « Οι αντιδράσεις του ελεγκτή στους εκτιμώμενους κινδύνους»

Οι κανόνες του παρόντος ΔΠΕ εφαρμόζονται για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων. Δεν ακολουθείται για υπηρεσίες που παρέχονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προς την οντότητα, οι οποίες αφορούν επεξεργασία συναλλαγών λογαριασμού μέσω επιταγών από την τράπεζα ή συναλλαγών τίτλων από χρηματιστή.

Το ΔΠΕ 402 δεν συνάδει στον έλεγχο συναλλαγών που αφορούν ιδιοκτησιακά χρηματοοικονομικά συμφέροντα σε άλλες οντότητες όπως εταιρείες, συνεταιρισμοί και κοινοπραξίες, όταν αυτά τα συμφέροντα λογιστικοποιούνται αναφορικά στους κατόχων αυτών.

Ένας οργανισμός υπηρεσιών⁴³ είναι δυνατόν να ορίζει πολιτικές και διαδικασίες που επηρεάζουν τις εσωτερικές δικλίδες της οντότητας. Οι πολιτικές αυτές του οργανισμού υπηρεσιών επηρεάζονται από τη φύση υπηρεσιών που παρέχει στην οντότητα, καθώς και του μεγέθους των συναλλαγών που ενεργεί για αυτήν.

Τελικά πολλές φορές οι συναλλαγές της οντότητας με τους οργανισμούς υπηρεσιών μπορεί να φαίνεται ότι δεν επηρεάζουν την εγκυρότητα των οικονομικών της καταστάσεων, παρόλα αυτά όμως η φύση των συναλλαγών μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον του ελεγκτή της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.

6.7 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 600⁴⁴ «Ειδικά ζητήματα – έλεγχοι οικονομικών καταστάσεων ομίλου (περιλαμβανόμενης της εργασίας ελεγκτών συστατικού)»

Το ΔΠΕ 600 ισχύει για τους ελέγχους των οικονομικών καταστάσεων για περιόδους που αρχίζουν από τις 15 Δεκεμβρίου ή αργότερα και θα πρέπει να εφαρμόζεται παράλληλα με το ΔΠΕ 200 «Γενικοί στόχοι του ανεξάρτητου ελεγκτή και η διενέργεια ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου».

Εφαρμόζεται για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των ομίλων. Ο εκτελών ελεγκτικό έργο προσαρμόζει το ΔΠΕ 600 κατάλληλα και ζητά τις υπηρεσίες ελεγκτών που δεν εμπλέκονται στον παρόντα έλεγχο, όπως π.χ. κατά την

⁴³ ΔΠΕ 402, παρ.Α6

⁴⁴ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τεύχος δεύτερο

επιθεώρηση των περιουσιακών στοιχείων μέσω της φυσικής του παρουσίας, μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή άλλου ελεγκτή.

Για την κατανόηση του ΔΠΕ 600 αναλύονται οι παρακάτω όροι:

- ❖ **Συστατικό – Οντότητα ή επιχειρηματική δραστηριότητα**, για την οποία η διοίκηση του ομίλου ή του συστατικού συντάσσει χρηματοοικονομικές πληροφορίες που πρέπει να συμπεριληφθούν στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου.
- ❖ **Ελεγκτής συστατικού**, ελεγκτής ο οποίος, με αίτημα της ομάδας ανάθεσης του ομίλου, ασκεί τον έλεγχο επί χρηματοοικονομικών πληροφοριών που σχετίζονται με συστατικό για τον έλεγχο του ομίλου.
- ❖ **Διοίκηση συστατικού**, η διοίκηση που είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών του συστατικού.
- ❖ **Ουσιώδες μέγεθος συστατικού**, το ουσιώδες μέγεθος για συστατικό που καθορίζεται από την ομάδα ανάθεσης του ομίλου.
- ❖ **Όμιλος**, όλα τα συστατικά τα οποία είναι περισσότερα από ένα και των οποίων οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου.
- ❖ **Έλεγχος ομίλου**, ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων του ομίλου.
- ❖ **Γνώμη ελέγχου για όμιλο**, η γνώμη ελέγχου επί των οικονομικών καταστάσεων του ομίλου.
- ❖ **Εταίρος ανάθεσης ομίλου**, ο εταίρος ή άλλο πρόσωπο στη λογιστική επιχείρηση, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ανάθεση ελέγχου του ομίλου και για την διενέργειά του, καθώς και για την έκθεση του ελεγκτή επί των οικονομικών καταστάσεων του ομίλου.
- ❖ **Δικλίδες σε επίπεδο ομίλου**, δικλίδες που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται από τη διοίκηση του ομίλου σχετικά με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση του.
- ❖ **Σημαντικό συστατικό**, συστατικό που προσδιορίζεται από την ομάδα ανάθεσης του ομίλου και το οποίο είναι σημαντικό από χρηματοοικονομικής πλευράς για τον όμιλο και το οποίο λόγω της ιδιαίτερης φύσης του είναι πιθανόν να περιλαμβάνει κινδύνους ουσιώδους σφάλματος επί των οικονομικών του ομίλου.

Το παρόν Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο συμβάλλει στην απόκτηση των κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τις οικονομικές πληροφορίες των

συστατικών- δραστηριοτήτων και τη διαδικασία ενοποίησης. Επίσης, με την εφαρμογή του ΔΠΕ 600, ο ελεγκτής μπορεί να εκφράσει ανεξάρτητα τη γνώμη του για το αν οι οικονομικές καταστάσεις του ομίλου έχουν συνταχθεί μέσα στα πλαίσια της εφαρμοστέας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Η δομή του ομίλου⁴⁵ επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο προσδιορίζονται τα συστατικά του. Για παράδειγμα, το σύστημα χρηματοοικονομικής αναφοράς του ομίλου μπορεί να βασίζεται σε οργανωτική δομή που προβλέπει οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες να καταρτίζονται από τη μητρική και από μία ή περισσότερες θυγατρικές, κοινοπραξίες ή εκδότες και λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης ή του κόστους ή από τα κεντρικά γραφεία και από έναν ή περισσότερους τομείς ή κλάδους, ή συνδυασμό των δύο.

Υπάρχουν όμιλοι, οι οποίοι οργανώνουν το σύστημα της χρηματοοικονομικής τους πληροφόρησης κατά λειτουργία ή υπηρεσία ή ομάδες υπηρεσιών, ή προϊόν ή κατά ομάδες προϊόντων ή κατά γεωγραφική τοποθεσία. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο όμιλος καταρτίζει χρηματοοικονομικές πληροφορίες για την οντότητα ή επιχειρηματική δραστηριότητα, οι οποίες περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου και μπορεί να είναι κατά λειτουργία, ή προϊόν, ή υπηρεσία, ή ομάδα προϊόντων, ή ομάδα υπηρεσιών, ή γεωγραφική τοποθεσία.

Σύμφωνα με το πρότυπο, αν δεν υπάρχει αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ της ομάδας ανάθεσης του ομίλου και των ελεγκτών συστατικών, υπάρχει κίνδυνος η ομάδα ανάθεσης του ομίλου να μην μπορεί να αποκτήσει τα απαραίτητα και επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια επί των οποίων θα βασιστεί η γνώμη ελέγχου του ομίλου.

⁴⁵ ΔΠΕ 600, παρ.Α2

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 7

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

7.1 Εισαγωγή

Στο εν λόγω κεφάλαιο, μελετούνται περιπτώσεις κοινοπραξιών⁴⁶ και εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με τους λόγους δημιουργίας τους, της επιτυχίας ή αποτυχίας τους.

7.2 Μελέτη Περιπτώσεων

□ Κοινοπραξία της ICA από USA και της BDC από Botswana

Η Interkiln Corporation of America (ICA) είναι μία ιδιωτική αμερικανική εταιρεία με έδρα της το Τέξας και έχει ως αντικείμενο εργασίας της, την κατασκευή κεραμικών ειδών σ' όλο τον κόσμο. Η εταιρεία αυτή παρείχε τεχνικές γνώσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες και μ' αυτό τον τρόπο έγινε μία απ' τις πιο σημαντικές κατασκευαστικές εταιρείες κεραμικών ειδών ανά τον κόσμο. Τα κέρδη της εταιρείας είναι βραχυπρόθεσμα και προέρχονται κυρίως από δύο πηγές, την παροχή υπηρεσιών διοίκησης επιχειρήσεων (management) και τις πωλήσεις εξοπλισμού. Αναγνωρίζοντας αυτή τους την αδυναμία, αποφάσισαν να αναζητήσουν μία μακροπρόθεσμη επενδυτική ευκαιρία, η οποία θα τους προσέφερε σταθερή ροή χρημάτων για μία μεγαλύτερη χρονική περίοδο. Αυτή η ευκαιρία ήταν η δημιουργία κοινοπραξίας με τη 'Botswana Development Corporation'.

Η Botswana Development Corporation (BDC) είναι κρατική εταιρεία και αποτελεί μία προσπάθεια της κυβέρνησης της χώρας για να αναπτυχθεί η βιομηχανία της και η επιχειρηματικότητά της. Τα project που αναλάμβανε αφορούσαν κυρίως τον κατασκευαστικό τομέα. Κύριος στόχος της, ήταν τα μακροπρόθεσμα κέρδη. Παρόλα αυτά, οι αποφάσεις της εταιρείας επηρεάζονταν από τις πολιτικοοικονομικές συνθήκες. Η εταιρεία ήταν αποφασισμένη να σπάσει το μονοπώλιο των ξένων προμηθευτών τούβλων. Η κυβέρνηση τότε πήρε την απόφαση να αποκτήσει η χώρα ένα εργοστάσιο το οποίο θα παρήγαγε οικοδομικά υλικά. Γι' αυτό το λόγο έψαχνε μία εταιρεία που θα μπορούσε να αναλάβει αυτό το project.

⁴⁶ Hisrich, (1997), σελ. 152-170

Η συμφωνία έδειχνε ιδανική και για τις δύο πλευρές. Η BDC θα εκπλήρωνε τους στόχους της με τη δημιουργία νέας βιομηχανίας και θέσεων εργασίας, ενώ παράλληλα θα λάμβανε και τεχνική υποστήριξη. Η ICA προσφέροντας υποστήριξη στη διοίκηση της επιχείρησης και πουλώντας τον ειδικό εξοπλισμό θα αποκτούσε βραχυπρόθεσμα κέρδη, ενώ ταυτόχρονα μακροπρόθεσμα θα αποκτούσε κέρδη από τις κοινές μετοχές και την αμοιβή για την υποστήριξη στη διοίκηση της επιχείρησης.

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΟΓΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

A. Κριτήρια σχεδιασμού

1. Ετήσια παραγωγή

α. 25.000.000 πήλινα τούβλα και κεραμικά προϊόντα ή 60.000 τόνους

β. Πρόβλεψη για επέκταση 2.000.000 λούστρινων πλακιδίων

2. Βασικά προϊόντα

α. Τούβλο πρόσοψης 222 X 106 X 73 mm @ 2.4 kg.ea.

β. Τούβλο απλό 222 X 106 X 73 mm @ 2.4 kg.ea.

γ. Κεραμίδι 222 X 106 X 10 mm @ 1.2 kg./ ζευγάρι

δ. Οδοστρωτήρας 222 X 106 X 25 mm @ 2.4 kg./ ζευγάρι

ε. Κεραμίδι στέγης 420 X 420 X 15 mm @ 2.6 kg.ea.

στ. Κορυφογραμμή πλακιδίων 400 X 220 X 15 mm @ 2.2 kg.ea.

3. Σχέδιο παραγωγής

<u>1.000)</u> Προϊόντα <u>Πέμπτος</u>	<u>Χρόνια λειτουργίας (προϊόντα X</u>		
	<u>Πρώτος</u>	<u>Τρίτος</u>	
α. Τούβλο πρόσοψης	4.200	5.400	6.000
β. Τούβλο απλό	7.000	9.000	10.000
γ. Κεραμίδι	1.400	1.800	2.000
δ. Οδοστρωτήρας	3.500	4.500	5.000

ε. Κεραμίδι στέγης	1.260	1.620	1.000
στ. Κορυφογραμμή πλακιδίων	140	180	200

4. Σχέδιο λειτουργίας

α. Προετοιμασία πηλού	8 ώρες/ημέρα, 6 ημέρες/εβδομάδα, 300 ημέρες/χρόνο
β. Φορμάρισμα και πίεση	8 ώρες/ημέρα, 6 ημέρες/εβδομάδα, 300 ημέρες/χρόνο
γ. Στέγνωμα και ψήσιμο	24 ώρες/ημέρα, 7 ημέρες/εβδομάδα, 365 ημέρες/χρόνο
δ. Διαχωρισμός, συσκευασία και αποθήκευση	8 ώρες/ημέρα, 6 ημέρες/εβδομάδα, 300 ημέρες/χρόνο
ε. Υπηρεσίες	8 ώρες/ημέρα, 6 ημέρες/εβδομάδα, 300 ημέρες/χρόνο

5. Ακατέργαστη πρώτη ύλη

	<u>Χρόνια λειτουργίας (εκατομμύρια τόνων)</u>		
	<u>Πρώτος</u>	<u>Τρίτος</u>	<u>Πέμπτος</u>
Αποθέματα πηλού	42.000	54.000	60.000

6. Καύσιμα, Ενέργεια, Νερό

α. Άνθρακας ασφάλτου	235 kg/1000 προϊόντα ή 5.900.000 τόνοι/ χρόνο
β. Πετρέλαιο ντίζελ	10 lt/1000 προϊόντα ή 25.000 lt/ χρόνο
γ. Ηλεκτρικό ρεύμα	200 KW/1000 προϊόντα ή 5.000.000 KW/ χρόνο
δ. Νερό	100 lt/1000 προϊόντα ή 2.500.000 lt/ χρόνο

7. Ανθρώπινο δυναμικό

	<u>Βάρδιες</u>		
	<u>Πρώτη</u>	<u>Δεύτερη</u>	<u>Τρίτη</u>
α. Μάνατζμεντ και γραφεία	21	0	0
β. Παραγωγή	71	6	6

γ. Εργαστήριο	9	0	0
Σύνολο	101	6	6

8. Περιοχή εργοστασίου

27.000 τ.μ. γης

B. Οικονομικά κριτήρια

1. Τιμή πώλησης των προϊόντων

α. Τούβλο πρόσοψης	@USD 220/1.000 προϊόντα
β. Τούβλο απλό	@USD 125/1.000 προϊόντα
γ. Κεραμίδι	@USD 275/1.000 προϊόντα
δ. Οδοστρωτήρας	@USD 330/1.000 προϊόντα
ε. Κεραμίδι στέγης	@USD 440/1.000 προϊόντα
στ. Κορυφογραμμή πλακιδίων	@USD 880/1.000 προϊόντα

2. Έσοδα(USD X 1.000)

	<u>Χρόνος λειτουργίας</u>		
	<u>Πρώτος</u>	<u>Τρίτος</u>	<u>Πέμπτος</u>
Σύνολο προϊόντων	4.016,6	5.164,2	5.738

3. Συνολική επένδυση

α. Συνολικά πάγια κεφάλαια	-USD 11.960.000
β. Εργασιακά κεφάλαια	-USD 500.000

4. Κεφαλαιοποίηση μετοχής και Χρηματοδότηση

α. Αρχικό κεφάλαιο	
- 55% Botswana Development Corp.	USD 2.375.000

-25% Interkiln Corp. USD 1.080.000

-20% Άλλοι Αμερικανοί επενδυτές USD 865.000

β. Τοπικό δάνειο για το project από BDC USD 3.575.000

γ. Τοπικό δάνειο για το project USD 2.905.000

δ. Τοπικό ενδιάμεσο δάνειο τόκων USD 1.160.000

ε. Τοπικό δάνειο υπερανάληψης USD 500.000

5. Λειτουργικό κόστος (USD X 1.000)

	<u>Χρόνος λειτουργίας</u>		
	<u>Πρώτος</u>	<u>Τρίτος</u>	<u>Πέμπτος</u>
α. Άμεσο λειτουργικό κόστος	738	989,75	989,75
β. Έξοδα εργοστασίου	175	175	175
γ. Διοικητικά έξοδα	411,1	411,1	411,1
δ. Έξοδα πώλησης και διανομής	38,37	38,37	38,37
ε. Απόσβεση	1.185,88	1.185,88	1.185,88
στ. Έξοδα χρηματοδότησης	843,15	592,69	293,47
Συνολικά έξοδα παραγωγής	3.473,3	3.392,79	3.093,57

6. Κέρδος

	<u>Χρόνος λειτουργίας</u>		
	<u>Πρώτος</u>	<u>Τρίτος</u>	<u>Πέμπτος</u>
α. Έσοδα πώλησης	3.896.102	5.009.274	5.565.860
β. Εγγύηση λειτουργίας	1.301.945	2.209.167	2.765.752
γ. Κόστος χρηματοδότησης	843.151	592.693	293.468
δ. Κέρδος (μικτό)	458.794	1.161.474	2.472.284
ε. Φόροι	-	161.647	741.685
στ. Κέρδος (καθαρό)	458.794	1.454.427	1.730.599

ζ. Ποσοστό επιστροφής από πωλήσεις	11.42	28,17	30,16
η. Ποσοστό επιστροφής από αξία κτήματος	10,62	33,67	40.06
θ. IRR επί της καθαρής αξίας-25,06%			

Η ανωτέρω κοινοπραξία, κυρίως λόγω της πολιτικής αστάθειας, δεν ήταν επικερδής και κατέληξε σε χρεοκοπία. Δεδομένης της τωρινής κατάστασης ο γενικός διευθυντής της κοινοπραξίας αποφάσισε ότι υπάρχουν μόνο τρεις βιώσιμες λύσεις:

1. Και οι δύο συνεργάτες (ICA, BDC) πρέπει να επενδύσουν περισσότερες μετοχές, ώστε να μπορούν να πληρώνουν τα μηνιαία έξοδα.
2. Να ζητήσουν από την τράπεζα ένα συμπληρωματικό δάνειο, ώστε η κοινοπραξία να παραμείνει ζωντανή μέχρι να αυξηθούν οι πωλήσεις.
3. Να κλείσει προσωρινά το εργοστάσιο.

□ ***Κοινοπραξία της Heartware και της Electrophysiology Company (EPCO)***

Η εταιρία Heartware κατασκευάζει και προμηθεύει την αγορά με ιατρικό εξοπλισμό. Η έδρα της είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ενώ η κατασκευή του προϊόντος και η τεχνική υποστήριξη βρίσκονται στην Ολλανδία. Η εταιρία ιδρύθηκε το 1989 και πρώτος της στόχος, ήταν η σύναψη μιας συνεργασίας με μία ισχυρή στο συγκεκριμένο τομέα εταιρία, η οποία θα τους εξασφάλιζε αγοραστές για το παραγόμενο προϊόν. Μακροπρόθεσμος στόχος ήταν η εξαγορά της εν λόγω εταιρίας (Heartware), ώστε οι μέτοχοί της να αποκτήσουν έσοδα απ' αυτή τους την επένδυση. Τότε η EPCO, μία αμερικάνικη εταιρία που ειδικευόταν στον εξοπλισμό που αφορούσε τον εντοπισμό και τη θεραπεία της αρρυθμίας πρότεινε στη Heartware να συνεργαστούν.

Ύστερα από μακρόχρονες διαπραγματεύσεις λόγω γραφειοκρατικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε η Heartware, η σύναψη της συνεργασίας δεν πραγματοποιήθηκε. Παρόλο που μετά από σύντομο χρονικό διάστημα το πρόβλημα είχε λυθεί, η EPCO δεν επιθυμούσε πλέον τη συνεργασία, καθώς είχε καταφέρει να

αποσπάσει τις πληροφορίες που χρειαζόταν σχετικά με την τεχνογνωσία του δικού της εξοπλισμού, οπότε μία κοινοπραξία με τη Heartware δε θα της ήταν πλέον ωφέλιμη.

□ ***Κοινοπραξία Datacom Software Research (DSR) και Sokkisha Company Limited***

Η εταιρία DSR ιδρύθηκε το 1982 με έδρα της τη Νέα Ζηλανδία. Το προϊόν που παράγει και εμπορεύεται είναι λογισμικό για επιστημονική έρευνα σε ξηρά και θάλασσα. Παρόμοια είναι και η δραστηριότητα της Sokkisha Company Limited από την Ιαπωνία. Και οι δύο εταιρίες επιθυμούσαν τη συνεργασία, διότι είχαν έναν κοινό στόχο: την είσοδο σε διεθνείς αγορές. Αυτή η «συμμαχία» μπορεί να χαρακτηριστεί επιτυχημένη, γιατί σύμφωνα με τους J. Bleeke and D. Ernst και οι δύο σύμμαχοι είναι ισχυροί και έχουν παρεμφερείς στόχους.

□ ***Κοινοπραξία της MANA Systems Ltd (MLS) και της Fujitsu***

Η εταιρία MLS κατασκευάζει και πουλά λογισμικό για μια πληθώρα διαδικασιών προγραμματισμού. Η MLS όντας μια τοπική επιχείρηση είχε ανάγκη από μία συνεργασία που θα της παρείχε οικονομική ασφάλεια μέσω της οικονομίας κλίμακας, καθώς και πρόσβαση στα κατάλληλα τεχνικά μέσα που θα της παρείχαν τη δυνατότητα να βελτιώσει τα προϊόντα της. Η εταιρία Fujitsu, με έδρα της την Ιαπωνία, αποτελούσε την ιδανική συνεργασία, διότι θεωρούνταν κορυφαία εταιρία στον τομέα των λογισμικών. Αφού ακολούθησαν αρκετές διαπραγματεύσεις, αποφάσισαν να συνάψουν συμφωνία για την αναβάθμιση των προϊόντων τους, την πώληση προγραμμάτων σε όλες τις χώρες πλην της Ιαπωνίας, ώστε να μην υποβαθμιστούν τα ήδη υπάρχοντα προϊόντα της Fujitsu.

Από τη μελέτη των παραπάνω περιπτώσεων σύστασης κοινοπραξιών καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για συμμαχίες «σκαλωσιές» σύμφωνα με τους J. Bleeke and D. Ernst.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Τα συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από τη συγγραφή τούτης της διπλωματικής εργασίας είναι τα εξής κάτωθι:

Πρώτον, η κοινοπραξία είναι μία μορφή εταιρείας, η οποία χρησιμοποιείται ευρέως στη εγχώρια και διεθνή αγορά από τη δεκαετία του 1980 και συνεχίζει να αποτελεί την πιο διαδεδομένη μορφή συμφωνίας, καθότι πρόκειται για μία βραχυπρόθεσμη μορφή συμφωνίας, στην οποία δύο ή και περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συμπράττουν από κοινού, επιδιώκοντας την επίτευξη των ποικίλων στόχων τους και διατηρώντας τη νομική τους αυτοτέλεια. Επίσης, διοικείται από το διαχειριστή της τον οποίον ορίζουν τα μέλη της.

Δεύτερον, οι κοινοπραξίες εμφανίζονται κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα, τον ασφαλιστικό, την κτηματική περιουσία, τις ναυτιλιακές γραμμές, τις ιατρικές υπηρεσίες και τις βιομηχανίες πετρελαίου και αερίου. Στην Ελλάδα υπάρχουν κυρίως κοινοπραξίες κατασκευαστικών εταιριών εκτέλεσης τεχνικών έργων δημοσίων ή ιδιωτικών (κατασκευή δρόμων, έργων ΔΕΚΟ), πλοιοκτητών, καθώς και κοινοπραξίες αγροτικών συνεταιρισμών.

Τρίτον, θεωρώντας ότι η κοινοπραξία είναι μία από κοινού ελεγχόμενη οικονομική μονάδα, η ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεών της, γίνεται είτε με την αναλογική μέθοδο, κατά την οποία στον ενοποιημένο ισολογισμό απεικονίζεται το μερίδιο του κάθε μέλους της κοινοπραξίας στα περιουσιακά στοιχεία που ελέγχει από κοινού με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, καθώς και το μερίδιο του στις υποχρεώσεις της, είτε με τη μέθοδο της καθαρής θέσης σύμφωνα με την οποία, ο επενδυτής πρέπει να παρουσιάζει τα κέρδη και τις ζημίες συγκεντρωτικά.

Τέταρτον, οι κοινοπραξίες θα πρέπει να εφαρμόζουν τις αρχές, τους κανόνες και τις διερμηνείες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων – Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που τις αφορούν για να επιτύχουν μια οργανωμένη εμφάνιση των λογαριασμών, των οικονομικών καταστάσεων και μια ορθή λογιστική αναφορά τους.

Πέμπτον, οι κοινοπραξίες, οι αστικές, συμμετοχικές και αφανείς εταιρείες φορολογούνται με αναλογικό συντελεστή, ο οποίος εφαρμόζεται στα καθαρά κέρδη τους και τηρούν το διπλογραφικό σύστημα.

Έκτον, ο έλεγχος εσωτερικός και εξωτερικός των κοινοπραξιών, όπως και σε κάθε οικονομική οντότητα είναι επιτακτικός και για τη διεξαγωγή του ακολουθούνται τα αρμόζοντα διεθνή πρότυπα ελέγχου, ώστε να διαπιστωθεί η νομιμότητα και η αξιοπιστία των δημοσιευμένων οικονομικών τους στοιχείων.

Επιπροσθέτως, κατά την αναζήτηση βιβλιογραφίας για τη συγγραφή της παρούσας διπλωματικής, διαπιστώθηκε η έλλειψη πρόσφατης βιβλιογραφίας, η οποία δυσκόλεψε τη μελέτη της κοινοπραξίας. Εντούτοις, η ξένη αρθρογραφία αποτέλεσε τον οδηγό για την κατανόηση και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με θέματα που άπτονται της κοινοπραξίας ως μία ιδιαίτερη μορφή επιχειρησιακής δραστηριότητας.

Τέλος, ο μελλοντικός στόχος της παρούσης διπλωματικής είναι η αξιοποίησή της στην εμπειρική μελέτη μίας κοινοπραξίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Γκίνογλου Δ., Ταχυνάκης Π., (2004) ‘Λογιστική Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων’, Εκδοτικός Οίκος Rosili, Αθήνα
2. Καζαντής Χ., (2006), ‘Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος’, Πειραιάς
3. Λεοντάρης Μ., (1994) ‘Προσωπικές Εταιρίες Ε.Π.Ε. – Κοινοπραξίες, Από άποψη Νομική, Οικονομική, Οργανωτική, Λογιστική και Φορολογική’, Εκδοτικός Οίκος «ΠΑΜΙΣΟΣ», Αθήνα
4. Λουμιώτης Β. – Τζίφας Β. (2012), ‘Βασικές Οδηγίες Εφαρμογής Διεθνών Προτύπων Ελέγχου (ΔΠΕ), Εκδόσεις Σταμούλη ΑΕ, Αθήνα
5. Meis W., Larsen J., (1984), ‘ Ελεγκτική’, Μετάφραση Διαμαντόπουλος Θ., – Ταλαρούγκας Ι., Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
6. Μπατσινίλας Ε., Πατατούκας Κ., (2012), ‘Σύγχρονη Λογιστική’, τόμοι Α’ και Β’ Εκδόσεις Στ. Σταμούλη, Αθήνα
7. Νεγκάκης Χ., (2014), ‘Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς Θεωρία και Εφαρμογές’, Εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα
8. Νεγκάκης Χ., (2012), ‘Λογιστική Εταιρειών/ Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις «Σοφία Α.Ε.», Αθήνα
9. Πρωτοψάλτης Ν., (2009), ‘Παραδείγματα Εφαρμογής, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Διερμηνείες’, τόμος Β’, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

10. Πρωτοπάλης Ν., (2005), 'Ενοποιήσεις Επιχειρήσεων, Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις (Επενδύσεις σε Θυγατρικές, Συγγενείς και Κοινοπραξίες)', Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα
11. Τζανάτος Δ., (2008), ' Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά', Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

Ξενόγλωσση

1. Balakrishnan S., (1993), 'Information asymmetry, adverse selection and joint ventures, theory and evidence', Journal of Economic Behavior and Organization, vol. 20, pp. 99 – 117
2. Beckman J., Brandes C. and Eierle B., (2007), 'German Reporting Practices: An analysis of reconciliations from German Commercial Code to IFRS of US GAAP', Advance in International Accounting, vol. 20, pp 253 -294
3. Bleeke J. and Ernst D., (2002), 'Is Your Strategic Alliance Really a Sale? Page 45, Harvard Business Review on Strategic Alliances', Harvard Business School Press
4. Firth M., (1996), 'The diffusion of managerial accounting procedures in the people's Republic of China and the influence of foreign partnered joint ventures', Accounting Organization and Society, vol. 21, pp. 629 – 654
5. Guglar K. and Siebert R., (2007), 'Market power versus efficiency effects of mergers and research joint ventures: evidence from the semiconductor industry', The Review of Economics and Statistics, vol. 89, pp. 645 - 659
6. Harrigan K., (1988). 'Joint ventures and competitive strategy', Strategic Management Journal, March – April
7. Harvard Business Review on Strategic Alliances, (2002), Harvard Business School Publishing Corporation, U.S.A.
8. Hisrich R., McDougall, Oviatt P. and Benjamin M. (1997) 'Cases in International Entrepreneurship', Chicago Irwin
9. Kanter R. (2002) , Harvard Business Review on Strategic Alliances', Harvard Business School Publishing Corporation, U.S.A.

10. Kenny S. and Larson R., (1993), 'Lobbying behavior and the development of international accounting standards', vol. 3, pp. 531 - 554
11. Kogut B. (1988) 'Joint ventures : Theoretical and empirical perspectives', *Strategic Management Journal*, July-August, vol.9, pp. 319 -332
12. Kogut B. (1989), 'The stability of joint ventures : reciprocity and competitive rivalry', *The Journal of Industrial Economics*, December, vol.2, pp. 183-198
13. Leo, K.J., Lambert, C.J., Sweeting, J.W., (1992), 'Advanced Company Accounting', John Wiley and Sons, Singapore.
14. Lim C., Yeo G. and Liu C., (2003), 'Information asymmetry and accounting disclosures for joint ventures', *The International Journal of Accounting*, vol. 38, pp. 23 - 39
15. Lourenco I. and Curto J., (2010), 'Determinant of the accounting choice between alternative reporting methods for interest in jointly controlled entities', vol. 19, pp. 739 -773
16. McConnell J. and Nantell T., (1985), 'Corporate combinations and common stock returns: The case of joint ventures', vol. xl no 2, pp. 519 – 536
17. Park S. and Kim D., (1997), ' Market valuation of joint ventures : joint venture characteristics and wealth gains', *Journal of Business Venturing*, vol. 12, pp. 83 - 108
18. Richardson W., Roubi R. and Soonawalla K., (2012), 'Decline in financial reporting for joint ventures? Canadian evidence on removal of financial reporting choice', vol. 21, pp. 373 – 393
19. Soonawalla K., (2006), 'Accounting for joint ventures and associates in Canada, UK, and US: Do US rules hide information?', vol. 33, pp. 395 - 417
20. Stoltzfus R. and Epps R., (2005), 'An empirical study of the value – relevance of using proportionate consolidation accounting for investments in joint ventures', *Accounting Forum*, vol. 29, pp. 169-190
21. Svatko J., 'Joint Ventures', (1988) *Small Business Report*, December

Πηγές Internet

www.logistis.gr/files/dlp/dlp31.doc

<http://www.euretiro.com/>

www.e-boss.gr

www.pesede.gr/~pesede/site/.../isigisi_koromila(1)

www.euro2day.gr/.../poy-prepei-na-epikentronetai-o

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα I

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ

«.....»

Κεφάλαιο Ευρώ.

Στ..... (τόπος υπογραφής), σήμερα (ημερομηνία
υπογραφής) οι

εδώ συμβαλλόμενοι:

α)

β)

γ) κ.λπ.

Συμφώνησαν και έκαναν αμοιβαία αποδεκτά τα ακόλουθα:

Οι εδώ συμβαλλόμενοι σκοπεύουν με την υπό σύσταση κοινοπραξία να λάβουν μέρος στον διαγωνισμό για την ανάθεση εκπόνησης μελέτης ή κατασκευής

Για την ανάληψη και εκτέλεση του ως άνω έργου οι εδώ συμβαλλόμενοι αποφασίζουν δια του παρόντος να συστήσουν κοινοπραξία, της οποίας θα είναι εταίροι-μέλη, συναποδέχθηκαν δε τα ακόλουθα:

Άρθρο 1: ΣΥΣΤΑΣΗ, ΕΠΩΝΥΜΙΑ

Συστήνεται κοινοπραξία με την επωνυμία «.....» και διακριτικό
τίτλο

«.....». Η κοινοπραξία θα μπορεί να χρησιμοποιεί την επωνυμία της
και τον διακριτικό της τίτλο και με λατινικά στοιχεία ή σε μετάφραση.

Άρθρο 2: ΕΔΡΑ

Ως έδρα της κοινοπραξίας ορίζεται και συγκεκριμένα οδός

Η κοινοπραξία μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, γραφεία ή πρακτορεία της και σε άλλες περιοχές τόσο της Ελλάδος όσο και του εξωτερικού.

Άρθρο 3: ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της κοινοπραξίας θα είναι ειδικότερα και σύμφωνα με τα ανωτέρω η ανάληψη

και εκτέλεση του (στο εξής το «ΕΡΓΟ»).

Για την επίτευξη των ως άνω σκοπών η κοινοπραξία θα μπορεί να ενεργεί όλες τις σχετικές προσήκουσες πράξεις που εξυπηρετούν άμεσα ή έμμεσα την εκτέλεση του ΕΡΓΟΥ, όπως, ιδίως, να αγοράζει πρώτες ύλες, να μισθώνει ακίνητα και κινητά πράγματα, να συνάπτει συμβάσεις εργασίας, να συνάπτει συμβάσεις δανείου και πιστώσεως με τράπεζες και με ιδιώτες, να υπογράφει αξιόγραφα, να ζητά την έκδοση διοικητικών αδειών κ.ο.κ..

[ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τονίζεται και εδώ ότι ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στην ειδικότερη διατύπωση κάθε σύμβασης της κοινοπραξίας με τρίτο, καθότι η αδημοσίευτη κοινοπραξία δεν μπορεί να είναι αυτοτελώς υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Τέτοια ικανότητα έχουν μόνον τα μέλη της. Έτσι λ.χ. δεν μπορεί η κοινοπραξία να αποκτήσει ακίνητο υπό την δική της επωνυμία.

Άρθρο 4: ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ

Η διάρκεια της κοινοπραξίας ορίζεται για όσο χρόνο θα απαιτηθεί για την προσήκουσα και ολοσχερή εκτέλεση του έργου που θα αναληφθεί, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου που θα χρειαστεί για την διεκπεραίωση όλων

των σχετικών συναλλαγών και την εκκαθάριση των από αυτές απορρεουσών σχέσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο ακριβής προσδιορισμός του χρόνου διάρκειας της κοινοπραξίας είναι σημαντικό και λεπτό ζήτημα, το οποίο όμως συνέχεται και με την φύση του εκάστοτε αναλαμβανομένου έργου. Η εδώ προτεινόμενη γενική διατύπωση πρέπει επομένως να προσαρμόζεται με την συνδρομή του νομικού συμβούλου της κοινοπραξίας και να εμπλουτίζεται με διασφαλιστικές ρήτρες για την περίπτωση λ.χ. καθυστέρησης της εκτέλεσης του έργου κ.λπ..

Άρθρο 5: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ

Για την επίτευξη του σκοπού της κοινοπραξίας οι εταίροι συμφωνούν να συμβάλουν με τον ακόλουθο τρόπο.

Ο συμβαλλόμενος υπό (α) θα θέσει στην διάθεση της κοινοπραξίας τον κάτωθι μηχανολογικό εξοπλισμό

Ο συμβαλλόμενος υπό (β) θα εισφέρει την χρήση του ακινήτου που βρίσκεται στην θέση
.....

Ρητώς συμφωνείται ότι για τις αναγκαίες δαπάνες για την ανάληψη και εκτέλεση του ΕΡΓΟΥ θα φέρουν τα μέλη της κοινοπραξίας ως ακολούθως:
.....

Οι εταίροι υποχρεούνται να προβούν στην εισφορά των ως άνω περιουσιακών αντικειμένων το αργότερο

Σε περίπτωση που οποιοδήποτε από τα μέλη καθυστερήσει υπαίτια την καταβολή της εισφοράς του πέραν του ως άνω οριζομένου χρονικού διαστήματος, θεωρείται ότι αυτός εξέρχεται αυτοδικαίως της κοινοπραξίας. Στην περίπτωση αυτή η κοινοπραξία συνεχίζεται μεταξύ των υπολοίπων μελών. Επίσης οφείλει αποζημίωση στην κοινοπραξία και στους υπολοίπους εταίρους.

Τα μέλη της κοινοπραξίας υποχρεούνται σε εκπλήρωση των υποχρεώσεων που θα αναλαμβάνονται υπό την επωνυμία της κοινοπραξίας κατά τον λόγο της συμμετοχής τους στις κερδοζημίες.

Άρθρο 6: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΚΕΡΔΟΖΗΜΙΕΣ

1. Οι εταίροι συμμετέχουν στις κερδοζημίες της κοινοπραξίας ως ακολούθως:

Ο εταίρος συμμετέχει με ποσοστό

Ο εταίρος συμμετέχει με ποσοστό

Ο εταίρος συμμετέχει με ποσοστό

2. Εκτός εναντίας αποφάσεως των μελών για συγκεκριμένη χρήση, ρητώς συμφωνείται ότι διανομή κερδών θα γίνεται μόνον μετά από τις αντίστοιχες τμηματικές καταβολές από τον κύριο του έργου.

3. Η οριστική εκκαθάριση των αμοιβών και η οριστική διανομή των κερδών θα χωρίσει μετά την ολοκληρωτική αποπληρωμή της αμοιβής για το ΕΡΓΟ από τον κύριο του έργου.

Άρθρο 7: ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ

1. Διαχειριστής και εκπρόσωπος της κοινοπραξίας ορίζεται το μέλος, το οποίο θα εκπροσωπεί την κοινοπραξία, υπογράφοντας κάτω από την επωνυμία της, έναντι κάθε τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου ή αρχής, δικαστικά και εξώδικα. Οι πράξεις του διαχειριστή και εκπροσώπου της κοινοπραξίας που ενεργούνται υπό την επωνυμία και για λογαριασμό της κοινοπραξίας, δεσμεύουν την κοινοπραξία αλλά και όλα τα μέλη της ατομικά, εφόσον ευρίσκονται εντός του πλαισίου που καθορίζονται από τον εταιρικό σκοπό.

2. Κατ' εξαίρεση, ειδικά για τις κατωτέρω πράξεις η κοινοπραξία θα δεσμεύεται μόνον εφόσον με τον ανωτέρω εταίρο συμπράξει και κάποιος από τους υπολοίπους εταίρους, (εναλλακτικά: εφόσον συμπράξουν όλα τα εδώ συμβαλλόμενα μέλη της κοινοπραξίας):

α) Συμβάσεις πιστώσεως ή δανείου με τράπεζες ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

β) Συμβάσεις εγγυήσεως υπέρ οιουδήποτε.

γ) Έκδοση, οπισθογράφηση, τριτεγγύηση επιταγών. Έκδοση, αποδοχή, οπισθογράφηση και τριτεγγύηση συναλλαγματικών.

3. Σε περίπτωση που ο ως άνω διαχειριστής πεθάνει, ή κηρυχθεί σε δικαστική συμπαράσταση ή πτωχεύσει, τότε την διαχείριση και εκπροσώπηση της κοινοπραξίας αναλαμβάνουν όλα τα υπόλοιπα μέλη συλλογικά, συμπράττοντας δηλαδή και συνυπογράφοντας κάτω από την επωνυμία της κοινοπραξίας.

4. Σε περίπτωση προσωρινής αδυναμίας του διαχειριστή να ασκήσει τα καθήκοντά του, αυτός αναπληρώνεται από τα υπόλοιπα πα μέλη ενεργούντα συλλογικά.

5. Ο διαχειριστής, σε περίπτωση κωλύματος, δικαιούται να εξουσιοδοτήσει άλλο μέλος για την διενέργεια συγκεκριμένων διαχειριστικών ή εκπροσωπευτικών πράξεων. Η εξουσιοδότηση πρέπει να είναι έγγραφη και δίδεται είτε με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο είτε με ιδιωτικό έγγραφο με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του διαχειριστή – εκπροσώπου από αρμόδια αρχή.

6. Ειδικά για την παραχώρηση της εξουσίας διενέργειας συγκεκριμένων και περιορισμένων εκπροσωπευτικών εξουσιών σε τρίτα πρόσωπα (εταίρους, υπαλλήλους της κοινοπραξίας ή τρίτους), στα πλαίσια της οργανώσεως των εργασιών της κοινοπραξίας απαιτείται σύμπραξη και δεύτερου μέλους εκτός από τον διαχειριστή (Στο Καταστατικό μπορεί να οριστεί ότι ειδικές και περιορισμένες εξουσίες εκπροσώπησης έχουν και άλλοι όπως π.χ. ο ταμίας της εταιρείας, ο υπεύθυνος αγορών, ο υπεύθυνος πωλήσεων κ.λπ.).

7. Ο διαχειριστής δεν δικαιούται ιδιαίτερη αμοιβή για την εκπλήρωση των καθηκόντων του.

(ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ειδικές ρυθμίσεις ισχύουν για τον ορισμό εκπροσώπου στην κοινοπραξία ανάληψης δημοσίων έργων. Βλ. Π.Δ. 609/1985, που προβλέπει ορισμό με συμβολαιογραφική πράξη κοινού εκπροσώπου της κοινοπραξίας έναντι του κυρίου του Έργου).

Άρθρο 8: ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τα μέλη υποχρεούνται να συμπράξουν για την κατάθεση στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία του Καταστατικού και για την τήρηση των προβλεπομένων από την νομοθεσία βιβλίων και στοιχείων.

Άρθρο 9: ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Για την λήψη αποφάσεων που αφορούν τις υποθέσεις της κοινοπραξίας πέραν της τρέχουσας διαχείρισης απαιτείται ομοφωνία των μελών, τα οποία αποφασίζουν σε συνέλευση που συγκαλείται στην έδρα της κοινοπραξίας μετά από πρόσκληση του διαχειριστή. Ο διαχειριστής είναι υποχρεωμένος να συγκαλέσει την συνέλευση εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών εάν το ζητήσει οποιοδήποτε άλλο μέλος.

Η πρόσκληση για την συνέλευση είναι έγγραφη και απαιτείται να κοινοποιηθεί στα μέλη πέντε (5) πλήρεις εργάσιμες ημέρες πριν από την συνέλευση και να καθορίζει και τα προς συζήτηση θέματα.

Άρθρο 10: ΘΑΝΑΤΟΣ, ΠΤΩΧΕΥΣΗ, ΘΕΣΗ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΕΛΟΥΣ

Σε περίπτωση που μέλος πτωχεύσει ή τεθεί σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης, η κοινοπραξία δεν λύεται αλλά συνεχίζεται μεταξύ των υπολοίπων εταίρων. Στην περίπτωση αυτή η κοινοπραξία αποδίδει στο μέλος που πτώχευσε ή τέθηκε σε δικαστική συμπαράσταση (δια του συνδίκου ή του δικαστικού συμπαραστάτη αντιστοίχως) την αξία της εταιρικής συμμετοχής του.

Σε περίπτωση που μέλος πτωχεύσει, η κοινοπραξία συνεχίζεται μεταξύ των υπολοίπων εταίρων καθώς και των κληρονόμων του αποβιώσαντος εταίρου. Κάθε μέλος όμως έχει το δικαίωμα στην περίπτωση αυτή να ζητήσει την έξοδο του από την κοινοπραξία, η οποία υποχρεούται να του καταβάλει την αξία της εταιρικής του μερίδος.

Το ως άνω δικαίωμα εξόδου πρέπει να ασκηθεί με δήλωση του μέλους που θα κοινοποιηθεί στην κοινοπραξία και στους υπολοίπους συνεταίρους (και τους κληρονόμους του συνεταίρου που πέθανε) εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ημερομηνία του θανάτου του εταίρου.

(Σημείωση: η ως άνω ρήτρα τίθεται υπό την επιφύλαξη ότι δεν θα υπάρχουν αντίθετες σχετικές προβλέψεις λ.χ. στην προκήρυξη του Δημοσίου Έργου. Επίσης η ρήτρα χρήζει προσαρμογής αναφορικά με την απαίτηση του μέλους για τις αμοιβές από το ΕΡΓΟ).

Άρθρο 11: ΕΞΟΔΟΣ ΜΕΛΟΥΣ – ΕΙΣΟΔΟΣ ΝΕΟΥ ΜΕΛΟΥΣ – ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΜΕΡΙΔΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

1. Έξοδος μέλους δεν επιτρέπεται παρά μόνον στις περιπτώσεις που ρητά ρυθμίζονται στο παρόν Καταστατικό.
2. Είσοδος νέου μέλους επιτρέπεται μόνον με ομόφωνη απόφαση των υπολοίπων μελών.
3. Μεταβίβαση μερίδος συμμετοχής μέλους προς τρίτο επιτρέπεται μόνον με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.
4. Απαγορεύεται επίσης άνευ εγγράφου συναινέσεως όλων των μελών της κοινοπραξίας η μεταβίβαση σε τρίτον οποιαδήποτε απαιτήσεως ή άλλου δικαιώματος από την σύμβαση ανάθεσης του ΕΡΓΟΥ όπως και η μεταβίβαση σε τρίτον οποιαδήποτε απαιτήσεως ή δικαιώματος από την σύμβαση κοινοπραξίας.

Άρθρο 12: ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ

Η καταγγελία της κοινοπραξίας από οιοδήποτε μέλος πριν από την πάροδο του χρόνου διάρκειάς της, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο, όπως αυτό εκάστοτε τροποποιείται, ακόμη και εάν γίνεται με την επίκληση σπουδαίου λόγου, δεν επιφέρει σε καμία περίπτωση την λύση της κοινοπραξίας, αλλά συνεπάγεται την αυτοδίκαιη έξοδο του καταγγέλλοντος μέλους από την κοινοπραξία. Στην περίπτωση αυτή η κοινοπραξία υποχρεούται να καταβάλει στο εξερχόμενο μέλος την αρχική αξία της εισφοράς του.

Άρθρο 13: ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Επιτρέπεται στα μέρη, παρά τη συμμετοχή τους στην παρούσα κοινοπραξία, η ενάσκηση επαγγέλματος ή επιχειρήσεως ή εν γένει οποιασδήποτε πράξης, όμοιας προς τον σκοπό της δια του παρόντος συστηνόμενης κοινοπραξίας. Απαγορεύεται όμως η συμμετοχή τους σε άλλη κοινοπραξία με σκοπό την ανάληψη του ίδιου ΕΡΓΟΥ.

Άρθρο 14: ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΦΡΑΓΙΣΗΣ

Απαγορεύεται στα μέλη, πριν ή μετά την αποχώρησή τους από την κοινοπραξία, στους ειδικούς ή καθολικούς διαδόχους τους να προβαίνουν σε σφράγιση του ή των καταστημάτων της κοινοπραξίας ή σε συντηρητική ή αναγκαστική κατάσχεση της περιουσίας της κοινοπραξίας.

Άρθρο 15: ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ

1. Η κοινοπραξία λύεται:

α) με την οριστική επίτευξη του σκοπού της και το πέρας της εκκαθάρισης όλων των από τον σκοπό απορρεουσών σχέσεων.

β) με απόφαση των εταίρων.

2. Μετά την λύση της κοινοπραξίας ακολουθεί η εκκαθάρισή της. Εκκαθαριστής της κοινοπραξίας ορίζεται αυτός που είναι διαχειριστής και εκπρόσωπός της κατά τον χρόνο της λύσης της.

3. Ο εκκαθαριστής υποχρεούται να προβεί στην απογραφή της κοινής περιουσίας, να συντάξει τον Ισολογισμό εκκαθάρισης και να καταβάλει στους δανειστές της κοινοπραξίας τις προς αυτούς οφειλές της. Στην συνέχεια υποχρεούται να αποδώσει στα μέλη τις εισφορές τους και να διανεμίει σ' αυτούς ό, τι απομένει κατά τον λόγο της συμμετοχής τους στην κοινοπραξία.

Άρθρο 16: ΡΥΘΜΙΣΗ ΛΟΙΠΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Για την επίλυση κάθε διαφοράς μεταξύ των εταίρων που προκύπτει από το παρόν και τις τυχόν τροποποιήσεις του καθώς και για κάθε θέμα ή όρο που δεν προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος Καταστατικού, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Νόμου.

Το παρόν συντάχθηκε σε(.....) όμοια αντίτυπα τα οποία αφού αναγνώστηκαν και βεβαιώθηκαν, υπογράφηκαν από όλους του συμβαλλόμενους, κάθε ένας από αυτούς έλαβε από ένα, το δε και από αυτά θα κατατεθούν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τα Μέλη της

‘ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΓΡΑΜΜΩΝ ΝΕΛ’

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις, της ‘ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΓΡΑΜΜΩΝ ΝΕΛ’ (η Εταιρεία), οι οποίες αποτελούνται από την Οικονομική Κατάσταση της 31ης Δεκεμβρίου 2011 και τις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων χρήσεως και Συνολικών Εσόδων, Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και Ταμειακών Ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και την περίληψη των σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις οικονομικές καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλείδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό

ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις και όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2011, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άλλο Θέμα

Οι οικονομικές καταστάσεις της ‘ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΓΡΑΜΜΩΝ ΝΕΛ’ για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2010 είχαν ελεγχθεί από άλλο Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή, ο οποίος εξέφρασε γνώμη χωρίς διαφοροποίηση την 29 Μαρτίου 2011, επί των οικονομικών καταστάσεων της προηγούμενης χρήσεως. Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού συμβουλίου με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α και 37 του Κ.Ν. 2190/1920,

Αθήνα, 26 Μαρτίου 2012

..... Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής